

497.2

TELUGU :: ::
:: :: MADE EASY

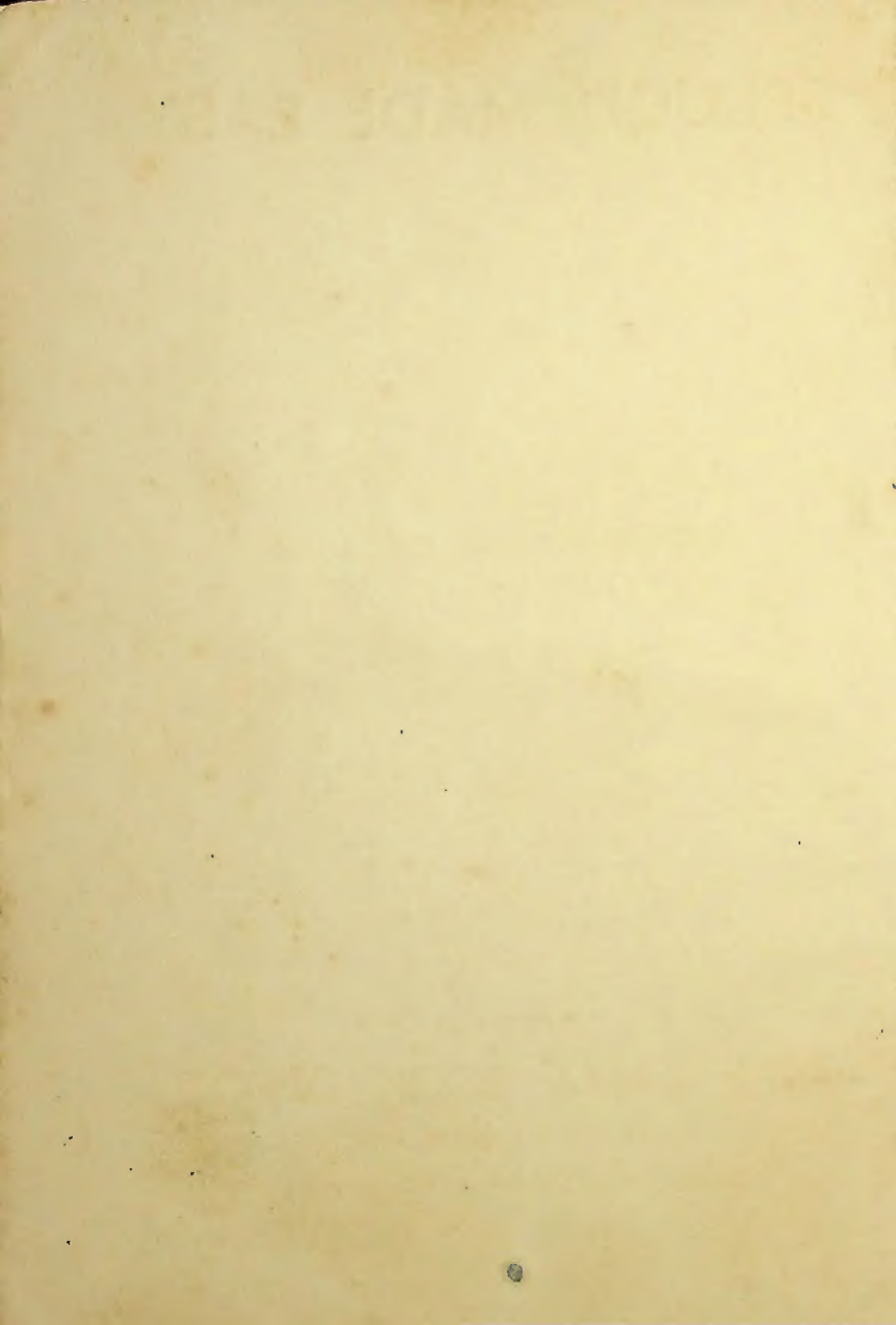
B. SĀMBASIVA RĀO, Cert., A.I.I.B.

497.2

सैतुकरण

826

TELUGU MADE EASY

BY

B. SĀMBASIVA RĀO, Cert., A.I.I.B.

PUBLISHERS

SREE RĀMĀ BOOK DEPOT

MARKET STREET

SECUNDERABAD (DECCAN)

సేతు కరణ
826

First Edition—1953.

[All Rights Reserved]

T. V. C. Press, Madras-1.

OPINION

I had the pleasure to go through the book "Telugu Made Easy".The Author has spared no pains to present the book in a form which is revolutionery from the orthodox books of the kind, with a view to aid the readers to pick up the rudiments of Telugu in a short time and that too grammatically. As a beginner in Telugu, I have evinced keen interest in the arrangement of the book and in the presentation specially of important grammatical points. It is needless to say that a careful student will love the book and the form of presentation. I wish the book all success.

Secunderabad, } **K. V. Thyagarajan, B. A.**
D/ 26th Jan., 1953 } *Chief Controller, Central Railway.*

OPINION

I have examined Mr. Sambasiva Rao's....
"Telugu Made Easy" and believe that it
will be valuable to those studying the Telugu
...language..... using English as a medium of
study. I find he has included many idio-
matic constructions also which will be useful
in acquiring a good knowledge of the
language,

The India Mission
Trimulgherry
Secunderabad
D/ 13-1-1953.

} Samuel M. Gillet.

PREFACE

This book has been designed for persons desirous of learning the Telugu language through the medium of English.

The Main idea behind the method of arrangement and presentation of the subject-matter in this book is to make the learner capable of independently framing and understanding the various expressions of the language occurring in the elementary stages.

With a view to achieve this aim, numerous examples have been furnished on each point, clearly emphasising the common factor present in them and then the underlying general principle has been explained in a simple and non-technical manner. This method has been found from experience to be the best for all classes of learners, irrespective of their capabilities and standards.

Meanings and transliteration (pronunciation) in English have been given for all the Telugu expressions occurring in this book and this is sure to help the learners a lot in acquainting themselves with the language.

Simple style, exhaustive vocabulary, ample exercises including stories and letter-writing are some of the chief characteristics of this book, intended to make the study easy and interesting.

A cursory observer might mistake this book for a Telugu grammar, but a careful perusal will reveal that this book can be used as a text book for attaining a fair knowledge of the language, by following the "Hints for Study" given in the ensuing pages.

I have introduced certain ready-made terminations etc., which, though appearing odd, are easy to apply without causing any irregularity. I hope I shall be excused for this as well as for other deviations from the established custom effected for the sake of brevity and clarity.

I take this opportunity to express my thanks to Sri Pabba Shankaraiah Srestigāru, Proprietor Sree Rama Book Depot, Secunderabad, for having proposed to me to write this book and for having given certain useful suggestions in this connection. My thanks are also due to my various friends and well-wishers who have helped and encouraged me in writing this book.

Any useful suggestions for the improvement of this book will be thankfully received by me.

Secunderabad
31st December, 1952. }

B. SĀMBASIVA RĀO.

HINTS FOR STUDY

1. Telugu script is written from left to right, just as the English script.
2. The letters given on the first page (against the background of a picture) are not intended for study.
3. The direction in which each letter of the Alphabet is to be written has been shown by arrow-marks on pages 2, 3&4.
4. Divide each lesson into small and convenient parts; and be thorough with one part before you pass on to the next.
5. If you are unable to understand the lesson at some place even after repeated readings, leave that portion and proceed with the remaining lesson.
6. Examples and exercises in each lesson are formed only from those words which are given at the beginning of that lesson and in the previous lessons. It is, therefore, better to read and revise all such words before taking up each lesson.
7. After studying the first fourteen lessons as suggested above, revise those lessons and try to understand the difficult portion(s) if any, left out previously, you will find it very easy now.
8. After the revision is over, try to change the old sentences in the various examples and exercises given in each lesson, into new ones, by removing the old nouns and pronouns and placing there new ones suitably selected from the vocabulary (pages 129 to 182).

e. g. (page 24) ఆమె చదువుచున్నది *āme chaduvuchunnadi*
= she is reading may be changed to :

(p. 137) అవ్వ చదువుచున్నది *avvaēhaḍuvuēhunnādi*
= **grand-mother** is **reding**.

9. Similarly, verbs in the various examples and exercises may be replaced by new verbs suitably selected from the vocabulary given in pages 198 to 208.

o. g. వాడు వ్రాయుచున్నాడు *Vādu vrāyēhunnādu*
= He is **writing** may be changed to :
వాడు పడుచున్నాడు *Vadu paduchunnadu*
= He is **falling**.

10. The adjectives, adverbs, etc., given in the vocabulary (pages 190 to 197) can be used suitably in examples and exercises given in the book, to form new sentences :—

e. g. (page 27) నేను పోవుచున్నాను *nenu povuchunnanu*
= I am **going**.

నేడు త్వరగా పోవుచున్నాను *nenu thvaraga povuchunnanu*
= I am **going quickly** (urgently)—adverb.

e. g. (page 27) నా సేవకుడు కాగితము తెచ్చుచున్నాడు *na seva kudu kaḡithamu theēchuēhunnādu* = my servant is bringing (the) paper.

నా సేవకుడు మంచి కాగితము తెచ్చుచున్నాడు *nā sevākudu manchi kāḡithamu theēchuēhunnādu* = my servant is bringing (a) **good** paper (adjective).

Any number of new sentences can be formed by following the above hints (Nos 8.9 to 10) and the learner can improve his knowledge of the language by thus forming a good lot of sentences. This is the **KEY TO SUCCESS**.

NOTICE

All rights including the copyright in this book have been reserved by us. Nobody should copy, imitate, translate and or reprint the contents of this book either in full or in part without first obtaining our written permission. Anybody who infringes the above provision is liable for civil and or criminal action.

PUBLISHERS.

PUBLISHER'S NOTE

The study of Telugu as a regional language has become necessary now-a-days in many walks of life for obvious reasons. But paucity of suitable books with English medium in the line has been causing a great deal of difficulty to the learning public.

When *Urdu* was the official language in this State, we served the public by publishing the "Urdu—Telugu Swabodhini" (for learning Urdu through the medium of Telugu) which ran into several editions and has been commended in many circles as a very useful book. With that experience to our credit and guided by the same principles of utility and service, we have taken it upon ourselves to publish this book to fulfill the present-day requirements. We shall feel our efforts amply rewarded if this book will receive the approbation and patronage of both the Government and the public.

Our thanks are due to the author for having written this book in accordance with our proposals and suggestions.

We welcome any suggestions which will go to make this book more useful to the learning public.

PUBLISHERS.

CONTENTS

Lesson No.	Page No.
1. The Telugu Alphabet 1
2. The Present Tense 23
3. The Interrogative 29 ^a
4. The Future Tense 33
5. Another use of the Future Tense 42
6. The Plural Number 45
7. The Imperative Mood 49
8. The Prepositions 57
9. The Past Tense 70
10. The Negative 79
11. Pronouns 86
12. Verbs—Miscellaneous—I 92
13. Verbs—Miscellaneous—II 99
14. Adjectives 116
15. " Sandhi " 121
16. Vocabulary—The Universe 129
The Planetary System 129
The Earth 130
Minerals 132
Directions 133
Time 133
Days of the Week 135
Society 136
The Human Body 141
Bodily Functions&Disorders....	144

16. Vocabulary—Mind & Soul 148
Food & Drink 153
Dress & Relative Materials 157
House & Household Articles....	158
Vocations & Professions 163
Beasts, Birds & Reptiles 173
Conveyances 176
Vegetables 177
Government 180
Numerals 183
Sounds of Animals, Birds, etc....	189
Some Useful Adjectives 190
„ Adverbs, etc. 193
„ (Verbal)Roots....	198
17. Short Stories— 207
18. Letter-writing— 220
Appendix I—Declension Models— 228
Appendix II—Syntax, etc. 230
Appendix III—A few Idioms, Phrases & Proverbs 231

ఓం
నమః శివాయ

అ ఆ ఇ ఈ

ఉ ఊ ఋ

ౠ ఌ డ

ద ధ వ ఙ ణ

ట ఠ డ ణ

క ఖ గ ఘ ఙ
చ చే ఛ
జ ఙై ఝ ఞ
ట ఠ డ ఢ ణ

త థ ధ ధ న

ప ప బ భ మ

య ర ఙ ల

ళ వ శ ష

స హ క్ష

THE TELUGU ALPHABET

CHART 1

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ
a	aa	i	ee	u	oo

ఋ	ౠ	లు	లూ	ఎ	ఏ
ri	ree	lu	loo	e	ē

ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	ఁ	ఌ	఍
ī	o	ō	ou	-	m,n	h

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ	చ	ఛ
ka	kha	ga	gha	(nga)	cha	ch̄a

ఞ	జ	ఝ	ఞ్	ట	ఠ	
chha	ja	j̄a	jha	(nya)	ta	ttha

డ	ఢ	ణ	త	థ	ద	ధ
da	dha	n̄a	tha	thha	ḍa	ḍha

న	ప	ఫ	బ	భ	మ	య	ర
na	pa	pha	ba	bha	ma	ya	ra

ఱ	ల	ళ	వ	శ	ష	స	హ
r̄a	la	l̄a	va	s̄a	sha	sa	ha

a.la అల* = wave	o.ka ఒక = one
a.ra అర = shelf	ō.da ఓడ = ship
a.a.ta అట = play	ō.ra ఓర = squint
a.a.sa ఆశ = hope	ou.ra ఔర = Bah!
i.la ఇల = earth	an.tha అంత = so much
i.ka ఇక = now	an.ga అంగ = stride
oo.la ఊల = whistle	an.cha అంచ = swan
ee.ka ఈక = feather	ka.la కల = dream
ee.ga ఈగ = fly	ga.da గడ = pole (bamboo)
u.la.va ఉలవ = horse-gram	ja.da జడ = woven hair
u.da.tha ఉడత = squirrel	ja.tha జత = pair
oo.ta ఊట = fountain	tha.la తల = head
oo.ka ఊక = husk	la.tha లత = creeper
oo.tha ఊత = support	d̄ha.ra ధర = price
oo.ha ఊహ = idea	na.ga నగ = ornament
e.ra ఎర = prey	pa.ga పగ = grudge
e.na ఎన = equal	ba.sa బస = camp
e.cha.ta ఎచట = where	ma.na మన = our
ē.la ఏల = why	ma.ra మర = machine
ē.da ఏడ = where	da.ya దయ = kindness
ī.da.va ఐదవ = fifth	ka.rā కఱ = black-mark
o.ra ఒర = sheath	va.la వల = net

* These words are given only for practice, but not as vocabulary.

For correct pronunciation of the Telugu letters, see columns 3 & 4 below. The sound of each Telugu letter is represented throughout this book by the letter(s) given in Col. 5. The use of the short forms shown in col. 2 will be taught later on. (We have used particular English

Letters to denote particular Telugu sounds throughout this book and such English letters are given in column 5 against the respective Telugu Alphabet).

Vowels

CHART 2

Full form	Short form	Pro-nun-ciation	As in the word	In this book given as	Nature of the sound of the letters
1	2	3	4	5	6
అ	✓	u	up	a	short
ఆ	౧	o	on	(aa) ā	long
ఇ	౨	i	it	i	short
ఈ	౩	ee	keep	ee	long
ఉ	౪	u	put	u	short
ఊ	౫	oo	poor	oo	long
ఋ	౬	ri	Krishna	ri	short
ౠ	౭	roo	*	*	long
ౡ	౮	li	*	*	short
ౢ	౯	loo	*	*	long
ఎ	౧౦	e	pen	e	short
ఏ	౧౧	a	face	ē	long
ఐ	౧౨	i	fire	ī	long
ఒ	౧౩	o	donation	o	short
ఓ	౧౪	o	more	ō	long
ఔ	౧౫	ou	out	ou	long
ఋ	౧౬	*	*	*	*
ౠ	౧౭	m, n	sum, ink	m, n	short
ఌ	౧౮	h	Rehman	h	short

* This is a *silent* sign called arasunna. It may be learnt in the later stages.

Consonants

CHART 3

Full form	Short form	Pro. nun. ciation	As in the word	In this book given as	Nature of the Sound of the letters.
1	2	3	4	5	6
က	က	k	take	k	
ခ	ခ	kh	(khan)	kh	
ဂ	ဂ	g	big	g	
ဃ	ဃ	gh	ghost	gh	
င	င	n	tank	*	not used in elementary stages
စ	စ	ch	match	ch	
ဆ	ဆ	oh	..	ch	slight dental sound
ဇ	ဇ	chh	chalk	chh	
ည	ည	j	jot	j	
ဋ	ဋ	j	..	j	slight dental sound
ဌ	ဌ	jh	(Jholum)	jh	
ဍ	ဍ	n	bench	*	not used in elementary stages
တ	တ	t	hut	t	
ထ	ထ	tth	(mutth)	tth	pronounce forcibly
ဒ	ဒ	d	goal	d	
ဌ	ဌ	dh	*	dh	pronounce forcibly
န	န	n	*	n̄	a sound similar to but harsher than 'n'
ပ	ပ	th	with	th	
ဖ	ဖ	th	thunder	tth	
ဗ	ဗ	th	that	ā	
ဋ	ဋ	dh	(Bndha)	dh	
က	က	n	gun	n	5 is also written [as ၆]

Consonants

CHART 3—(contd.)

Full form	Short form	Pro-nun-ciation	As in the word	In this book given as	Nature of the Sound of the letters
1	2	3	4	5	6
ပုၤ	ပ	p ph	cup sithaphal	p ph	a little different from the sound of 'f'
ဗုၤ	ဗ	b	nib	b	} These two letters are almost similar in sound.
ဗုၤ	ဗ	bh	abhor	bh	
မုၤ	မ	m	man	m	
ယုၤ	ယ	y	yet	y	
ရုၤ	ရ	r	run	r	
ရုၤ	ရ	r	„	r̄	} These two letters are almost similar in sound.
လုၤ	လ	l	call	l	
လုၤ	လ	l	*	l̄	
လုၤ	လ				
လုၤ	လ				
လုၤ	လ				a sound similar to but harsher than 'l'
လုၤ	လ	v	love	v	
လုၤ	လ	s	question	s̄	
လုၤ	လ	sh	shot	sh	
လုၤ	လ	s	yes	s	
လုၤ	လ	h	how	h	

Now, pronounce the following Telugu words correctly with the help of the fore-going chart :—

అలమర alamara = Almirah	అచట achata = there
దయగల dayagala = kind	ఇచట ichata = here
పడమర padamara = west	పడవ padava = boat
మనగడ mana gada = our pole	పలక palaka = slate
గణగణ gaṇa gaṇa = sound of a bell	జనత janatha = people
గణగణ gaba gaba = quickly	మరక maraka = spot
అలమంద alamanāda = cow - herd	వరద varaḍa = flood
తలగడ thalagada = pillow	మడత madatha = fold
హరహర Hara Hara = O God Siva	గడప gadapa = door-sill
	బయట bayata = out

* These words are given only as a practice for recognising letters, but not as vocabulary. Therefore, the words or their meanings need *not* be got by heart.

Observe the following examples:—

kaaya కాయ = fruit	baana బాన = big pot
kaada కాడ = stalk	baasa బాస = vow
gaadha గాఢ = deep	baadha బాధ = pain
jaava జావ = gruel	baala బాల = girl
jaaya జాయ = wife	baata బాట = way
jaṇṇa జాణ = a clever woman	maata మాట = word
paata పాట = song	maatha మాత = mother
paaka పాక = hut	maama మామ = father-in-law
paatha పాత = old	maaya మాయ = magic
baava బావ = brother-in-law	raaja రాజ = royal

raama రామ = a female
 vaana వాన = rain
 vaatha వాత = brand
 saala శాల = hall
 saana సాన = grinding stone
 giri గిరి = hill
 siri సిరి = wealth
 piriki పిరికి = timid
 badi బడి = school

vari వరి = paddy crop
 kari కరి = elephant
 nadi నది = river
 thadi తడి = wet
 adi అది = it
 neeli నీలి = blue
 geetha గీత = line
 cheema చీమ = ant

Letters to which the ు mark is attached are giving the long sound aa ఆ, as,

కా kaa, గా gaa, జా jaa, పా paa, బా baa etc. Letters with the ఀ mark are giving the short sound i ఇ; as, గి gi, రి ri, సి si, పి pi, కి ki, డి di, ది di, etc.

Letters with the ఀ mark are sounding the long ee ఈ, as, నీ nee, గీ gee, వీ vee, చీ chee, etc.

These marks ు, ఀ, ఀ, etc., are the short forms of the first 19 letters of the Alphabet. These are given in column 2 of chart 2. By adding these short forms to letters beginning with ka క in the Alphabet, different sounds are produced.

For example, take ka క.

క + ు = కా kaa	క + ఀ = కి ki	క + ఀ = కి kī
క + ఀ = కి ki	క + ు = కె ke	క + ు = కె ke
క + ఀ = కి kee	క + ఀ = కి kē	క + ు = కి ka
క + ు = కు ku	క + ు = కి kī	క + ు = కం kam
క + ు = కూ koo	క + ు = కొ ko	క + ు = కా kah

These different sounds may be applied to any letter in the Alphabet beginning with ka క, as given in the following chart 3. Please go through it carefully.

Now, read the following words with the help of chart

No. 3 :—

కుడి kudi = right
గుడి gu.di = temple
తుది thu.dī = last
ధుని dhuni = flow
నుసి nusi = wood powder
పులి puli = tiger
ముడి mudi = raw
శుచి śuchi = cleanliness
సుధ sudha = nectar
ఊరు oo.ru = village
కూర koo.ra = curry
గూని goo.ni = hunch.back
ఘోకము ghoo.ka.mu = owl
చూర choo.ra = powder
జూలు joo.lu = mane
తూము thoo.mu = sluice
తూరుపు thoo.ru.pu = east
తూనిక thoo.ni.ka = weight
నూలు noo.lu = yarn
నూయి noo.yi = well
పూవు poo.vu = flower
బూజు boo.ju = cob web
మూత moo.tha = cover
రూక roo.ka = rupee
కూరుదు koo ru.du = brave man
సూది soo.dī = needle
గెల gela = bunch

చెడు che.du = bad
తెలివి the.li.vi = cleverness
నెపము ne.pa.mu = excuse
పెనము pe.na.mu = pan
మెడ me.da = neck
రెండు ren.du = two
వెంట ven.ta = along with
నెగ నె.గా = heat
గేదె గె.దె = buffalo
చేటు chē.tu = harm
దేగ దె.గా = hawk
తేనె thēne = honey
తేలు thē.lu = scorpion
దేవుడు dē.vu.du = God
నేత nē.tha = weaving
పేరు pē.ru = name
మేడ mē.da = up.stairs.
మేక mē.ka = goat
రేఖ rē.kha = line
లేడి lē.di = stag
వేడి vē.di = hot
వేరు vē.ru = root
కైత ki.tha = poetry
ఖైదు khī.du = jail
పైరు pī.ru = crop
మైనము mī.na.mu = wax
కొడుకు ko.du.ku = son

గొడుగు go.du.gu = umbrella

దొర do.ra = gentleman

పొడి po.di = powder

కోడలు kō.da.lu = daughter in

law

కోడి kō di = cock

గోడ gō.da = well

చోటు chō.tu = place

దోలు dō.lu = drum

తోక thō.ka = tail

తోట thō.ta = garden

దోర dō.rā = half.ripe

నోరు nō.ru = mouth

పోరు pō.ru = struggle

మోత mō.tha = carrying

రోజు rō.ju = day

లోటు lō.tu = defect

కోతము kō.ka.mu = sorrow

కోష kō.sha = weakness

పోడి so.dī = long talk

గొను gou.nu = gown

చౌక chouka = cheap

తొడు thou.du = bran

దొడ dōu.da = jaw

నౌక nou.ka = ship

పొను pou.nu = pound (lb.)

మౌనము mou.na.mu = silence

రౌతు rou.thu = a horse.man

కంఠము kan.ttha.mu = neck

గంట ganta = bell

జంట jan.ta = pair

పందెము pan.dē.mu = race

కాంతి kaanthi = light

పిండి pin.di = flour

దొంగ dōnga = thief

రంగు rangu = colour

కొంత kontha = some

మంచి manchi = good

Read the following words with the help of the English spelling given against each of them :—

a.kka అక్క = elder sister

cha.kka చక్క = plank

le.kka లెక్క = account

o.kka ఒక్క = one

va.kka వక్క = betel.nut

na.kka నక్క = fox

cha.kka.ni చక్కని = beautiful

bu.gga బుగ్గ = cheek

tha.gga తగ్గ = fit

ma.gga.mu మగ్గము = loom

Note that the double sound of *kka* is got by adding the sign ు below the letter క, as క్కు, and the double sound of *gga* is got by adding the sign ు below the letter గ as గ్గు. You will observe that these signs ు & ు are the short forms of the letters క ka and గ ga as shown in column 2 of Chart 3.

Now try to read the following words with double sounds with the help of the English spelling given against each word :—

anna అన్న—brother
 annamu అన్నము—food
 kannamu కన్నము—hole
 dunna దున్ను—he.buffalo
 amma అమ్మ—mother
 kummari కుమ్మరి—potter
 komma కొమ్మ—branch
 echchata ఎచ్చట—where
 biechhamu బిచ్చము—alms
 vechchana వెచ్చన—heat
 bo.jja బొజ్జ—stomach
 o.jja ఒజ్జ—teacher
 ka.tta కట్ట—bundle
 batta బట్ట—cloth
 tha.tta తట్ట—basket
 bidda బిడ్డ—child
 gadda గడ్డ—boil
 a.ththa అత్త—mother.in.law
 na.ththa నత్త—snail
 me.ththa మెత్త—pillow
 pe.dāda పెద్ద—big
 mu.dāda ముద్ద—a mouthful
 ka.ppa కప్ప—frog
 go.ppa గొప్ప—great
 oho.ppa ఓహ్—hay
 a.bba అబ్బ—oh!
 bo.bba బొబ్బ—blister
 a.yya అయ్య—father

ko.yya కొయ్య—wood
 śa.yya శయ్య—bed
 e.rā.ni ఎర్రని—red
 ka.rra కర్ర—stick
 pa.rra పర్ర—waste land
 e.la ఎల్ల—boundary
 ka.la కల్ల—false
 cha.la చల్ల—butter.milk
 ba.la బల్ల—table or bench
 bi.lā బిల్ల—disc
 a.vva అవ్వ—(old) lady
 bu.vva బువ్వ—food
 ga.vva గవ్వ—shell
 mu.kku మక్కు—nose
 bo.ggu బొగ్గు—char coal
 ga.chchu గచ్చు—cement
 ga.jji గజ్జి—itch
 ka.ttu కట్టు—bandage
 va.ddi వడ్డి—interest
 ka.ththi కత్తి—sword
 pa.dādu పద్దు—item
 ka.nnu కన్ను—eye
 a.ppu అప్పు—debt
 sa.bbu సబ్బు—soap
 so.mmu సొమ్ము—jewellery
 ba.rre బర్రె—she.buffalo
 tha.lli తల్లి—mother

Now, see from chart no. 2, which short forms are similar in shape to their original letters and which are completely different from them. You will observe that the following short forms are quite different from their original letters :—

The short forms of the first 16 letters (Vowels).

క ka	క	య ya	య
త tha	త	ర ra	ర
న na	న	ల la	ల
మ ma	మ	వ va	వ

The short forms of all other letters are very much like the original letters. Therefore, it is very easy to remember them.

e.g. గ—గ	జ—జ	ష—ష
చ—చ	ఠ—ఠ	ఙ—ఙ

Remove the top stroke ✓ and you will get the short form.

Now read the following words with the help of the English spelling given against them :—

aaryu.du ఆర్యుడు	= an Aryan
ul.ka ఉల్క	= meteor
naal.gu నాలుగు	= four
ōr.pu ఓర్పు	= patience
bhaar.ya భార్య	= wife
soor.yu.du సూర్యుడు	= sun
chan.dru.du చంద్రుడు	= moon
na.ksha.thra.mu నక్షత్రము	= star
cha.kra.mu చక్రము	= wheel

Difficult letters as those shown above are given in the following chart No. 4, which may be referred to whenever

the student is in doubt about the pronunciation of a difficult letter.

Important double and compound letter formations (called conjunct consonants) are given below. These are shown here with the first vowel అ (a) added on to them and they can be altered to add any other vowel, as already shown in the previous pages.

క	k.ka	ఖ	k.h.ya	జ	j.ra	త	th.ka
చ	k.cha	గ	g.ga	ఞ	j.va	థ	th.na
క	k.ta	గ	g.dā	ట	t.ta	ధ	th.pa
క	k.tha	గ	g.dāha	ట	t.ka	థ	th.pha
క	k.th.ra	గ	g.na	ట	t.na	థ	th.ma
క	k.th.va	గ	g.ma	ట	t.pa	థ	th.ya
క	k.na	గ	g.ya	ట	t.ma	థ	th.ra
క	k.pa	గ	g.ra	ట	t.ya	థ	th.r.ya
క	k.p.ra	గ	g.r.ya	ట	t.ra	థ	th.la
క	k.ba	గ	g.la	ట	t.la	థ	th.va
క	k.ma	గ	g.va	ట	t.va	థ	th.th.va
క	k.ya	ఘ	gh.na	ట	t.sa	థ	th.sa
క	k.ra	ఘ	gh.ra	ట	tth.ya	థ	th.s.ya
క	k.r.ya	చ	ch.cha	ఢ	d.ga	థ	thh.ya
క	k.la	చ	ch.chha	ఢ	d.da	ఢ	d̄.ga
క	k.va	చ	ch.chh.ra	ఢ	d.ya	ఢ	d̄.dāha
క	k.sha	చ	ch.chh.va	ఢ	d.ra	ఢ	d̄.gha
క	k.sh	చ	ch.ya	ఢ	d.la	ఢ	d̄.bha
క	k.sh.na	జ	j.na	ఢ	d.va	ఢ	d̄.bh.ya
క	k.sh.ma	జ	j.ja	ఢ	dh.ra	ఢ	d̄.ma
క	k.sh.ya	జ	j.ma	ఢ	dh.ya	ఢ	d̄.na
క	k.sa	జ	j.ya	ఢ	n̄.na	ఢ	d̄.ra

ద్ర	d̄r-ya	బ	b.d̄ha	ర్	r.na	వ్ర	v.ra.
ద	d̄.va	బు	b.ba	ర్ప	r.pa	వ	v.va
ద్య	d̄.v-ya	బ్య	b.ya	ర్బ	r.ba	శ్చ	ś.cha.
ద్	d̄h.na	బ్ర	b.ra	ర్భ	r.bha	శ్చ	ś.na
ద్మ	d̄h.ma	బ్ల	b.la	ర్మ	r.ma	శ్మ	ś.ma.
ద్య	d̄h-ya	బ్య	b.va	ర్మ్య	r.m-ya	శ్య	ś.ya
ద్ర	d̄h.ra	భ్య	bh.ya	ర్య	r.ya	శ్ర	ś.ra
ద్య	d̄h.va	భ	bh.ra	ర్	r.la	శ్	ś.la
న్	n.ka	భ్య	bh.va	ర్వ	r.va	శ్వ	ś.va
న్	n.ga	మ్	m.na	ర్శ	r.śa	శ్శ	ś.śa
న్త	n-tha	మ్మ	m.ma	ర్శ్య	r.ś.ya	ష్క	sh.ka
న్	n.na	మ్య	m.ya	ర్శ	r.sha	ష్క	sh.k.ra.
న్మ	n.ma	మ్ర	m.ra	ర్శ	r.ha	ష్క	sh.ta
న్య	n.ya	మ	m.la	ర్శ	r̄.r̄a	ష్క	sh.tya
న్ర	n.ra	య్	y.d̄a	ల్	l.ka	ష్క	sh.t.ra.
న్వ	n.va	య్య	y.va	ల్	l.ga	ష్క	sh.n̄a
న్శ	n.sha	ర్క	r-ka	ల్	l.ta	ష్క	sh.pa
న్స	n.sa	ర్గ	r.ga	ల్	l.d̄a	ష్క	sh.p.ra.
న్ద	p.d̄a	ర్ఘ	r.gha	ల్	l.th.a	ష్క	sh.ma
న్త	p-tha	ర్చ	r.cha	ల్	l.d̄a	ష్క	sh.ya
న్	p-na	ర్జ	r-ja	ల్	l-na	ష్క	sh.va.
న్ప	p-pa	ర్ద	r.da	ల్	l.pa	స్క	s.ka
న్మ	p.ma	ర్న	r.na	ల్	l.ma	స్క	s.tha.
న్య	p-ya	ర్ణ	r.n̄-ya	ల్	l.ya	స్క	s.pa
న్ర	p.ra	ర్త	r.t̄ha	ల్	l.la	స్క	s.ma.
న్ల	p-la	ర్థ	r.t̄ha	ల్	l.va	స్క	s.ya
న్స	p.sa	ర్ద	r.d̄a	ల్	l.ha	స్ర	s.ra
న్బ	b.ja	ర్ధ	r.d̄ha	ల్	l̄-l̄a	స్ర	s.la
న్ద	b.d̄a	ర్వ	r.d̄h.v.a	వ్య	v.ya	స్వ	s.va.

శ్చ s.sa	హ్నా h.na	హ్య h.ya	హ్లా h.la
ష్టా h.na	హ్మా h.ma	హ్రా h.ra	హ్వా h.va

A few examples of forming conjunct consonants (double or compound letters) with the other vowels are given below:—

కి k.ki	త్ర్యం th.r.yam
క్మి k.mi	ప్తు p.du
క్రూ k.roo	ప్లే p.le
గ్రే g.re	రీ r.chee
గ్గి g.gi	బ్రౌ b.rou
జ్వా j.va	చై ch.chi
ద్దా d.da	

From the above examples, it will be seen that, in Telugu, the first letter of a conjunct consonant is written in its full form and the remaining letters are added on to it in their short forms.

The short forms of letters have their own vernacular names which are given below for the information of the student.

full form	short form	vernacular name	pronunciation
త	✓	తలకట్టు	thalakattu
ఆ	—	దీర్ఘము	deerghamu
ఇ	•	గుడి	gudi
ఈ	ః	గుడిదీర్ఘము	gudi deerghamu
ఉ	ృ	కొమ్ము	kommu
ఊ	ూ	కొమ్ముదీర్ఘము	kommu deergha.
ఋ	ॠ	వట్రుసుడి	vatrusudi [mu
ౠ	ॡ	వట్రుసుడిదీర్ఘము	vatrusudi deergha.

full form	short form	vernacular name	pronunciation
ఎ	౮	ఎత్వము	ethvamu
ఏ	౯	ఏత్వము	ēthvamu
ఐ	౧౦	ఐత్వము	īthvamu
ఒ	౧౧	ఒత్వము	othvamu
ఓ	౧౨	ఓత్వము	ōthvamu
ఔ	౧౩	ఔత్వము	outhvamu
౦	౦	సున్న	sunna (zero)
ః	ః	విసర్గము	visargamu
క	క	కావత్తు	kā vaththu
ఖ	ఖ	ఖావత్తు	khā vaththu
....
మ	మ	మావత్తు	mā vaththu
య	య	క్యావది	kyā vadi
ర	ర	క్రావది, రేఫ	krā vadi, or repha
ల	ల	లావత్తు	lā vathu
....
హ	హ	హావత్తు	hā vaththu.

(N. B.—The names of the short forms of the letters omitted above may be known by adding the term వత్తు (vaththu) to each such letter.

e. g. గ—౧ — గావత్తు gā.vaththu

వ—౨ — వావత్తు vā.vaththu.

The differences in pronunciation of the letters of the following sets cannot be explained here and it is, therefore, better to try to know them personally.

చ, చ; జ, జ; థ, థ; న, జ;
ఋ, ర; ఌ; ౠ, ల. శ; శ, న; ః, హ.

Visarga (:) does not generally occur in Telugu Vocabulary of a routine nature, except in the word దుఃఖము (duhkhamu) meaning "sorrow." The letters ష and ష also do not occur frequently, with the exception of the word జ్ఞానము (Gnanamu), meaning "knowledge."

In Telugu, there is a sign called అరసున్న (arasunna) or semi-circle which once used to represent a nasal or semi-nasal sound. But, of late, it does not appear to possess any special sound and is used only to differentiate similar words having different meanings.

2. THE PRESENT TENSE

va.chēchu వచ్చు—to come	ka.chē.ree కచేరీ	} —office
bayalu.dēru బయలుదేరు—to	kā.ryā.la.ya.mu	
pōvu పోవు—to go	[start కార్యాలయము	
the.chēchu తెచ్చు—to bring	sēvakudu సేవకుడు—servant	
i.chēchu ఇచ్చు—to give	yajamāni యజమాని—officer,	
mō.yu మోయు—to carry	nē.nu నేను = I	[master
piluchēchu పిలుచు to—call	mē.mu మేము—we	
vrā.yu వ్రాయు—to write	neevu నీవు—thou (you)	
chā.du.vu చదువు—to read	meeru మీరు—you	
koo.da కూడ—too, also	thamaru తమరు—you	
ippudu ఇప్పుడు—now	vādu వాడు	} = he
lō లో—in	athadu అతడు	
tbō తో—with	āyana ఆయన	
meedā మీద—on	ā.me ఆమె = she	
ki కి—to	ā.di అది—it *	
nā నా—my	vā.ru.vāru—they (humans)	
kalamu కలము—pen	a.vi అవి—they (other than	
kā.gi.thamu కాగితము—paper	humans)	

* In Telugu, "it" is used not only for lifeless things but also for birds, beasts, flies, etc.

nēnu	pōvu	chunnanu	నేను పోవు	చున్నాను—	[am going
„	vaēchchu	„	„ వచ్చు	„ —	„ coming
„	theēhehu	„	„ తెచ్చు	„ —	„ bringing
„	iēchchu	„	„ ఇచ్చు	„ —	„ giving
„	piluēchu	„	„ పిలుచు	„ —	„ calling
„	vrāyu	„	„ వ్రాయు	„ —	„ writting
„	ēhaduvu	„	„ చదువు	„ —	„ reading
„	mōyu	„	„ మోయు	„ —	„ carrying

memu mō.yu ēhunnāmu మేము మోయు చున్నాము—We are carrying

„ po.vu „ „ పోవు „ — „ going
 neevu vrā.yu ēhunnāvu నీవు వ్రాయు చున్నావు —You (thou) are
 writing

„ pō.vu „ „ పోవు „ — „ going
 „ vaēchchu „ „ వచ్చు „ — „ coming
 meeru ichchu ēhunnaru మీరు ఇచ్చు చున్నారు — „ giving
 „ piluēchu „ „ పిలుచు „ — „ calling
 „ chāduvu „ „ చదువు „ — „ reading

vadu vrāyu ēhunnādu వాడు వ్రాయుచున్నాడు —He is writing
 „ mōyu „ „ మోయు „ — „ carrying
 „ theēchchu „ „ తెచ్చు „ — „ bringing

ā.me ēhāduvu ēhunnadi ఆమె చదువు చున్నది—She is reading
 „ ichchu „ „ ఇచ్చు „ — „ giving
 „ vrāyu „ „ వ్రాయు „ — „ writing
 „ piluēchu „ „ పిలుచు „ — „ calling

ā.dī pō.vu „ అది పోవు చున్నది —It is going

a.vi pō.vu chunnavi అది పోవు చున్నవి —They are going

vāru vaēhehu ēhunnaru వారు వచ్చు చున్నారు—They are coming

„ piluchu „ „ పిలుచు „ — „ calling
 „ ichchu „ „ ఇచ్చు „ — „ giving
 „ thechchu „ „ తెచ్చు „ — „ bringing

By going through the above examples, you will understand the following points :—

- (1) If “*chunnānu*” is added to words denoting some kind of action, it gives the meaning, “I am.....ing.”
- (2) If “*chunnāmu*” is added to such words, it gives the meaning, “we are....ing”.
- (3) If “*chunnāvu*” is added, it means, “you (thou) areing”.
- (4) If “*chunnāru*” is added, it means, “you are...ing”. or “They are....ing”. (Here, *they* applies to human beings only.)
- (5) If “*chunnādu*” is added, it means, “He is . . . ing”
- (6) If “*chunnādi*” is added, it means, “It she...is...ing”.
- (7) If “*chunnavi*” is added, it means, “They are . . . ing”.

(Here, *they* applies to subjects other than human beings.)

The words *vāchchu* వచ్చు, *Pōvu* పోవు etc., (given on the left at the beginning of this lesson) denote the acts of coming, and going, etc. They are called the **roots** of verbs.

The word *chunnānu* చున్నాను, *chunnāmu* చున్నాము, etc., are called “the Present tense **terminations**” because they are added at the end of the roots to show different persons, numbers, genders, etc., in the present tense.

These terminations are added to the roots according to the person, number and gender of the person or thing doing the action (i.e. the subject).

When the words “I” and “We” are used, the subject is said to be in the **first person**. When “you*” is used, it is in the **second person**. When other words are used it is in the **third person**.

Now, see how the abovesaid terminations are classified below in Chart No. 5.

CHART 5.

Person	Singular number.	Plural number.
1st (I, we)	ĉhunnānu చున్నాను	ĉhunnāmu చున్నాము
2nd (thou, you)	ĉhunnāvu చున్నావు	ĉhunnāru చున్నారు
3rd (He, she, it, they, etc.)	ĉhunnādu చున్నాడు (male) ĉhunnādi చున్నది (others)	ĉhunnāru చున్నారు (humans). ĉhunnāvi చున్నవి (others)

We can now frame sentences with the vocabulary given at the beginning of this lesson with the help of Chart No. 5.

nēnu kachēreeki pōvuchunnānu } = I am going to (the)
నేను కచేరికి పోవుచున్నాను } office.

* When the person to whom we are speaking is a servant, child, close friend or any other person to whom no respect need be shown, the word “neevu” నీవు (=you) is used in Telugu. On the other hand, if the person spoken to is one to whom we have to show respect, we have to use “meeru” మీరు both for the singular and plural numbers.

nā sēvakudu kooda bayaludēru ēhun. nādu	= My servant also is starting.
నా సేవకుడు కూడ బయలుదేరుచున్నాడు kachēree lo nēnu vrāyuchannānu	= I am writing in (the) office.
కచేరీలో నేను వ్రాయుచున్నాను nēnu kāgithamu meedā vrāyuchunnānu	= I am writing on (a) paper.
నేను కాగితము మీద వ్రాయుచున్నాను nēnu nā kalamuthō vrāyuchunnānu	= I am writing with my pen.
నేను నా కలముతో వ్రాయుచున్నాను nā yajamāni piluchhunnādu	= My officer is calling (me).
నా యజమాని పిలుచుచున్నాడు nēnu ippuḍu vāchhunnānu	= I am coming now.
నేను ఇప్పుడు వచ్చుచున్నాను kagithamu pōvuchunnādi	= The paper is going (flying away).
కాగితము పోవుచున్నది nā sevakudu kāgithamu theēchu ēhunnādu	= My servant is bringing (the) paper.
నా సేవకుడు కాగితము తెచ్చుచున్నాడు vādu yajamānaniki kagithamu ichēchu. chunnādu	= He is giving (the) paper to (the) officer.
వాడు యజమానికి కాగితము ఇచ్చుచున్నాడు vādu kalamu kooda ichhunnādu	= He is giving (the) pen also.
వాడు కలము కూడ ఇచ్చుచున్నాడు nā yajamāni kāgithamu chaduvu chunnādu	= My officer is reading (the) paper.
నా యజమాని కాగితము చదువుచున్నాడు nēnu pōvuchunnānu	= I am going
నేను పోవుచున్నాను meeru kooda vachchu chunnāru	= You are also coming.
మీరు కూడ వచ్చుచున్నాడు nā sevakudu nā kāgithamulu mōyu. chunnādu	= My servant is carrying my papers.
నా సేవకుడు నా కాగితములు మోయుచున్నాడు	

vāru kooda vachchunnāru వారు కూడ వచ్చుచున్నారు	}	= They are also coming
vāru kāgithamlu kooda theēhu chunnaru వారు కాగితములు కూడ తెచ్చుచున్నారు		
	}	= They are bringing pa- per, also.

The student will observe from the above examples that the verb (word or words denoting the action) comes at the end of the sentence.

He will also observe that **lu** లు is added to the noun in the singular number to change it into the plural, just as **s** is added to nouns in English. Plural number in Telugu is generally formed by adding **lu** లు to a noun in the singular. See lesson on "Nouns" for details.

The present tense formations of the root "*undu ఉండు*" (to be, to stay) are as follows:—

Person	Singular number.	Plural number
1st	unnānu ఉన్నాను —I am	unnāmu ఉన్నాము —we are
2nd	unnāvu ఉన్నావు —thou art	unnāru ఉన్నారు —you are
3rd	unnādu ఉన్నాడు —he is	unnāru ఉన్నారు —they are
		(for human beings only)
	unnādi ఉన్నది —she / it is	unnavi ఉన్నవి —they are
		(other than human beings).

3. THE INTERROGATIVE

ounu ఔను—yes	kaladu కలదు } —(she/it) is..
eppudu ఎప్పుడు—when	unnadi ఉన్నది }
ekkada ఎక్కడ—where	kalavu కలవు } —(they) are.
ekkadaku ఎక్కడకు—to where	unnavi ఉన్నవి }
9. evaru ఎవరు—who	unnādu ఉన్నాడు } —(he) is
ēmi ఏమి— } what	kaladu కలదు }
ēmiti ఏమిటి }	ohēyu చేయు—to do, to make
evarini ఎవరిని—whom	ēhooēhu చూచు—to see
nannu నన్ను—me	ā ఆ—the, that, those (adj).
kurchee కుర్చీ—chair	ee ఈ—this, these (adj)
gadi గది—room	akkada అక్కడ—there
chāvadi చావడి—Verandah	ikkada ఇక్కడ—here
bhārya భార్య—wife	oka ఒక—a, one.
uttharamu ఉత్తరము—letter	nēnu vaēhehu ēhunna ^{nu} నేను వచ్చుచున్నాను—I am coming.
nēnu vaēhehu ēhunna ^{na} నేను వచ్చుచున్నానా?—Am I coming?	nēnu vaēhehu ēhunna ^{va} నీవు పోవుచున్నావు—You are going.
nēnu vaēhehu ēhunna ^{va} నీవు పోవుచున్నావా?—Are you going?	va ^{du} piluchu ēhunna ^{du} వాడు పిలుచుచున్నాడు—He is calling.
va ^{du} piluchu ēhunna ^{da} వాడు పిలుచుచున్నాడా?—Is he calling?	mēmu ēha ^{du} vu ēhunna ^{mu} మేము చదువుచున్నాము—we are reading.
mēmu ēha ^{du} vu ēhunna ^{ma} మేము చదువుచున్నామా?—Are we reading?	meeru mōyuchunna ^{ru} మీరు మోయుచున్నారు—You are carrying.
meeru mōyu chunna ^{ra} మీరు మోయుచున్నారా?—Are you carrying?	varu bayalūderu chunna ^{ru} వారు బయలుదేరుచున్నారు—They are starting.

vāru bayalu dērchunnāra? వారు బయలుదేరుచున్నారా?—Are they starting?

Āme vrāyu chunnādi ఆమె వ్రాయుచున్నది—She is writing.

Āme vrāyu chunnāda —ఆమె వ్రాయుచున్నదా? Is she writing?

From the foregoing examples, it will be seen that a sentence is changed to the question (interrogative) form by adding the sound *ā* ఆ, through the short sign *—*, to the last letter of the verb.

Another kind of interrogative sentence can be formed by putting one of the questioning words meaning *who, when, where, why, whom, how, what, which*, etc., just before the verb. See the following examples :—

evāru piluchu chunnaru ఎవరు పిలుచుచున్నారు? who is calling?

vaḍu enḍuku piluchu chunnādu వాడు ఎందుకు పిలుచుచున్నాడు?
—why is he calling?

Āme ekkadaku pōvuḥunnādi ఆమె ఎక్కడకు* పోవుచున్నది?
—(To) where is she going?

vāru etlu mōyu ḥunnāru వారు ఎట్లు మోయుచున్నారు?
—How are they carrying?

meeru evarini piluchu ḥunnāru మీరు ఎవరిని పిలుచుచున్నారు?
—whom are you calling?

Here note that it is **not** necessary to add *ā*—to the last letter of the verb when a question word such as *who, why*, etc. is used in a sentence.

Now, go through the following examples and observe how interrogative sentences are formed :—

* Adverbs generally come before the verb in Telugu sentences.

meeru ekkadaku pōvuḥunnāru మీరు ఏక్కడకు పోవుచున్నారు ?
—where are you going ?

nenu kachēreeki pōvuḥunnānu నేను కచేరికి పోవుచున్నాను ?
—I am going to (the) office.

meē sēvakudu kooda bayaludēru ḥunnādā మీ సేవకుడు కూడ
బయలు దేరుచున్నాడా ? —Is your servant also starting ?

ounu, nā sēvakudu kooda bayaludēruḥunnādu ఔను, నా
సేవకుడు కూడ బయలు దేరుచున్నాడు —yes, my servant also
is starting.

meeru kachēreelo emi chēyuchunnāru మీరు కచేరీలో ఏమి చేయు
చున్నారు ? —what are you doing in (the) office ?

nēnu kachēreelo vrāyuchunnānu నేను కచేరీలో వ్రాయుచున్నాను.
—I am writing in the office.

meē yajamāni evarini piluḥu ḥunnādu మీ యజమాని ఎవరిని
పిలుచుచున్నాడు?—whom is your officer calling?

na yajamāni nannu piluḥu ḥunnādu నా యజమాని నన్ను పిలుచు
చున్నాడు—my officer is calling me.

meē kāgithamulu evaru theḥchu ḥunnāru మీ కాగితములు
ఎవరు తెచ్చుచున్నారు?—who is bringing your papers?

nā kāgithamulu nā sēvakudu theḥchu ḥunnādu నా కాగిత
ములు నా సేవకుడు తెచ్చుచున్నాడు.

meē yajamāni ekkadā unnādu మీ యజమాని ఏక్కడ ఉన్నాడు?—
where is your officer?

nā yajamāni ā gadilō unnādu నా యజమాని ఆ గదిలో ఉన్నాడు—
My officer is in that room.

Āyana ā gadilō emi chēyuchunnādu ఆయన ఆ గదిలో ఏమిచేయు
చున్నాడు?—what is he doing in that room?

Āyana akkada kāgithamulu chōōchhu chunnādu అయన అక్కడ
కాగితములు చూచుచున్నాడు—He is seeing papers there.

Āyana kurchēemēdā unnādā అయన కుర్చీ మీద ఉన్నాడా?—Is he
on the chair?

ounu, āyana kurchē mēdā unnādu ఔను, అయన కుర్చీమీద
ఉన్నాడు—yes, he is on (in) the chair.

mee sēvakudu ekkada unnādu మీ సేవకుడు ఎక్కడ ఉన్నాడు?
—where is your servant?

vādu nā chēvādi lo unnādu వాడు ఆ చావడిలో ఉన్నాడు.

—He is in that verandah.

mee kāgithamulu ekkada unnāvi మీ కాగితములు ఎక్కడ ఉన్నవి?
—where are your papers?

nā kāgithamulu ee gādīlō unnāvi నా కాగితములు ఈ గదిలో ఉన్నవి.
—my papers are in this room.

ippudu evaru vāchēchhu chunnāru ఇప్పుడు ఎవరు వచ్చుచున్నారు?
—who is coming now?

ippudu nā yajamāni bhārya vāchēchhu chunnādi ఇప్పుడు నా
యజమాని భార్య వచ్చుచున్నది. —my officer's wife is coming
now.

āme omi thechēchhu chunnādi ఆమె ఏమి తెచ్చుచున్నది?
—what is she bringing?

āme oka kalamu thechēchhu chunnādi ఆమె ఒక కలము తెచ్చు
చున్నది. —she is bringing a pen.

āme omi chēyu chunnādi ఆమె ఏమి చేయుచున్నది?
—what is she doing?

āme oka uttharamu vrāyuchunnādi ఆమె ఒక ఉత్తరము వ్రాయు
చున్నది.

4. THE FUTURE TENSE

dūkānamu దుకాణము } —shop	konu కొను—to buy
angadi అంగడి }	ammu అమ్ము—to sell
angadi veeḍhi అంగడివీధి } —market.	thinu తిను—to eat
baḍāru బజారు }	pettu పెట్టు—to put
kooragāyalu కూరగాయలు—vegetables	rendu రెండు—two
pandu పండు—(a ripe) fruit	moodu మూడు—three
pandlu పండ్లు—ripe fruits	nālugu నాలుగు—four
gampa గంప—basket	ṭhoppuna చొప్పన—at the
vankāyalu వంకాయలు—brinjals	rate of
bendakāyalu బెండకాయలు—lady's	manchi మంచి—good
fingers. (Ramshorn)	kruḷḷina క్రుల్లిన—rotten
māmidi pandlu మామిడిపండ్లు mangoes	etlu ఎట్లు—how
arati pandlu అరటిపండ్లు—plaintains	enduku ఎందుకు—why
nēnu ammuḍunu నేను అమ్ముదును—I shall sell.	
„ pōvuḍunu „ పోవుదును —I shall go.	
„ chēyuḍunu „ చేయుదును —I shall do.	
„ mōyuḍunu „ మోయుదును—I shall carry.	
„ vrāyuḍunu „ వ్రాయుదును—I shall write.	
„ chāḍuvuḍunu „ చదువుదును—I shall read.	
mēmu ammuḍumu మేము అమ్ముదుము —we shall sell.	
„ pōvuḍumu „ పోవుదుము —we shall go.	
„ chēyuḍumu „ చేయుదుము —we shall do.	
„ mōyuḍumu „ మోయుదుము.—we shall carry.	
„ vrāyuḍumu „ వ్రాయుదుము—we shall write.	
„ chāḍuvuḍumu „ చదువుదుము—we shall read.	

neevu ammuḍuvu	,,	నీవు అమ్ముదువు—you (thou) will sell.
,, pōvuḍuvu	,,	పోవుదువు—you will go.
,, chēyuduvu	,,	చేయుదువు—you will do.
,, mōyuduvu	,,	మోయుదువు—you will carry.
,, vrāyuduvu	,,	వ్రాయుదువు—you will write.
,, chāḍuvuduvu	,,	చదువుదువు—you will read.

$\left. \begin{array}{l} \text{meeru} \\ \text{vāru} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ammuḍuru} \\ \text{vāru} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{మీరు} \\ \text{వారు} \end{array} \right\}$	అమ్ముదురు—	$\left\{ \begin{array}{l} \text{you} \\ \text{they} \end{array} \right\}$	will sell.
,, pōvuḍuru	,,	పోవుదురు—	,,	will go.	
,, chēyuduru	,,	చేయుదురు—	,,	will do.	
,, mōyuduru	,,	మోయుదురు—	,,	will carry.	
,, vrāyuduru	,,	వ్రాయుదురు—	,,	will write.	
,, chāḍuvuḍuru	,,	చదువుదురు—	,,	will read.	

$\left. \begin{array}{l} \text{vādu} \\ \text{āme} \\ \text{adi} \\ \text{avi} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ammunu} \\ \text{vādu} \\ \text{āme} \\ \text{adi} \\ \text{avi} \end{array} \right\}$	అమ్మును—	$\left\{ \begin{array}{l} \text{He} \\ \text{she} \\ \text{it} \\ \text{they} \end{array} \right\}$	will sell.
,, pōvunu	,,	పోవును—	,,	will go.
,, chēyunu	,,	చేయును—	,,	will do.
,, mōyunu	,,	మోయును—	,,	will carry.
,, vrāyunu	,,	వ్రాయును—	,,	will write.
,, chāḍuvunu	,,	చదువును—	,,	will read.
,, chōochunu	,,	చూచును—	,,	will see.
,, vāchchunu	,,	వచ్చును—	,,	will come.
,, piluchunu	,,	పిలుచును—	,,	will call.
,, thechchunu	,,	తెచ్చును—	,,	will get.
,, iechchunu	,,	ఇచ్చును—	,,	will give.
,, konunu	,,	కొనును—	,,	will buy.

You will observe the following points from studying the above examples:—

- (1) If *ḍunu* ను is added to the roots, it gives the meaning, “I shall.....”
- (2) If *ḍumu* దుము is added, it means “We shall.....”
- (3) If *ḍuvu* దువు is added, it means, “you (thou) will...”
- (4) If *ḍuru* దురు is added, it means either “You will...” or, “they (human beings) will.....”
- (5) If *nu* ను is added, it means, “He/she/it, or they (other than human beings) will.....”

These *ḍunu* ను, *ḍumu* దుము etc, are called the future tense terminations.* These are given below in a table form for easy reference:—

CHART 6

Person	Singular number	Plural number
1st (I, we)	<i>ḍunu</i> ను	<i>ḍumu</i> దుము
2nd (thou, you)	<i>ḍuvu</i> దువు	<i>ḍuru</i> దురు
3rd (he, she, it, they etc)	<i>nu</i> ను	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> <i>ḍuru</i> దురు (for humans) <i>nu</i> ను (for others). </div>

Before beginning to frame sentences in this (future) tense, we have to note one or two points more.

As you have already seen, *chēyu* చేయు + *ḍunu* ను — చేయును — *chēyudunu*.

* There is another set of terminations for the future tense and it will be dealt with later on to avoid confusion and congestion.

mōyu మోయ + dēnu దను = మోయదను mōyudēnu

Here there is no change at all in the letters of the word (verb) formed by adding the termination to the root.

But, see the following words:—

pilūchu పిలచు + dēnu దను = piluthunu పిలతును

chōochu చొచ్చు + dēnu దను = chōothuru చొత్తురు.

Thus, chūchu + dēnu has become *thu* తు.

Again,

vaēchhu వాచ్చు + dēnu దను — vatthumu వత్తుము

thēchhu తెచ్చు + dēnu దను — theththuvu తెత్తువు.

iēchhu ఇచ్చు + dēnu దను — iththunu ఇత్తును

Thus, ēchhu ఁచ్చు + dēnu దను has become *ththu* త్తు.

From the above examples we can see that

- (1) whenever a root ending in *chu* చు is joined by a termination beginning with dēnu దను, *thu* తు comes in the place of *chu* చు; and
- (2) whenever a root ending in *chhu* చ్చు is joined by a termination beginning with dēnu దను, *ththu* త్తు takes the place of *chhu* చ్చు.

These two points are to be remembered well to avoid incorrect writing. See the following examples also:—

pilūchu పిలచు + dēnu దను — piluthumu పిలతుము we shall call

„ + dēnu దను — piluthuru పిలతురు ^{you} will call _{they}

- chōōchhu చూడ + dūnu నును—choothunu చూతును I shall see.
 „ + dūmu నుము—choothumu చూతుము we shall see.
 „ + dūvu నువు—choothuvu చూతువు you shall see.
 Vāchēchhu వచ్చు + dūnu నును—Vaththunu వత్తును I shall come.
 „ + dūvu నువు—Vaththuvu వత్తువు you (thou) will come.
 „ + dūru నురు—Vaththuru వత్తురు you/they will come.
 ichēchhu ఇచ్చు + dūmu నుము—iththumu ఇత్తుము we shall give.
 „ + dūvu నువు—iththuvu ఇత్తువు you (thou) will give.
 „ + dūru నురు—iththuru ఇత్తురు you/they will give.
 thechēchhu తెచ్చు + dūnu నును—theththunu తెత్తును I shall get.
 „ + dūmu నుము—theththumu తెత్తుము we shall get.
 „ + dūru నురు—theththuru తెత్తురు you/they will get.

writing the above words as piluēhudumu పిలుచుదుము,
 piluēhuduru పిలుచుదురు, chōōchhudūnu చూచుదును,
 vāchēchhudūnu వచ్చుదును, ichēchhudumu ఇచ్చుదుము, etc., is *incorrect*

Read the following sentences:—

- manamu pōvudamu మనము పోవుదము—*Let us go.*
 „ chēyudamu „ చేయుదము—*Let us do.*
 „ mōyudamu „ మోయుదము—*Let us carry.*
 „ kattudamu „ కట్టదము—*Let us build.*

manamu choothamu మనము చూతము—*Let us see.*

„ lēthamu „ లేతము—*Let us get up.*

„ vaththamu „ వత్తము—*Let us come.*

From the above words, we can see that by removing the last-but-one vowel *u* from the first person plural formations of the future tense, we get the meaning “let us do”.

(This is almost the imperative mood in the first person).

Again read the following sentences:—

Povuḷamā? పోవుదమా?—shall we do?

chēyūḷamā? చేయుదమా?—shall we do?

mōyūḷama? మోయుదమా?—shall we carry?

kattuḷama? కట్టుదమా?—shall we build?

choothama? చూతమా?—shall we see?

lēthama? లేతమా?—shall we rise?

vaththama? వత్తమా?—shall we come?

In the above sentences, the speaker is asking the second person whether **both of them** may go, do, carry etc. Not only mere future but desire is understood from these formations.

The following special formations of the future tense are to be noted carefully:—

(1) ఉండు Undu—to be.

person	singular	plural
1st	undūnu ఉండును	undūmu ఉండుము
2nd	undūvu ఉండువు	undūru ఉండురు
3rd	undūnu ఉండురు	undūru ఉండును (for human beings) undunu ఉండును (other than human beings).

(2) కలుగు Kalugu—to be,

*singular**plural*

1st person Kalanu కలను

Kalamu కలము

2nd ,, Kalavu కలవు

Kalaru కలరు

3rd ,, Kaladu కలడు
(for a male)
Kaladu కలడు
(other than a male)Kalaru కలరు. (for human
beings)
Kalavu కలవు. (other than
human beings).

Now, read the following sentences:—

meeru ekkadaku pōvuēhunnāru మీరు ఎక్కడకు పోవుచున్నారు?
—where are you going?nēnu bazāruku pōvuēhunnānu నేను బజారుకు పోవుచున్నాను.
—I am going to the market.

nēnu kooda vaththunu నేనుకూడా వత్తును—I shall also come.

meeru akkada emi konuduru * మీరు అక్కడ ఏమి
konduruకొనుదురు* —what will you buy there?
కొందురుnēnu akkada kooragāyalu, pandlu, kondunu నేను అక్కడ
కూరగాయలు, పండ్లు కొందును—I shall buy vegetables (and)
fruits there.

* In many roots ending in *nu* ను, this *nu* ను is changed usually to *n* O, when a termination beginning with *du* దు is added. Thus, *konuduru* కొనుదురు is generally changed to *konduru* కొందురు, *thinuduru* తినుదురు is changed to *thinduru* తిందురు, etc., etc.

mee sēvakudu kooda bazāruku vaēhchunā మీ సేవకుడు కూడ
బజారుకువచ్చునా?—will your servant also come to (the)
market ?

ounu, nā sēvakudu kooda bazāruku vaēhchunu ఔను, నా సేవకుడు
కూడ బజారుకు వచ్చును—yes, my servant also will come to
(the) market.

bendakāyalu etlu iēhchuchunnāvu బెండకాయలు ఎట్లు ఇచ్చుచున్నావు
—how (at what price) are (you) giving lady's.fingers ?

bendakāyalu sēru nālugu anālu బెండకాయలు నేరు నాలుగు అణాలు—
(I am giving) lady's.fingers (at) four annas (a) seer.

manchi bendakāyalu oka sēru iththuvā మంచి బెండకాయలు ఒక
నేరు ఇస్తువా?—will (you) give (me)(a) seer (of) good lady's.
fingers ?

nēnu vankāyalu kondūnu నేను వంకాయలు కొందును I shall buy
brinjals.

rendu sērlu vankāyalu iththunā రెండు సేర్లు వంకాయలు ఇస్తునా?—
shall I give two seers (of) brinjals ?

mee sēvakudu kooragāyalu gampalō pettuēhunnādu మీ సేవకుడు
కూరగాయలు గంపలో పెట్టుచున్నాడు—your servant is putting
(the) vegetables in (the) basket.

meeru ēmi pandlu konuēhunnāru మీరు ఏమి పండ్లు కొనుచున్నారు?—
what fruit are you buying ?

nēnu māmidi pandlu konuēhunnānu నేను మామిడిపండ్లు కొను
చున్నాను—I am buying mango fruit.

ee dukānāmulō māmidi pandlu unnavā ఈ దుకాణములో మామిడి
పండ్లు ఉన్నవా?—are (there) mangoes in this shop ?

ounu, ikkada māmidi pandlu unnavi టెను, ఇక్కడ మామిడిపండ్లు ఉన్నవి—yes, (there) are mangoes here.

neevu arati pandlu kooda ammuḍuvā * నీవు అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదువా?—do you sell plantains also ?

ounu, nōnu arati pandlu kooda ammuḍunu టెవు, నేను అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదును—yes, I sell plantains also.

arati pandlu etlu iththuvu అరటి పండ్లు ఎట్లు ఇత్తువు?—how (at what price) will you give plantains ?

manchi aratipandlu roopāyaku dajanu ṭhoppuna iththunu మంచి అరటిపండ్లు రూపాయకు దజను చొప్పున ఇత్తును—I shall give good plantains at (one) rupee (per) dozen.

ee krullina pandu kooda enduku iṭṭhuchunnāyu ఈ క్రుల్లిన పండుకూడ ఎందుకు ఇచ్చుచున్నావు?—why are (you) giving this rotten fruit also ?

ee manchi pandu iththunu ఈ మంచి పండు ఇత్తును.
—I shall give this good fruit.

mee kooragāyalu, pandlu, kooda nā sēvakudu gampalo pettu-
ṭhunnādu మీ కూరగాయలు, పండ్లు, కూడ నా సేవకుడు గంపలో పెట్టు
చున్నాడు—My servant is putting your vegetables (and)
fruits also in (the) basket.

athadu ā gampanu mōyunu అతడు ఆ గంపను మోయును —He will
carry the basket.

*In English, present Indefinite tense is used to denote the future tense also. In Telugu, future tense is used to denote present Indefinite tense also.

5. ANOTHER USE OF THE FUTURE TENSE.

Upto now, you have learnt how to form verbs in the future tense with the help of the terminations given in the previous lesson. In Telugu, this set of terminations are used not only to denote mere future tense, but also to tell about events which are natural and/or which occur usually. See the following examples :—

āvu pālu iĥchunu ఆవుపాలు ఇచ్చును—(The) cow gives milk.

Sooryudu thoorpuna uḍḍayinĥunu సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించును—(The) sun rises in (the) east.

Pilli elukalanu ĥampunu పిల్లి ఎలుకలను చంపును—(The) cat kills (the) rats.

In the following exercise, many such sentences are given.

EXERCISE

āvu ఆవు—cow.

Pālu పాలు—milk.

janthuvu జంతువు—animal.

Pillalu పిల్లలు—children.

Pedḍavāru—adults.

ādi అది—it.

manaku మనకు—(to) us.

Peragu పెరుగు—curds.

ĥalla తల్ల—butter milk.

gaddi గడ్డి—grass.

pakshi పక్షి—bird.

purugulu పురుగులు—worms.

vasthuvulu వస్తువులు—things.

thrāgu త్రాగు—to drink.

chedu చెడు—bad, rotten.

manchi మంచి—good.

upayōgakaramaḡu ఉపయోగకరమగు—useful.

thiyyagā తియ్యగా—sweet (adverb).

nallagā నల్లగా—black „

thellagā తెల్లగా—white „

koodā కూడ—also, too.

Āvu ఆవు—The Cow.

āvu manchi janthuvu ఆవు మంచి జంతువు—(The) cow (is a) good animal.

ādi manaku pālu iḥehunu అది మనకు పాలు ఇచ్చేను—It gives us milk.

pālu pillalu thrāḡuduru పాలు పిల్లలు త్రాగుదురు—children drink milk.

peddāvaru kooda pālu thrāḡuduru పెద్దవాడకూడ పాలు త్రాగుదురు.
—Adults also drink milk.

pālu thiyyagā undunu పాలు తియ్యగా ఉండును—Milk is sweet.

avi thellagā undunu అవి తెల్లగా ఉండును—It is white.

pālathō perugu cheyuduru పాలతో పెరుగు చేయుదురు—(They) make curds with milk.

peruguthō ḥalla cheyuduru పెరుగుతో చల్ల చేయుదురు—(They) make buttermilk with curds.

ēhalla kooda thiyyagā undunu చల్ల కూడ తియ్యగా ఉండును—

Butter-milk also is sweet.

āvu gaddi thinunu అవు గడ్డి తినును—The cow eats grass.

nēnu āvu pālu thrāguēhunnānu నేను అవు పాలు త్రాగుచున్నాను—

I am drinking cow's milk.

neevu kooda āvu pālu thrāgēdava నీవు కూడ అవుపాలు త్రాగెదవా?

—will you also drink cow's milk?

onnu, nēnu kooda āvu pālu thrāguḍunu ఔను, నేను కూడ అవు

పాలు త్రాగుదును—yes, I also drink cow's milk.

Kaki కాకి—The Crow.

kāki nallagā undunau కాకి నల్లగా ఉండును—(The) crow is black.

kāni ādi upayōgakaramagu pakshi కాని అది ఉపయోగకరమగు పక్షి

—But, it (is) (a) useful bird.

ādī purugulanu thinunu అది పురుగులను తినును—It eats (the) worms.

ādī chedu vasthuvulu kooda thinunu అది చెడు వస్తువులు కూడ తినును—It eats rotten things also.

6. THE PLURAL NUMBER

kooli.vādu కూలివాడు—a cooly.	enni ఎన్ని—how many.
eḍēdu ఎడ్డు—bullock, ox.	kroththa క్రొత్త—new.
bāta బాట—way, road.	moṛugu మొఱుగు—to bark.
gurramu గుఱ్ఱము—horse.	unnāru ఉన్నారు—(you) are. (they)
kukka కుక్క—dog.	mellagā మెల్లగా—slowly.
polamu పొలము—field.	vadiga వడిగా—fast.
dabbu డబ్బు—money	tēhala తేలా చాల—very, many.
llu ఇల్లు—house.	

andūchē అందుచే
 andūchētha అందుచేత
 andūvalana అందువలన

} —Therefore.

We have already given the general rule that the plural form of a noun is got by adding *lu* to the singular, as,

kalamu కలము : kalamulu కలములు—Pens.
 kurchee కుర్చీ : kurcheelu కుర్చీలు—chairs.
 kāgithamu కాగితము : kāgithamulu కాగితములు—Papers.
 etc., etc.

The following examples provide some exceptions to the above general rule :—

- (a) chēyi చేయి : chēthulu చేతులు—hands.
 neoyi నూయి : noothulu నూతులు—wells.
 gōyi గోయి : gōthulu గోతులు—Pits.
- (b) rāyi రాయి : rallu రాళ్లు—stones.

- (e) vēyi వేయి : vēlu వేలు—thousands.
- (d) magadu మగడు : magalu మగలు—husbands,
manushyudu మనుష్యుడు : manushyulu మనుష్యులు—men,
sinikudu సైనికుడు : sinikulu సైనికులు—soldiers,
- (e) badi బడి : badulu బడులు—schools.
dēri దారి : dērulu దారులు—ways.
chevi చెవి : chevulu చెవులు—ears.
bāvi బావి : bāvulu బావులు—wells.
pakshi పక్షి : pakshula పక్షులు—birds.
- (f) bandi బండి : bandlu బండ్లు—carts.
buddi బుద్డి : budlu : బుడ్లు—bottles.
pandlu పండు : pandlu. పండ్లు—fruits.
godduగొడ్డు : godlu గొడ్లు—cattle.
bantu బంటు : bantlu బంటలు—servants.
sāri సారి : sārulu సార్లు—times.
pēru పేరు : perlu పేర్లు—names.
illu ఇల్లు : indlu ఇండ్లు—houses.
edēdu ఎడ్డు : edlu ఎడ్లు—bullocks, oxen.
- (g) kālu కాలు : kālū కాళ్లు—legs.
ooru ఊరు : oolū ఊళ్లు—villages.
thrādu త్రాడు : thrālū త్రాళ్లు—ropes.
mosali మొసలి : mosālū మొసళ్లు—crocodiles.
chellelu చెల్లెలు : chellelū చెల్లెళ్లు—younger sisters.
- (h) vētakādu వేటకాడు : vētakāndru వేటకాండ్రు—hunters.

(i) bāludu బాలుడు : bāluru బాలురు—boys.

alludu అల్లుడు : alluru అల్లురు—sons in law.

In some cases, each noun has two or more plural forms, as,

kannu కన్ను : { kannulu కన్నలు, kandlu కండ్లు, or
kallu కళ్లు—eyes.

gudi గుడి—temple : gudulu గుడులు or gullu గుళ్లు—temples.

Such alternative forms will be known only by observation and practice.

ā polamulō koolivāru panichēyucēhunnāru ఆ పొలములో
కూలివారు పనిచేయుచున్నారు—coolies (labourers) are work-
ing in the field.

ee polamulō edlu mellagā nadaēhuēhunnavi ఈ పొలములో
ఎడ్లు మెల్లగా నడచుచున్నవి—Oxen are slowly walking
(moving) in this field.

avi enduku mellagā kaḍāluēhunnavi అవి ఎందుకు మెల్లగా
కదలుచున్నవి?—why are they moving slowly?

avi nāgallu lāguēhunnavi అవి నాగళ్లు లాగుచున్నవి.—They
are drawing (pulling) the ploughs.

ā bāta mēdā enni gurramulu unnavi ఆ బాట మీద ఎన్ని
గుఱ్ఱములు ఉన్నవి?—How many horses are (there) on
the road?

akkada rendu gurramulu unnavi అక్కడ రెండు గుఱ్ఱములు
ఉన్నవి—There are two horses.

ā gurramulu emi chēyucēhunnavi ఆ గుఱ్ఱములు ఏమి చేయు
చున్నవి?—What are the horses doing?

avi bāta meedā parugeṭhthuēhunnavi అవి బాట మీద పరుగు

గెత్తుచున్నవి—They are running on the road.

avi etlu parugeṭhthuēhunnavi అవి ఎట్లు పరుగుగెత్తుచున్నవి ?—

How are they running ?

avi vadigā parugeththuēhunnavi అవి వడిగా పరుగుగెత్తుచున్నవి.

—They are running fast.

avi chāla manchi guṛamulu అవి చాల మంచి గుఱ్ఱములు—

They (are) very good horses.

n kukkalu endūku morūguēhunnavi ఆ కుక్కలు (యెందుకు)

మొలుగుచున్నవి ?—Why are those dogs barking ?

kroththa manushyulu akkada unnāru క్రొత్త మనుష్యులు.

అక్కడ ఉన్నారు—New men are there.

andūchē avi moruguēhunnavi అందుచే అవి మొలుగుచున్నవి

Therefore, they are barking.

meeru ee polamu ammuḍūra మీరు ఈ పొలము అమ్ముదురా ?

—Will you sell this field ?

avunu, nēnu ee polamu ammuḍūnu అవును, నేను ఈ

పొలము అమ్ముదును—yes, I am going to sell this field.

n dabbuthō rendu indlu kondūnu ఆ దబ్బుతో రెండు ఇండ్లు

కొందును — I shall buy two houses with that money.

nēnu nā rendu indlu ammuḍūnu నేను నా రెండు ఇండ్లు

అమ్ముదును—I shall sell my two houses.

7. THE IMPERATIVE MOOD.

- balla బల్ల—table, bench
 pusthakamu పుస్తకము—book
 pāṭhthamupaśam—lesson
 mukhamu ముఖము—face
 baṭṭa బట్ట—cloth
 annamu అన్నము—food
 vēla వేళ—time
 badī బడి
 pāṭhthasāla పాఠశాల } —school
 koolivādu కూలివాడు—coolie, labourer
 inkanu ఇంకను—still
 āguḡu అగుగు—well

- koluchu కొలచు—to measure
 geluchu గెలచు—to win
 naḍuchu నడుచు—to walk
 niluchu నిలచు—to stand
 viruchu విఱచు—to break (a stick etc.)
 grahimenchu గ్రహించు—to understand
 prēmāinchu ప్రేమించు—to love
 kshaminenchu క్షమించు—to pardon
 rakshinchu రక్షించు—to save, to protect
 lēchu లేచు—to rise, to get up
 agu అగు—to be, to become
 cēbachu చచ్చు—to die
 koorēchundu కూర్చుండు—to sit
 theesikonu తీసుకొను—to take
 niḍrapovu నిద్రపోవు—to sleep
 kaḍugu కడుగు—to wash
 kattu కట్టు—to wear, to tie, to build
 āḍukonu ఆడుకొను—to play

kāgithamu meedā vrāyumu ఆ కాగితము మీద వ్రాయుము—
write on that paper.

ee pusthakamu chādūvumu ఈ పుస్తకము చదువుము—Read this.
book.

ā pani chēyumu ఆ పని చేయుము—Do that work.

ee pandu thinumu ఈ పండు తినుము—Eat this fruit.

thvaragā bayalūderumu త్వరగా బయలుదేరుము—start quickly.

ee gampa mōyumu ఈ గంప మోయుము—carry this basket.

ee pandlu gampalō pettumu ఈ పండ్లు గంపలో పెట్టుము—put
these fruits in (the) basket.

In the above sentences, we are **telling only one person** to do certain work. Here the verb is formed by adding **mu** ము to the root.

vrāyu + mu—వ్రాయుము—write.

chādūvu + mu—చదువుము—Read.

chēyu + mu—చేయుము—Do.

etc., etc.

When we tell two or more persons at the same time to do certain work, **du** దు is added to the root instead of **mu** ము.

vrāyu + du—వ్రాయుదు—write.

chādūvu + du—చదువుదు—Read.

chēyu + du—చేయుదు—Do.

Whenever we request, advise, or order a person or persons to do or not to do something, the verb in the relative sentence is said to be in the Imperative mood. All the verbs in the above examples are in this mood.

Some roots change their forms before adding *mu* ము, or *du* దు, in the Imperative mood ; as,

Root

- (a) kolu¹re¹hu కొ¹ల¹రె¹hu
 gelu¹re¹hu గె¹ల¹రె¹hu
 nadu¹re¹hu న¹డు¹రె¹hu
 nilu¹re¹hu ని¹ల¹రె¹hu
 pilu¹re¹hu పి¹ల¹రె¹hu
 viru¹re¹hu వి¹ల¹రె¹hu

etc.

- (b) grahi¹re¹hu గ్ర¹హి¹రె¹hu
 premi¹re¹hu ప్రే¹మి¹రె¹hu
 ksha¹mi¹re¹hu క్ష¹మి¹రె¹hu
 rak¹shi¹re¹hu ర¹క్షి¹రె¹hu
 a¹di¹re¹hu అ¹ది¹రె¹hu
 tha¹la¹re¹hu త¹ల¹రె¹hu

etc.

+ mu ము

- koluvumu కొ¹ల¹వు¹ము
 geluvumu గె¹ల¹వు¹ము
 naduvumu న¹డు¹వు¹ము
 niluvumu ని¹ల¹వు¹ము
 piluvumu పి¹ల¹వు¹ము
 viruvumu వి¹ల¹వు¹ము

etc.

- grahimpumu గ్ర¹హిం¹వు¹ము
 premi¹mpumu ప్రే¹మిం¹వు¹ము
 kshamimpumu క్ష¹మిం¹వు¹ము
 rakshimpumu ర¹క్షిం¹వు¹ము
 a¹dimpumu అ¹దిం¹వు¹ము
 thalampumu త¹లం¹వు¹ము

etc.

+ du దు

- koluvudu కొ¹ల¹వు¹డు
 geluvudu గె¹ల¹వు¹డు
 naduvudu న¹డు¹వు¹డు
 niluvudu ని¹ల¹వు¹డు
 piluvudu పి¹ల¹వు¹డు
 viruvudu వి¹ల¹వు¹డు

etc.

- grahimpudu గ్ర¹హిం¹వు¹డు
 premi¹mpudu ప్రే¹మిం¹వు¹డు
 kshamimpudu క్ష¹మిం¹వు¹డు
 rakshimpudu ర¹క్షిం¹వు¹డు
 a¹dimpudu అ¹దిం¹వు¹డు
 thalampudu త¹లం¹వు¹డు

etc.

Root

(c) ఇగు అగు

iēhehu ఇచ్చు
 ēhaēhehu చచ్చు
 ēhoōhehu చొచ్చు
 theēhehu తెచ్చు
 pōvu పోవు
 vaēhehu వచ్చు
 lēhehu లేచు

+ mu ము

kammu కమ్ము
 immu ఇమ్ము
 ēhēvyumu చొవుము
 ēhoōdumu చొడుము
 themmu తెమ్ము
 pommu పొమ్ము
 rammu రమ్ము
 lemму లేమ్ము

+ du డు

kandu కండు
 indu ఇండు
 ēhāvudu చొవుడు
 ēhoōdudu చొడుడు
 thendu తెండు
 pondu పొండు
 randu రండు
 lendu లెండు

From the foregoing examples, we find that before adding *mu ము* or *du దు*, the last letter of the roots ending in (a) *chu చు* is changed to *vu వు*; and

(b) *n̄chu ంచు* is changed to *mpu ంపు*.

We also find that the formations in group. (c) are irregular and no hard and fast rule can be laid down for those roots.

Even in the case of (a) and (b) above, there are many exceptions which are to be learnt by observation only.

Now read the following sentences addressed to a student:—

Pillavādā! * ikkadaku rammu పిల్లవాడా? ఇక్కడకు రమ్ము
—Boy, come here.

ee baṇṇa meedā koorēhundumu ఈ బెల్లమీద కూర్చుందుము
—Sit (down) on this bench.

ā pusthakamu theesikonumu ఆ పుస్తకము తీసికొనుము
—Take that book.

oka pāṭṭhamu c̄haḍuvumu ఒకపాఠము చదువుము—Read a lesson.

pusthakamu akkada pettumu పుస్తకము అక్కడ పెట్టుము
—Put (the) book there.

* when calling a person, change the last vowel of the word denoting his name, profession, or relationship as follows:—

(1) *i* to *ee* ి, as, thalli తల్లి: thallee తల్లీ; Hari హరి: Haree హరీ;

(2) *a* ✓ & *u* ు to *ā* ా, as amma అమ్మ: ammā అమ్మా; bāludu బాలడు: baludā బాలడా: etc.—In the plural, *lu* లు becomes *lārā* లారా, as annalu అన్నలు: anna-lārā అన్నలారా.

Pillalāra! meeru inkanu nidra pōvuōhunnārā? పిల్లలారా,
మీరు ఇంకను నిద్ర పోవుచున్నారా? —Children, are you still
sleeping?

lendu. mukhamulu kaḍagudu లేండు, ముఖములు కడుగుడు.
—get up, wash (your) faces.

manchi battalu kattudu మంచి బట్టలుకట్టుడు —wear fresh
clothes (Dress up yourselves).

pusthakamulu theesikonudu పుస్తకములు తీసికొనుడు —Take
(your) books.

pāṭṭhamulu chāḍuvudu పాఠములు చదువుడు —Read (your)
lessons.

thvaragā annamu thinudu త్వరగా అన్నము తినుడు —Take
(Eat) your food quickly.

velaku pāṭṭhasālaku pondu వేళకు పాఠశాలకు పొందు —go to
school (in) time.

pāṭṭhasālālō pāṭṭhamulu bāgugā nērchikonudu పాఠశాలలో
పాఠములు బాగుగా నేర్చికొనుడు —Learn (your) lessons well
in (the) school.

sāyamkālamu ādukonudu సాయంకాలము ఆడుకొనుడు —Play
(in the) evening.

We have already seen that some roots change their form before *mu* ము or *du* డు are added to get the verbs in the Imperative mood. These changed forms (without the letters *mu* ము or *du* డు) may be called the “changed roots.” These

"*unchanged roots*" are *very important* as they are used very widely in Telugu.* These are used not only in forming the passive voice, the negative, and many other miscellaneous verbal forms, but also as verbs in the *colloquial Imperative mood*, while speaking to a person such as a servant, an youngster, etc, to whom no respect need be shown †. The student is once more reminded of the importance of these *changed roots* and is advised to go through the following examples very carefully :—

Original Root	Changed Root
(a) piḥuṇṇu పిలుచు	piluvu పిలుపు
naduṇṇu నడుచు	naduvu నడుపు
koluṇṇu కొలుచు	koluvu కొలుపు
etc.	etc.
(b) grahiṇṇu గ్రహించు	grahimpu గ్రహింపు
ādimṇṇu ఆదించు	ādimpu ఆదింపు
thalanṇu తలంపు	thalampu తలంపు
rakshinṇu రక్షించు	rakshimpu రక్షింపు
kshaminṇu క్షమించు	kshamimpu క్షమింపు
etc.	etc.

* These usages are dealt with in this book later on.

† The colloquial Imperative mood is used only in the singular. There is no plural for it.

(c) ēhoochu చూచు
ēhaēhchu చచ్చు
etc.

ēhoodu చూడు
ēhāvu చావు
etc.

Note the changed root very carefully in the following cases :—

Original Root

aggu అగు

iēhchu ఇచ్చు

theēhchu తెచ్చు

pōvu పోవు

vaēhchu వచ్చు

lēchu లేచు

Changed Root

kā కా

(ee ఈ) * eeyu ఈయు.

thē తే

pō పో

rā రా

(lē లే) * lēvu లేవు

The verbs in the following sentences are in the colloquial Imperative mood, used only when speaking to a servant, child, etc :—

ō koolivādā! lē, ikkadaku rā ఓ కూలివాడా! లే, ఇక్కడకురా.—

ō coolie, get up, come here.

ee balla akkada pettu ఈ బల్ల అక్కడ పెట్టు—put this table there.

ā pusthakamu thē ఆ పుస్తకము తే—get that book.

thvaragā bajāruku pō త్వరగా బజారుకు పో—go to (the) market quickly.

ā gampa ikkada pettu ఆ గంప ఇక్కడ పెట్టు—Put that basket here.

ā kooragāyalu balla meedā pettu ఆ కూరగాయలు బల్లమీద పెట్టు—Put (keep) those vegetables on (the) table.

* These forms (shown within brackets) are used only in the colloquial Imperative mood and not in any other verbal formations.

8. THE PREPOSITIONS.

ki కి, ku కు—to

ki కై, kōraku కొఱకు | —for
kōsamu కోసము, kuకు

goorchi గూర్చి | —about
gurinchi గుఱించి

lō లో, lōpala లోపల—in, among

chē చే, chētha చేత—by

thō తో, thōda తోడ—with

nundi నుండి—from

valana వలన, valla వల్ల - by

kante కంటె—than

yodēda యొద్ద—at (with)

dēvara ద్వారా—through

pī పై, pīni పైని, mēdēda మీద—
on, upon

pīki పైకి—up

vaṛaku వఱకు—upto

lōniki లోనికి—into

munḍu ముందు—before

venuka వెనుక—behind

vanta వెంట—along with

vīpu వైపు—towards

yokka యొక్క—of

chuttu చుట్టు—around

krindā క్రింద—under, under-
neath

prakka ప్రక్క—beside (by the
side of)

bayata బయట—out, outside

anthata అంతట—by oneself

dooramu దూరము—distance, far

padī పది—ten

pillayādu పిల్లవాడు—boy

dabba దబ్బ—money

aata ఆట—play, show, game

thōlu తోలు—to drive

thrāguత్రాగు—to drink

mā మా—our, mee మీ—your

iḍigō ఇదిగో—this, ivigō ఇవిగో
—these

A. Objective case (*ni ni* & *nu nu*).

Read the following sentences :—

1. Rāmudu Krishnuni Piluēhuchunnādu

రాముడు కృష్ణుని పిలుచుచున్నాడు—Rāma is calling Krishna.

2. Rāmudu kukkanu kottuēhunnādu

రాముడు కుక్కను కొట్టుచున్నాడు—Rāma is beating (a) dog.

3. Rāmudu āvunu ēhooēhuēhunnādu

రాముడు ఆవును చూచుచున్నాడు—Rāma is seeing (a) cow.

In the above three sentences, the word Rāmudu రాముడు denotes the subject, the doer of the action, and each of the words Krishnuni కృష్ణుని, Kukkanu కుక్కను, āvunu ఆవును denote the object, the sufferer (or the experiencer) of the action. Words which are objects in a sentence are said to be in the *objective case*.

In English, words in the objective case are known from their meaning and from the relative position occupied by them in the sentence. But in Telugu, *ni ni*, or *nu nu* is added to the word in the objective case. If such a word denotes a lifeless thing, this *ni ni*, or *nu nu* is usually omitted.

- e. g. Rāmudu Pandlu thinuēhunnādu

రాముడు పండ్లు తినచున్నాడు—Rāma is eating fruits.

Krishnudu annamu thinuchunnādu

కృష్ణుడు అన్నము తినచున్నాడు—Krishna is eating food.

In the above two sentences the objects fruit and food are lifeless things. Therefore, ని *ni* or ను *nu* is not added to the words పండ్లు *Pandlu* and అన్నము *annamu*.

Now let us know when ని *ni* is used and when ను *nu* is used.* Observe the following words:—

Word	Objective case
(a) Rāmudu రామడు	—Rāmuni రామ్మని
Krishnudu కృష్ణుడు	—Krishnuni కృష్ణుని
bāludu బాలుడు	—bāluni బాలుని (boy)
manushyudu మనుష్యుడు	—manushyuni మనుష్యుని (man)
sēvakudu సేవకుడు	—sēvakuni సేవకుని

*

*

*

(b) hari హరి	—harini హరిని
Lakshmi లక్ష్మి	—Lakshmini లక్ష్మిని
yajamāni యజమాని	—yajamānini యజమానిని
pilli పిల్లి	—pillini పిల్లిని
kāki కాకి	—kākini కాకిని
kurchee కుర్చీ	—kurchēni కుర్చీని x — inanimate.

*

*

*

(c) kukka కుక్క	—kukkanu కుక్కను
amma అమ్మ	—ammānu అమ్మను (mother)
pitta పిట్ట	—pittānu పిట్టను (bird)

* Application of these prepositional (case) terminations to nouns in the plural number is dealt with later on in the lesson.

anna అన్న—annanu అన్నను (brother)

ayya అయ్య—ayyanu అయ్యను (father)

*

*

*

(d) gurramu గుఱ్ఱము—gurramunu గుఱ్ఱమును

āvu అవు—āvunu అవును

edēdu ఎడ్డె—edēdunu ఎడ్డెను

gēde గేడె—gēdenu గేడెను

From the above examples, we find that *ni* ని is added (to form the objective case) to :

(a) personal nouns * ending in *du* డు, after removing that *du* డు ; and to

(b) all nouns ending in *i* ి

We find also that *nu* ను is added (to form the objective case) to nouns other than those mentioned in (a) and (b) above. In other words, *nu* ను is added to nouns ending in

(c) *a* అ, *ā* ా, *e* ం, and

(d) *u* ఁ, but not *du* డు.

The above rules apply to nouns denoting living beings only. The student is reminded that no change is necessary in the objective case forms of nouns denoting lifeless things.

B. To (*ki* కి, *ku* కు or *naku* నకు) :—

Read the following words :—

(a) *annaku* అన్నకు—to (the) brother

ammaku అమ్మకు—to (the) mother

* Application of prepositional (case) terminations to PRONOUNS is dealt with later on in another lesson.

ayyaku అయ్యకు—to (the) father
 bātaku బాటకు—to (the) way
 jendaku జెండాకు—to (the) flag
 gampaku గంపకు—to (the) basket
 kukkaku కుక్కకు—to (the) dog

(b) gēdēku గేదెకు—to (the) buffalo
 barreku బర్రెకు—,,
 petteku పెట్టెకు—to (the) box

*

*

*

(c) āvinaku ఆవునకు—to (the) cow
 chettunaku చెట్టునకు—to (the) tree
 gurramunaku గుర్రమునకు—to (the) horse
 pusthakamunaku పుస్తకమునకు—to (the) book
 kalamunaku కలమునకు—to (the) pen
 guruvunaku గురువునకు—to (the) teacher

*

*

*

Also written as

(d) Rāmunaku రామునకు—to Rāma (Rāmuniki రామునికి)
 Krishnunaku కృష్ణునకు—to Krishna (Krishnuniki)
 కృష్ణునికి
 balunaku బాలునకు—to (the) boy (baluniki బాలునికి)
 manushyunaku మనుష్యునకు—to (the) man (manu-
 shyuniki మనుష్యునికి)
 sēvakunaku సేవకునకు—to (the) servant (sēvakuniki)
 సేవకునికి

*

*

*

- (c) chēyi చేయి : chethski చేతికి—to (the) hand
 gōyi గోయి : gōthiki గోతికి—to (the) pit
 nooyi నూయి : noothiki నూతికి—to (the) well
 rāyi రాయి : rāthiki రాతికి—to (the) stone
 * * *

- (d) kālu కాలు : kāliki కాలికి—to (the) leg
 oorū ఊరు : ooriki ఊరికి—to (the) village

In the above examples, the last letters of the nouns are replaced by *nti* ంటి, *ti* టి and *thi* థి in groups (a), (b) and (c) respectively and joined by *i* ం in group (d). Such nouns are to be learnt by observation only.

All prepositions are added to the altered forms of these words.

C. Other prepositions :—

All other prepositions (case terminations) given at the beginning of the lesson can be applied to nouns as shown below :—

(1) *By adding them to the objective case form of personal nouns ending in du; దు; as*

Rāmuniche రామునిచే—by Rāma

„ thā తో—with „

„ ki కి—with „

„ pi పై—on „

„ gurinchi „ గురించి—about „

„ tō „ తో—in „

„ kante	„ కంఠె—	than	„
„ mudi	„ నుండి—	from	„
„ valana	„ వలన—	due to	„

bāluni mudi బాలుని ముందు—before the boy

„ vīpu	„ వైపు—	towards	„
„ piki	„ పైకి—	on to	„
„ yokka	„ యొక్క—	of	„
„ prakka	„ ప్రక్క—	beside	„
„ venuka	„ వెనుక—	behind	„
„ tharuvātha	„ తరువాత—	after	„
„ chuttu	„ చుట్టు—	around	„
„ dvārā	„ ద్వారా—	through	„

Try similar formations with other nouns such as Krishnuni కృష్ణుని, manushyuni మనుష్యుని, sēvakuni సేవకుని. etc. etc.

(2) *By adding them (the prepositions) direct to all nouns other than personal nouns ending in du ఉ. In nouns having altered forms, add the terminations to the altered forms.*

kalamu thō కలము తో—with (the) pen

„ lō „ లో—in „

„ pi „ పై—on „

balla chuttu బల్ల చుట్టు—around (the) table

„ meedā „ మీద—on „

„ krindā „ క్రింద—under „

„ vīpu „ వైపు—towards „

- gampa lō గంపలో—in (the) basket
 ,, meedā ,, మీద—on ,,
 gurramu pī గుర్రముపై—on (the) horse
 ,, meedā ,, మీద—,, ,,
 ,, venuka ,, వెనుక—behind ,,
 ,, prakka ,, ప్రక్క—beside ,,
 kākī yokka కాకి యొక్క—of (the) crow
 ,, kante ,, కంటె—than ,,
 ,, venta ,, వెంట—along with ,,
 yajamāni koṛaku యజమాని కొరకు—for (the) master
 ,, nundi ,, నుండి—from ,,
 ,, dīvāra ,, ద్వారా—through ,,
 ,, chētha ,, చేత—by ,,
 ,, thō ,, తో—with ,,
 inti lō ఇంటిలో—in (the) house
 ,, pī ,, పై—on ,,
 ,, chuttu ,, చుట్టు—around ,,
 ,, venuka ,, వెనుక—behind ,,
 kanti meedā కంటి మీద—on (the) eye
 ,, lō ,, లో—in ,,
 ,, thō ,, తో—with ,,
 noti lō నోటి లో—in (the) mouth
 ,, thō ,, తో—with ,,
 chēthi lō చేతిలో—in (the) hand
 ,, thō ,, తో—in ,,
 ,, pī ,, పై—on ,,

rāthi thō	రాతితో—	with (the) stone
„ lō	„ తో—	in „
„ meedā	„ మీద—	on „
„ krindā	„ క్రింద—	under „
gōthi lō	గోతిలో—	in (the) pit
oori lō	ఊరిలో—	in (the) village
„ vīpu	„ వైపు—	towards „
„ bayata	„ బయట—	outside „
„ chutlu	„ చుట్టు—	around „
kālithō	కాలితో—	with (the) leg
„ krindā	„ క్రింద—	under „
„ meedā	„ మీద—	on „
amma yokka	అమ్మయొక్క—	of (the) mother
chētha	„ చేత—	by „
kante	„ కంటె—	than „
thandri nundi	శంధ్రినుండి—	from (the) father
„ thō	„ తో—	with „
„ kante	„ కంటె—	than „
„ yokka	„ యొక్క—	of „

In the foregoing examples in (°), we have omitted the termination *goorchi* గూర్చి (*guṛinchi* గురించి—about). This termination is always to be added to the objective case of a noun.

ammanu	goorchi అమ్మను	గూర్చి —	about (the) mother
	guṛinchi	గురించి	

kalamunu	goorchi కలమును	గూర్చి	— about (the) pen
	gurinchi	గురించి	
guṛramunu	,, గుఱ్ఱమును	,, —	,, ,, horse
intini	,, ఇంటిని	,, —	,, ,, house
kantini	,, కంటిని	,, —	,, ,, eye
nōtini	,, నోటిని	,, —	,, ,, mouth
chēthini	,, చేతిని	,, —	,, ,, hand
kālini	,, కాని	,, —	,, ,, leg
oorini	,, ఊరిని	,, —	,, ,, village

Now, we learn about the application of the prepositional terminations in the plural number.*

Observe the following examples :—

āvulṁ ఆవులు—āvulānu ఆవులను.

kandlu కండ్లు—kandlathō కండ్లతో.

gurramulu గుఱ్ఱములు—gurramulameēda గుఱ్ఱములమీద.

kākulu కాకులు—kākulapī కాకులపై.

kālīlu కాళ్లు—kālīlatho కాళ్ళతో.

chēthulu చేతులు—chēthulalō చేతులతో.

oolīlu ఊళ్లు—oolīlanundi ఊళ్ళనుండి.

manushyulu మనుష్యులు—manushyulalō మనుష్యులతో.

sēvakulu సేవకులు—sēvakulapī సేవకులపై.

chetlu చెట్లు—chētlameēda చెట్లమీద.

bālurū బాలురు—bālurāku బాలురకు.

* It is better to revise the lesson on the plural number before beginning the present portion.

From the examples you will find that the last *u* (*u*) of a noun in the plural number is changed to *a* (*a*) before a preposition is added. It may be mentioned here that the objective case termination in the plural number is always *nu* ను only and the English word "to" is always denoted in the plural number in Telugu by the letter *ku* కు. (*ni* ని and *ki* కి are not at all used for nouns in the plural number).

Read the following sentences :—

mēmu cinemāku pōvūchunnāmu మేము సినిమాకు పోవుచున్నాము
—We are going to (the) cinema.

meeru kooda vaththurā ? మీరుకూడ వత్తురా?—will you also come ?

hālu ikkadaku entha dōoramulō unnadī ? హాలు ఇక్కడకు ఎంత దూరములో ఉన్నది ?—How far is (the) hall from(to) here?

hālu ikkadaku chāla dōoramu lō unnadī హాలు ఇక్కడకు చాలా దూరములో ఉన్నది—(The) hall is very far from (to) here.

meeru mā bandilō randu మీరు మాబండిలో రండు—Come in our cart.

Subbannāl bandi thvaragā thōlu subbanna: బండి త్వరగా తోలు
—Subbana, drive the cart quickly.

cinemāku vēla aguēchunnadī సినిమాకు వేళ అగుచున్నది—Time for (the) cinema (show) is nearing.

roopayi tikkētlu padī indu చూపాయి టిక్కెట్లు పది ఇందు.
give (me) ten (one -) rupee tickets.

ivigō, tikkētlu thessikonudu ఇవిగో, టిక్కెట్లు తీసికొనుడు.
take these tickets.

hālulōniki pōndu హాల్ లోనికి పొందు.

—go into (the) hall.

mee ticketlu ekkada unnavi ? మీ టిక్కెట్లు ఎక్కడ ఉన్నవి ?
where are your tickets?

ivigo, mā ticketlu ఇవిగో మా టిక్కెట్లు.
these are our tickets.

ee kurchelapi koorchundudu ఈ కుర్చీలపై కూర్చుందుడు.
sit on these chairs.

meeru sōdā thrāguḍūrā, chā thrāguḍūrā? మీరు సోడా త్రాగుదురా,
చా త్రాగుదురా ?
—will you take (drink) soda, or, tea?

nēnu sōdā thrāguḍunu నేను సోడా త్రాగుదును
— I shall take (drink) sōdā.

mēmu chā thrāguḍumu మేము చా త్రాగుదుము
—we shall take (drink) tea.

pillavādā, rendu sōdālu, thē piḷḷavāḍa, rēndu sōḍālu tē
boy, get two soda (bottles).

iḍigō, cha theesikōndu, ఇదిగో చా తీసికొనుడు
—take this tea.

pillavādā, iḍigō dabbu theesikō piḷḷavāḍa, ఇదిగో డబ్బు తీసికో
—boy, take this money.

aata chāla bāgugā unnadī అట చాల బాగుగా ఉన్నది.
—(the) show is very good.

9. PAST TENSE

gelučhu గెలుచు—to conquer	rēpu రేపు—to-morrow
thechchu తెచ్చు—to bring	ninna నిన్న—yesterday.
thōlu తోలు—to drive	bāgugā బాగుగా—good.
chēyu చేయు—to do, to make	mā మా—our.
kōyu కోయు—to cut,	mee మీ—your.
mooyu మూయు—to close, to	thōta తోట—garden.
pōyu పోయు—to pour [shut	chettu చెట్టు—tree.
geeyu గీయు—to draw	māmidi మామిడి—mango.
chōopinēchu చూపించు—to show	āru ఆరు—six.
nātu నాటు—to plant	samvathsaramu సంవత్సరము —
nātinchu నాటించు—to cause to plant.	[year.

(to get something planted).

undu ఉండు—to be; to stay	thiyyagā తియ్యగా—sweet.
thātha తాత—grandfather	kobbari chettu కొబ్బరి చెట్టు
kumārudu కుమారుడు—son	—ocoanut tree.
kumārthe కుమార్తె—daughter	kanche కంచె—fence.
gulabi poolu—rose flowers	poola-mokka పూలమొక్క—
గులాబి పూలు.	[flower plant

Read the following sentences :—

- nēnu vachithini నేను వచ్చితిని—I came.
 „ chōochithini „ చూచితిని—I saw.
 „ gelichithini „ గెలిచితిని—I (conquered) won.
 „ thechchithini „ తెచ్చితిని—I brought.
 „ thōlithini „ తోలితిని—I drove.

mēmu vachchithimi మేము వచ్చితిమి—We came.

„ cēhoochithimi „ చూచితిమి—We saw.

„ gelechithimi „ గెలిచితిమి—We won

„ thechchithimi „ తెచ్చితిమి—We brought

„ thōlithimi „ తోలితిమి—We drove.

neevu, vachchithivi నీవు వచ్చితివి—you (thou) came.

„ cēhoochithivi „ చూచితివి— „ saw.

„ gelichithivi „ గెలిచితివి— „ won.

„ thechchithivi „ తెచ్చితివి— „ brought.

„ thōlithivi „ తోలితివి— „ drove.

moeru vachchithiri మీరు వచ్చితిరి—you came

„ cēhoochithiri „ చూచితిరి— „ saw

„ gelichithiri „ గెలిచితిరి— „ won

„ thechchithiri „ తెచ్చితిరి— „ brought

„ thōlithiri „ తోలితిరి— „ drove

$\left\{ \begin{array}{c} \overline{vādu} \\ \overline{āme} \\ \overline{adi} \\ \overline{avi}^* \end{array} \right\}$	vachchenu	$\left\{ \begin{array}{c} \overline{వాడు} \\ \overline{ఆమె} \\ \overline{అది} \\ \overline{అవి}^* \end{array} \right\}$	వచ్చెను—	$\left\{ \begin{array}{c} \overline{he} \\ \overline{she} \\ \overline{it} \\ \overline{they}^* \end{array} \right\}$	came
---	-----------	---	----------	---	------

„ cēhoochenu „ చూచెను „ saw

„ gelichenu „ గెలిగెను „ won

„ thechchenu „ తెచ్చెను „ brought

„ thōlenu „ తోలెను „ drove

* The word “they” (avi) here denotes all nouns other than human beings.

vāru	vachchiri	వారు వచ్చిరి—	They*	came
,,	choochiri	,, చూచిరి—	,,	saw
,,	galichiri	,, గెలిచిరి—	,,	won
,,	thechchiri	,, తెచ్చిరి—	,,	brought
,,	thōliri	,, తోలిరి—	,,	drove.

From the above examples, we find that Past tense can be formed by adding the following terminations to the roots according to the person and number of the subjects in sentences :—

Person	Singular	Plural
1st (I, we)	ithini ఇతిని	ithimi ఇతిమి
2nd (thou, you)	ithivi ఇతివి	ithiri ఇతిరి
3rd (he, she, it, they)	enu ఎను	$\left\{ \begin{array}{l} \text{iri ఇరి (for human beings),} \\ \text{enu ఎను (for others).} \end{array} \right.$

While adding these terminations to the roots, you have to note one or two important points. All roots or “changed roots” (of the colloquial imperative mood) in Telugu end in a vowel. This last vowel is omitted when a termination *beginning* with a vowel is added to the root or to a “changed root.”

e. g. ammu + iri = amm + iri = ammiri
 konu + iri = kon + iri = koniri
 vāchchu + iri = vachch + iri = vachchhiri,
 chcoōchu + enu = chchooch + enu = chchoochenu

* The word “they” (*varu*) denotes here human beings.

In all the above examples the last *u* of the root has been omitted because the termination *iri* or *enu* (beginning with a vowel) is added.

Now the past tense formations of two roots *ammu* అమ్ము and *kattu* కట్టు are given below as examples for the information and guidance of the student :—

ammu అమ్ము—to sell.

Person	Singular	Plural
1st	<i>ammithini</i> అమ్మితిని	<i>ammithimi</i> అమ్మితిమి
2nd	<i>ammihivi</i> అమ్మితివి	<i>ammithiri</i> అమ్మితిరి
3rd	<i>ammenu</i> అమ్మెను	{ <i>ammiri</i> అమ్మిరి <i>ammenu</i> అమ్మెను

kattu కట్టు—to build.

1st	<i>kattithini</i> కట్టితిని	<i>kattithimi</i> కట్టితిమి
2nd	<i>kattithivi</i> కట్టితివి	<i>kattithiri</i> కట్టితిరి
3rd	<i>kattenu</i> కట్టెను	{ <i>kattiri</i> కట్టిరి <i>kattenu</i> కట్టెను.

Again, see the following formations :—

Root	Past-Tense
<i>gelu</i> గెలుచు	<i>gelichithini</i> గెలిచితిని
<i>pilu</i> పిలుచు	<i>pilichithiri</i> పిలిచితిరి
<i>kolu</i> కొలుచు	<i>kolichenu</i> కొలిచెను
<i>chadu</i> చదువు	<i>chadivenu</i> చదివెను

From these examples you will see that the last but one *u* (*u*) of the roots is changed to *i* (*i*) This change occurs

whenever a termination beginning with *i* ఇ or *e* ఎ is added to roots having *u* (య) as the last but one vowel.

Read the following formations and note the change :—

chēyu + ithini—chēsithini (not chēyithni)

చేయు + ఇతిని—చేసితిని (not చేయితిని)

vrāyu + ithini—vrāsithini (not vrāyithini)

వ్రాయు + ఇతిని—వ్రాసితిని (not వ్రాయితిని)

kōyu + ithivi—kōsithivi (not koyithivi)

కోయు + ఇతివి—కోసితివి (not కోయితివి.)

mooyu + ithiri—moosithiri (not mooyithiri)

మూయు + ఇతిరి—మూసితిరి (not మూయితిరి)

pōyu + enu—pōsenu (not pōyenu)

పోయు + ఎను—పోసెను (not పోయెను)

geeyu + enu—geesenu (not geeyenu)

గీయు + ఎను—గీసెను (not గీయెను)

chēyu + enu—chēsenu (not chēyenu)

చేయు + ఎను—చేసెను (not చేయెను)

etc.

etc.

From the above examples it will be seen that when a termination beginning *i* ఇ, or *e* ఎ, is added to a root ending in *yu* యు, that *yu* యు, is replaced by the letter *s* స.

kōyu + ithiri = kōs + ithiri = kosithiri కోయు + ఇతిరి = కోస + ఇతిరి = కోసితిరి.

kōyu + enu = kos + enu = kōsenu కోయు + ఎను = కోస + ఎను = కోసెను.

chēyu + iri = chēs + iri = chēsiri చేయ + ఇరి = చేస్ + ఇరి = చేసిరి.

chēyu + ēnu = chēs + enu = chēsenu చేయు + ఎను = చేస్ + ఎను
= చేసెను.

etc

etc

Let us now frame some sentences in the past tense :—

meeru ikkadaku eppudu vachchithiri? మీరు ఇక్కడకు ఎప్పుడు
వచ్చితిరి?

—when did you come here?

nēnu ikkadaku ninna vachchithini నేను ఇక్కడకు నిన్న వచ్చితిని

—I came here yesterday

appudu meeru na pusthakamu ēhoochithirā? అప్పుడు మీరు నా
పుస్తకము చూచితిరా?

—did you then see my book?

ounu, appudu nēnu mee pusthakamu ēhoochithini ఓను, అప్పుడు
నేను మీ పుస్తకము చూచితిని

yes, I saw your book then.

adi etlu unnadi? అది ఎట్లు ఉన్నది?

—how is it?

adi ēhāla bāgugā unnadi అది చాలా బాగుగా ఉన్నది

—it is very good.

meeru mā thōta ēhoochithirā మీరు మా తోట చూచితిరా?

—did you see our garden?

randu, mā thōta ēhoopinthunu రండు, మా తోట చూపింతును

—come, I will show (you) our garden.

Ivigō, māmidī chetlu ఇవిగో, మామిడి చెట్లు

—these (are) mango trees.

ee chetlu āru [samvathsaramula krindata nātithimi ఈ చెట్లు
ఆరు సంవత్సరముల క్రిందట నాటితిమి

—(we) planted these trees six years ago.

ee chettu kāya chāla thiyyagā undunu ఈ చెట్టు కాయ చాల
తియ్యగా ఉండును

—the fruit of this tree would be very sweet.

ee kobbari chetlu ma thātha nātenu ఈ కొబ్బరి చెట్లు మా తాత నాటెను

—our grand father planted these coconut trees.

ee poolamokkalu nā kumārudu badinundi theechenu ఈ పూల
మొక్కలు నా కుమారుడు బడినుండి తెచ్చెను

—my son brought these flower-plants from (the) school

nēnu rēpu ee thōtaku kanche nātinthunu నేను రేపు ఈ తోటకు
కంచె నాటింతును

—I shall get the garden fenced tomorrow.

meeru ee rendu māmidi pandlu thinudu మీరు ఈ రెండుమామిడి
పండ్లు తినుడు

—(please) eat these two mangoes.

ee gulābi poolu mee kumārthe ku indu ఈ గులాబి పూలు మీ
కుమార్తెకు ఇండు

—(please) give these rose-flowers to your daughter.

SOME SPECIAL FORMATIONS

Observe the following past tense formations, which are
some what different from the usual ones.

(1) Pōvu pō^o—to go.

Person	Singular	Plural
1st	pōyithini పోయితిని	poyithmi పోయితిమి
2nd	pōyithivi పోయితివి	pōyithiri పోయితిరి

3rd	pōyenu పోయెను	{ pōyiri పోయిరి (for humans) pōyenu (for others)
-----	---------------	---

Here the last consonant *v* వ (pōvu) is changed to *y* య (pōyu) before the past tense terminations are added.

(2) agu అగు—to be ; to become.

Person	Singular	Plural
1st	ayithini అయితిని	ayithimi అయితిమి
2nd	ayithivi అయితివి	ayithiri అయితిరి
3rd	ayyenu అయ్యెను	{ ayiri అయిరి (for human beings) ayyenu అయ్యెను (for others)

Here also, the last consonant *g* గ (agu) is changed to *y* య before the past tense terminations are added. Further, when *enu* ఎను is added, that *y* is doubled (ayyenu అయ్యెను).

(3) undu ఉండు—to be ; to stay.

Person	Singular	Plural
1st	untini ఉంటిని	untimi ఉంటిమి
2nd	untivi ఉంటివి	untiri ఉంటిరి
3rd	undenu ఉండెను.	{ undiri ఉండిరి (for human beings) undenu ఉండెను (for others.)

Here *ndithi* ందితి is changed into *nti* ంటి. (Instead of *undithini* ఉండితిని, etc. We have *untini* ఉంటిని, etc.) Similar change happens also for many roots ending in *nu* ను, such as *thinu* తిను, *vinu* విను (to hear), *konu* కొను, etc., when *nithi* నితి becomes *nti* ంటి as shown below :—

Instead of (incorrect) We have (correct)

thinithini తనితని

thintini తింటిని

thinithimi తనితిమి

thintimi తింటిమి

konithivi కొనితివి

kontivi కొంటివి

konithiri కొనితిరి

kontiri కొంటిరి

vinithimi వనితిమి

vintimi వింటిమి

vinithiri వనితిరి

vintiri వింటిరి.

etc.

etc.

10. THE NEGATIVE

ālasyamu అలస్యము—delay.

āta sthhalamu ఆటస్థలము
—playground.

pandemu పందెము—match
pani పని—work, business.

thammudu తమ్ముడు—younger brother
lēnu లేను—I am not
was not

kumārudu కుమారుడు—son

lēdu లేదు no,
kādu కాదు { not,

nēdu నేడు—today

vāddu వద్దు } don't
valādu వలదు }

nāyana నాయన—father

tēmu లేము—we are not
were not.

godugu గొడుగు—umbrella

lēvu లేవు—you are not
were

ayithē అయితే—if (so)

lēru లేరు—you are not
they were

vērē వేరే—another
separate

lēdu లేడు—he is not
was

konchemu కొంచెము—some ;
a little.

lēdu లేదు—she is not
it was

mauchidi మంచిది—well.

levu లేవు—they are not
were

Read the following sentences :—

nēnu pōvutalēdu నేను పోవుట లేదు—I am not going.

meeru chāduvutalēdu మీరు చదువుట లేదు—you are not going.

vādu vāchēchutalēdu వాడు వచ్చుట లేదు—He is not coming.

From the above sentences it will be seen That negative sentences in the present tense are formed by adding *ta* లేదు to the root.

Again, read the following sentences :—

- nēnu thinalēṭu నేను తినలేదు—I *did not* eat.
 meeru cēhāṭuval dū మీరు చదువలేదు—you *did not* read.
 vāḍu cēhoodalēḍu వాడు చూడలేదు—He *did not* see.
 āme rāḷēḍu ఆమె రాలేదు—she *did not* come.
 memu pōḷēḍu మేము పోలేదు—we *did not* go.
 sēvakudū thōḷēḍu సేవకుడు తేలేదు—(the) servant *did not* get.
 neevu piluvālēḍu నీవు పిలువలేదు—you *did not* call.
 nenu grahimpālēṭu నేను గ్రహింపలేదు—I *did not* understand.
 āme prēmimpālēṭu ఆమె ప్రేమింపలేదు—she *did not* love.
 vāḍu naduvālēḍu వాడు నడువ లేదు—He *did not* walk.
 mōmu vrāyālēḍu మేము వ్రాయలేదు—we *did not* write.
 meeru lēvalēḍu మీరు లేవలేదు—you *did not* rise.

From the examples, it will be seen that the negative in the past tense is formed by adding *alēṭu* అ లేదు to the “changed roots” (Verbs in the colloquial Imperative mood), after removing the last *u*, in those roots.

1. g. piluv (u) + alēḍu = piluvālēḍu పిలువలేదు.

cēhood (u) + „ = cēhoodalēḍu చూడలేదు.

etc.

etc.

Note the following past Negative forms carefully :—

kāḷēḍu కాలేదు—did not become.

cēyalēḍu ఈయలేదు—did not give

thēḷēḍu తేలేదు—did not get

pōḷēḍu పోలేదు—did not go

lēvalēḍu లేవలేదు—did not rise.

Now read the following negative sentences in the future tense :—

nēnu chēyanu నేను చేయను—I shall not do.

mēmu chēyamu మేము చేయము—we shall not do.

nēvu chēyavu నీవు చేయవు—you (thou) will not do.

meeru chēyaru మీరు చేయరు—you will not do.

vādu chēyadu వాడు చేయడు—he will not do.

ēme chēyadū ఆమె చేయదు—she will not do.

adi ch yadū అది చేయదు—it will not do.

vāru chēyaru వారు చేయరు—they will not do.

avi chēyavu అవి చేయవు—

nēnu choodanu నేను చూడను—I shall not see.

mēmu rāmu మేము రాము—we shall not come.

vāru thēru వారు తేరు—they will not get

meeru pōru మీరు పోరు—you will not go

From the above sentences it will be seen that the negative in the future tense is formed by adding the following terminations to the “changed roots” (colloquial imperative mood), after removing the last *u* there of, in the same way as the past tense negative terminations are added.

Person	Singular	Plural
1st	anu అను	amu అము
2nd	avu అవు	aru అరు
3rd	adu అడు (for a male) ādū అదు (for others)	aru అరు (for human beings) avu అవు (for others)

e. g. *ēhood* (u) + *anu*—*choodanu* చూడను
= (I) will not see.

piluv (u) = *aru* = *pilavaru* పిలువరు
—you (they) will not call.

Note the following future negative formations carefully:.

“Changed Root”

Formations

kā కా	<i>kanu</i> కాను, <i>kāmu</i> కాము, <i>kādu</i> కాదు etc.
eeyu ఈయు	<i>eeyanu</i> ఈయను, <i>eeyadu</i> ఈయదు etc.
pō పో	<i>pōnu</i> పోను, <i>pōru</i> పోరు, <i>pōdu</i> పోదు etc.
rā రా	<i>rānu</i> రాను, <i>rāmu</i> రాము etc.
lēvu లేవు	<i>lēvamu</i> లేవను, <i>levadu</i> లేవదు etc.
thē తే	<i>thēnu</i> తేను, <i>thēru</i> తేరు etc.

Now, read the following negative verbs in the **Imperative mood**:—

piluvakumu పిలువకుము—Do not call.

ēhoodakumu చూడకుము—Do not see.

chēyakumu చేయకుము —Do not do.

thinakumu తినకుము —Don’t eat.

thēkumu తేకుము —Don’t get.

These and other negative verbs in the Imperative mood are formed by adding *akumu* అకుము in the singular and *akudu* అకుదు in the plural to the “changed root” (in the same way as negative terminations for the past and the

(future tenses are added). Note carefully the following negative verbs in the imperative mood:—

“Changed Root” Negative-Imperative-Singular		Plural
kā కా	kakumu *కాకుము* (Don’t become)	kākudu కాకుదు.
eeyu ఈయ	eeyakumu ఈయకుము (Don’t give)	eeyakudu ఈయకుదు.
pō పో	pōkumu పోకుము (Don’t go)	pōkudu పోకుదు.
rāరా	rākumu రాకుము (Don’t come)	rākudu రాకుదు.
lēvu లేవు	lēvakumu లేవకుము (Don’t rise)	lēvakudu లేవకుదు.
thē తే	thēkumu తేకుము (Don’t get)	thēkudu తేకుదు.

The termination *avaḍḍu* అవడ్డు (or *avalāḍu* అవలడు) also is generally used to form the negative in the imperative mood. This termination should be added to the “changed root” in the same way as other terminations are added.

See the following examples :—

choodavaḍḍu చూడవడ్డు—don’t see.

chēyavaḍḍu చేయవడ్డు—don’t do

pōvaḍḍu పోవడ్డు—don’t go

rāvaḍḍu రావడ్డు—don’t come.

eeyavaḍḍu ఈయవడ్డు—don’t give

* This last *mu* ము may be omitted in speaking to a child, servant etc.

thēvāddēu tēvaddu—don't get.

chāvavāddēu chāvavaddu—don't die.

kottavāddēu kōṭṭavaddu—don't beat.

thittavāddēu thittavaddu—don't blame.

meeru kriketu pandēmulu chōochithirā? మీరు క్రికెటు పందెములు.

చూచితిరా?—did you see cricket matches?

lēdu, nēnu choodalēdu లేదు, నేను చూడలేదు—No, I did not see.

ayithē nēdu vatththura? అయితే నేడు వత్తురా?—if so, will (you) come today?

lēdu, nēnu nēdu rānu లేదు, నేను నేడు రాను—no, I will not come today.

endūku ఎందుకు?—why?

nēnu nēdu vērē pani meedā pōvūchunnānu నేను నేడు వేరే పని మీద పోవుచున్నాను—today I am going on another business.

mee thammudu vāchchuna మీ తమ్ముడు వచ్చునా?—will your brother come?

lēdu, nā thammudu kooda rādu లేదు, నా తమ్ముడు కూడ రాదు.—no, my brother also will not come.

athadu oorilō lēdu అతడు ఊరిలో లేదు —He is not in the station.

ayithē mee knmārudu āta sthhalamunaku vāchchunā? అయితే మీ కుమారుడు అది స్థలమునకు వచ్చునా?—If so, will your son come to the play-ground?

ounu, athadu vaēhchunu ఔను, అతడు వచ్చును—yes, he will come.

kāni konchemu ālasyamu agunu కాని కొంచెము ఆలస్యము అగును
—But (there) will be some delay.

meeru undavaḍḍu మీరు ఉండ వద్దు—Don't wa'it.

nāyanā: nēnu kooda pōvuḍḍunu నాయనా: నేను కూడ పోవుదును
—Father, I will also go.

vaddu, neevu ippudu pōvaddu వద్దు, నీవు ఇప్పుడు పోవద్దు—No,
Don't go now.

neevu nee pātthamulu ēhaḍḍuva vaddā? నీవు నీ పాఠములు చదువ
వద్దా?—Don't you have to read your lessons?

nēnu ippudu pātthamulu ēhaḍḍuvanu నేను ఇప్పుడు పాఠములు
చదువను.—I don't read (my) lessons now.

nēnu rēpu ēhaḍḍuvuḍḍunu నేను రేపు చదువుదును—I will read
(my lessons) tomorrow.

manchidi, ayithē neevu kooda pō మంచిది, అయితే నీవుకూడ పో
—well, if it is so, you also go.

godugu thessikoni pōvuēhunnāva? గొడుగు తీసికొని పోవుచున్నావా?
—Are you taking (away the) umbrella?

lēḍu, nēnu godugu tdeesikoni pōvutalēḍu లేదు, నేను గొడుగు
తీసికొని పోవుట లేదు—No, I am not taking (away the)
umbrella.

meeru ālasyamu chēyakudu మీరు ఆలస్యము చేయుకుదు—Don't
delay.

11. PRONOUNS

Pronouns are used in the place of nouns to avoid unnecessary repetition of the latter. The principal pronouns are given below. Instructions as to the application of case terminations (prepositions) to pronouns are also given below.

Pronouns with English meaning

Possessive case

vādu వాడు—he	vāni వాని— his
athadu అతడు—he (that man or boy)	athani అతని
veedu వీడు —this man (or ithadu ఇతడు boy	veeni వీని —this man's ithani ఇతని (or) boy's
evadu ఎవడు—who (for a male only).	evani ఎవని—whose
vāru వారు—they (human be- ings only)	vari వారి—their
veeru వీరు—these people	veeri వీరి—of these people
evaru ఎవరు—who (plural hu- man beings)	evari ఎవరి—whose
thāmu తాము, thamaru తమరు —you	thamari తమరి—your
ādī అది—it, that	dāni దాని—its, of that
idī ఇది—this	deeni దీని—of this
eḍi ఏది..what, which (singular)	dēni దేని—of what
okadu ఒకడు—one man or boy	okani ఒకని—one's

avi అవి—they, those (other than human beings)	vāni వాని—their
ivi ఇవి—these	veeni వీని—of these
evi ఏవి—what, which (plural)	veni వేని—of what

The possessive * case forms given on the right above are very important as they help in forming other cases.

Objective case of the above pronouns is formed by adding *ni ni* to the possessive case form.

e. g. vānini వానిని athanini అతనిని	—him
vārinini వారిని	—them
evanini ఎవనిని (singular) evarinini ఎవరిని (plural)	—whom

Adding *ki s* to the possessive case forms of the above pronouns gives the meaning of the English preposition "to".

e. g. vāni + ki—vāniki వానికి	—to him
vāri + ki—vāriki వారికి	—to them
evani + ki—evaniki ఎవనికి evari + ki—evariki ఎవరికి	—to whom
dāni + ki—dāniki దానికి	—to it

Now, see the following pronouns and their possessive case forms :—

* *yokka* యొక్క (— of) may or may not be added to these forms; it is all the same.

pronoun	Possessive ("of")	objective case
neevu నీవు—you (thou)	nee నీ—your	ninnu నిన్ను—you
meeru మీరు—you	mee మీ—your	mimmu మిమ్ము ,,
nēnu నేను—I	nā నా—my	nannu నన్ను—me
mēmu మేము—we (he/they & I)	ma మా—our	mammu మమ్ము—us
thanu తాను—he she	than న తన—his her	thananu తనను—him her
thāmu తాము—they	thama తమ—their	thamanu తమను.them
manamu మనము— we (you & I)	mana మన—our	mananu మనను—us
āme ఆమె—she	āme ఆమె—her	āmenu ఆమెను—her.

For getting the meaning of the English preposition "To" along with the above eight pronouns, add *ku* కు to the possessive case form.

e. g. mana + ku = manaku మనకు—to us (to me & to you)

mā + ku = māku మాకు—to us (to me & him/ them)

nee + ku = neeku నీకు—to you (singular)

mee + ku = meeku మీకు—to you (plural)

nā + ku = nāku నాకు—to me.

The preposition *goorchi* గూర్చి (gurinchi గురించి) meaning "about", is added to the objective case forms of all the pronouns.

- e. g. vānini + goorechi వానిని గూర్చి—about him.
 āmenu gurinchi ఆమెను గురించి—about her
 nannu goorechi నన్ను గూర్చి—about me
 ninnu goorechi నిన్ను గూర్చి—about you

All other prepositions (case terminations) are to be added to the possessive case forms of the pronouns.

- e. g. nā + thō నాతో—with me
 mee + venta మీ వెంట—along with you
 vāni + vipu వాని వైపు—towards him
 mā + koraku మా కొరకు—for us
 āme + chētha ఆమె చేత—by her
 vāri + nundi వారి నుండి—from them
 dēni + lō దేని లో—in which
 evari + meedā ఎవరి మీద—on whom

Read the following sentences:—

ā balla nādi ఆ బల్ల నాది—that bench is mine

ee kurchee meedi ఈ కుర్చీ మీది—this chair is yours.

ā kalamu vānidi ఆ కలము వానిది that pen is his.

ee pusthakamu evariidi ఈ పుస్తకము ఎవరిది?—Whose book is this?

ee indlu nāvi ఈ ఇండ్లు నావి—these houses are mine.

ā battalu vāriivi ఆ బట్టలు వారివి—those cloths are theirs.

ee pencillu āmevi ఈ పెన్సిల్లు ఆమెవి—these pencils are hers.

ā pusthakamulū evarivi ఆ పుస్తకములు ఎవరివి?—whose books
are those?

From the above sentences you will see that the addition of *di* ది (for singular) and *vi* వి (for plural) to pronouns in the possessive case gives us the double possessive.

Exercise

upayōgakarmagu | —useful

ఉపయోగ కరమగు

kāvali kāyu కావలి కాయ— to keep watch

thōka తోక—tail

visvāsamu gala విశ్వాసముగల—faithful

mamsamu మాంసము—meat

kathha కథ—story.

Kukka కుక్క—The Dog.

kukka chāla upayōgakaramagu janthuvu కుక్క చాల ఉపయోగకర
మగు జంతువు—The dog (is) (a) very useful animal.

adī mana indlaku kāvali kāyunu అది మన ఇండ్లకు కావలి కాయను.
—It keeps watch over our houses.

kukka vadigā parugeththunu కుక్క వడిగా పరుగెత్తును—(The) dog
runs fast.

kukkaku nālugu kāllu unnavi కుక్కకు నాలుగు కాళ్లు ఉన్నవి.—(A)
dog has four legs.

—(There) are four legs to (the) dog.

dēaniki oka thōka unnađi దానికి ఒక తోక ఉన్నది—It has a tail.

kukkalaḷō chāḷa rakamulu kalavu కుక్కలలో చాల రకములు కలవు—
(There) are many kinds of dogs.

kukka visvāsamugala janthuvu కుక్క విశ్వాసము గల జంతువు—
(The) dog (is) (a) faithful animal.

adi gaddi thinaḍu అది గడ్డి తినదు—It does not eat grass.

adi annamu, mamsamu thinunu అది అన్నము, మాంసము తినును—
It eats food (and) meat.

kukkalanu gurinchi chāḷa kathalu kalavu కుక్కలను గురించి చాల
కథలు కలవు—(There) are many stories about dogs.

12. VERBS—MISCELLANEOUS—I

Alternative Terminations

You have already learnt the terminations for the past, present and future tenses. There are alternative sets of terminations for the past and future tenses. They are given below. These alternative terminations also are in common use and are applied to roots in the same way as the first set are used. It is better to revise the lessons on past & Future Tenses before taking up this lesson.

Future Tense

Person	Singular	Plural
1st	edānu ఎదను	edāmu ఎదము
2nd	edāvu ఎదవు	edāru ఎదరు
3rd	nu ను	edaru ఎదరు (for human beings) nu ను (for others).

e. g. *chāāḥivedānu* చీచీవెదను—I will read.

chēsedaru చేసెదరు—you/they will do.

thinedāmu తినెదము—we shall eat.

ādeḥānu ఆడెదవు—you will play.

This set of terminations also is used to tell about events which are natural and or which occur usually.

Past Tense.

Person	Singular	Plural
1st	inānu ఇనాను	ināmu ఇనాము
2nd	ināvu ఇనావు	ināru ఇనారు

3rd	inādu ఇనాదు	ināru ఇనారు
	(for a male)	(for human being)
	inādi ఇనది	inavi ఇనవి
	(for others)	(for others)

e. g. *chādivinānu* చదివినాను—I read (or I have read)

chēsinaḍu చేసినాడు—He did (or has done)

chōochināru చూచినారు—you/they saw (or have seen)

thininavu తినినావు—you ate (or have eaten)

Note that this set of terminations is used for the present perfect tense also as shown above. Some more examples are given below :—

nēnu ippudē vachchinānu నేను ఇప్పుడే వచ్చినాను—I have just now come.

vāru kooda ippudē vachchinār వారు కూడ ఇప్పుడే వచ్చినారు—They also have come just now.

āme pāttamulu chādivinādi ఆమె పాఠములు చదివినది—She has read (her) lessons (now).

The present participle.

vādu pādunchu koorēhundenu వాడు పాడుచు కూర్చుండెను—He sat singing,

mēmu mātālādunchu pōyithimi మేము మాటలాడుచు పోయితిమి.—we went talking.

In the above sentences the words in italics are present participles. They mean incomplete action at a particular time. They are formed by adding *chu* చు to the roots. e. g.

vaēhchu + ēhu—వచ్చుచు.

pōvu + ēhu—పోవుచు.

thinu + ēhu—తినుచు.

cheyu + ēhu—చేయుచు.

The past participle.

nenu *poi* ēhoochithini నేను పోయిచూచితిని—Having gone, I saw
(—I went and saw).

vādu *vachchi* thinenu వాడు వచ్చి తినెను—Having come, he ate
(—He came and ate).

In the above sentences, the words in italics tell about the first action which had been completed before the second one began. These are **past participles**. They are formed by adding *i* or *ā* to the root (after removing the last *u* thereof) e.g

thin*i* తిని—having eaten.

thrāg*i* త్రాగి—having drunk.

chēs*i* చేసి—having done.

kōs*i* కోసి—having cut.

Many kinds of verbs are formed from the above said present and past participles. The student should, therefore, understand and remember them well.

The present perfect Tense:—We have already told about one method to form this tense. Now we give another method which is to add the present tense formations of the root *undru* ఉండు to the past participle of the principal verb.

e. g. *thini + unnādu* తినియున్నాడు
—he has eaten. (—తినినాడు)

chēsi + unnādu—చేసియున్నాడు
—he has done. (—చేసినాడు)

vini + unnādu—వినియున్నాడు
he has heard (—వినినాడు)

Here note that the vowel *u* ఉ coming immediately after a past participle is changed to యు *yu*.

The past perfect tense:—

nēnu pōvunappatiki vādu vachchi yundenu నేనుపోవునప్పటికి వాడు వచ్చియుండెను—he *had* come before I went.

neevu vāchchunappatiki nēnu pōyiyuntini—నీవు వచ్చు నప్పటికి నేను పోయియుంటిని—I *had* gone before you came.

The words in italics in the above sentences are in the past perfect tense, which is formed by adding the past tense termination of the root *undu* ఉండు to the past participle of the principal verb.

The past continuous tense.

kukkalu moruguchundenu కుక్కలు మొఱుగుచుండెను—Dogs *were* barking.

manushyulu parugeththuchundiri మనుష్యులు పరుగెత్తుచుండిరి—Men *were* running.

These words in italics are in the Past continuous tense which is formed by adding the past tense form of the root *undu* to the present participle of the principal verb.

This formation denotes a past habit also.

e. g. vāru tharaāchu mā intiki vāchēhuāhundiri వారు తరచు మా ఇంటికి వచ్చుచుండిరి—They used to come to our house often.

The Future continuous tense :

nēnu rēpatinundi mee yodāaku vāchēhuāhundīnu నేను రేపటి నుండి మీ ఇంటికి వచ్చుచుందును—I shall be coming to your house from tomorrow,

This tense is formed by adding the future tense formation of the root *undu* ఉండు to the present participle of the principal verb. (Here note that the *u* ఉ of the root *undu* ఉండు is dropped while adding to the present participle).

CAN & CANNOT

chēyagalanu చేయగలను—I can do

„ „ mu „ ము—we „

„ „ vu „ వు—you „

„ „ ru „ రు—you „

„ „ du „ డు—he „

„ „ dū „ దు— | she
| it

„ „ ru „ రు—they „ (human beings)

„ „ vu „ వు— „ „ (others).

chēyalēnu చేయలేను—I cannot do

„ mu „ ము—we cannot do

chēyalēvu	చేయలేవు—you (thou) cannot do
„ ru	„ ను—you cannot do
„ du	„ ను—he cannot do
„ dū	„ ను—she/it cannot do
„ ru	„ ను—they (human beings) cannot do.
„ vu	„ ను— „ (others) cannot do.

From the above examples it will be seen that the Telugu terminations for “can” and “cannot” are as follows :—

Person	Can		Cannot	
	Singular	Plural	Singular	Plural
1st	agalanu అగలను	agalamu అగలము	alēnu అలేను	alēmu అలేము
2nd	agalavu అగలవు	agalaru అగలరు	alēvu అలేవు	alēru అలేరు
3rd	agalaḍu అగలడు	agalaru అగలరు	alēdu అలేదు	alēru అలేరు
	(for male)	(for human beings)	(for male)	(for human beings)
„	agalaḍu అగలడు	agalavu అగలవు	alēḍu అలేదు	alēvu అలేవు
	(for others)	(for others)	(for others)	(for others)

These terminations are to be added to the “*changed roots*” (colloquial Imperative mood).

e. g. rā + (a) galanu రా గలను—I can come.

rā + (a) lēdu రా లేదు—He cannot come.

ēhood (u) + agalanu చూడగలము—we can see.

eey(u) + alēru ఈయలేరు—you/they cannot give.

In the above negative terminations, (for "cannot") the letters *alē* అలే can be replaced by the letters *ajala* అజాల. Both mean the same thing.

e. g. *rāledu* రాలేడు—*rājāladu* రాజాలడు He cannot come.
chēyalemu చేయలేము—*chēyajālamu* చేయజాలము—
 we cannot do.

etc.

etc.

In some parts of the Telugu country, particularly in the Hyderabad state, formations such as *chēyagaladu* చేయగలడు, *rāgalamu* రాగలము, *pōgalamu* పోగలము, *konagalavu* కొనగలవు, etc., indicating the ability to do a work, are used to show mere future tense. e. g. *chēyagaladu* చేయగలడు—He *will* do; *pōgalanu* పోగలను—I shall go.

13. VERBS—MISCELLANEOUS—II

The terminations given in the following list are very useful in getting many necessary verbal formations. Almost all the terminations beginning with the vowel *a* అ should be added to the "changed root" (same as the colloquial imperative mood form) and almost all others should be added to the original roots. A few original roots with the relative "changed roots" are shown below for the student's ready reference :—

original roots	"changed roots"
va [—] ch [—] chu వచ్చు	ra రా
thi [—] nu తిను	thi [—] nu తిను
ch [—] oo [—] ch [—] u చూచు	ch [—] oodu చూడు
p [—] o [—] vu పోవు	p [—] o పో
th [—] e [—] ch [—] chu తెచ్చు	th [—] e తె
gra [—] hi [—] m [—] ch [—] u గ్రహించు	gra [—] hi [—] mu గ్రహింపు
l [—] e [—] chu లేచు	l [—] evu లేపు

Termination	to be added to	Meaning	Examples
i a	root	past participle (continuative) having (done)	<p>chōōchi చూచి—having seen thini తిని—having eaten vachēhi వచ్చి—having come chēsēi చేసి—having done pōyi పోయి—having gone koni కొని—having bought chōodaka చూడక—not having seen thinaka తినక—not having eaten rāka రాక—not having come cheyakā చేయక—not having done pōka పోక—not having gone konaka కొనక—not having bought ammakunda అమ్మకుండ—not having sold lēvakunda లేవకుండ—not having risen or without rising.</p>
aka అక or akunda అకుండ	changed root	negative—not having (done) = without (doing)	

చెంచు	root	present participle (do) ing.	vinuṇḥu వినుచు—bearing kaḍaluchu కడలుచు—moving chōoṇḥuచెంచు—seeing (he went seeing) pāduṇḥu పాడుచు—singing (he stood singing).
chundaka చుండక	root	(negative) not (do) ing —without (do) ing.	vṛāyūchundaka వ్రాయుచుండక —without writing (not writing) chādūvūchundaka చదువుచుండక —without reading.
akundu అకుండు	changed root	negative of the root —not to (do)	vinakundu వినకుండు —not to hear thinakundu తినకుండు —not to eat chōodakundu చూడకుండు —not to see

తాట	root	gerund—(do) ing	
thinuta తినట—eating			
vinuta వినుట—hearing			
chepputa చెప్పట—saying			
chēyuta చేయట—doing			
(saying is different from doing).			
thinakunduta తినకుండుట—not eating			
vinami వినుమి—or			
vinakunduta వినుకుండుట—not hearing			
(Not hearing my words is no good).			
pōvuchunda (ఁట) పోవుచుండ			
(ఁ) —while going			
vāchēchunda (ఁట) వచ్చుచుండ (ఁ)			
—while coming			
chēyuchunda (ఁట) చేయచుండ (ఁ)			
—while doing.			
akunduta	changed	negative of the gerund	
అకుండుట	root	—not (do) ing.	
ami అమి			
chēunda చుండ	root	while (do) ing	
or			
chēundagā చుండగా			

avalenu అవలెను or nadi నది	changed root root	should (do)—comm. and.	thēvalenu లేవలెను—should get pōvalenu పోవలెను—should go ēhoodavalenu చూడవలెను—should see thinunādi తినునది—should eat. vāēhchunādi వచ్చునది—should come. vrāyunađi వ్రాయునది—should write ēhađuvavalenu చదువలెను—should read kadālakoodađu కడలకూడదు—should not vinarađu వినరాదు—should not hear. pōrađu పోరాదు or pōkoodađu పోకూడదు—should not go thininyunda koodađu తినియుండకూడదు— should not have eaten pōyiyunda koodađu పోయియుండకూడదు— should not have (gone)
arađu అరాదు or akoodađu అకూడదు	changed root	should not (do)— command or advice.	
iyunda— koodađu ఇయుండ కూడదు.	root	should not have (done) —prohibition, past tense	

chunda koodaḍu చుండకూడదు	root	should not be (do) ing —prohibition —present tense	nadaḥuḥunda koodaḍu నడచుచుండకూడదు. —should not be walking vinuḥunda koodaḍu వినుచుండకూడదు— should not be hearing.
avaḥohunu అవచ్చును	changed root	may—permission, possibility, or, probability	kona vaḥehunu కానవచ్చును—may buy kavaḥehunu కావచ్చును—may be, or, may become pōvaḥehunu పోవచ్చును—may go. rāvaḥehunu రావచ్చును—may come.
aka pōvaḥehunu అకపోవచ్చును	changed root	may not (do). Improb- ability—present, or, future.	ḥoodakapōvaḥehunu చూడక పోవచ్చును— may not see. rākāpōvaḥehunu రాకపోవచ్చును —may not come. thinaka pōvaḥehunu తినకపోవచ్చును —may not eat.

iyunda vaēchunu ఇయండవచ్చును.	root	might have (done) — permission, possibility, or, probability —past tense.	vahehiyundavaēchunu వచ్చియుండవచ్చును —might have come ēhoochiyunda vaēchunu చూచియుండ వచ్చును —might have seen. pilichiyundavaēchunu పిలిచియుండవచ్చును —might have called.
iyundaka pōvach- chunu ఇయం డక పోవచ్చును	root	might not have (done) —— Improbability past tense.	andīyundakapōvachunu అందియుండక పోవచ్చును—might not have reached ēhoochiyundaka pōvachunu చూచియుండక పోవచ్చును—might not have seen.
agaligi yunda vaēchunu అగలిగి యుండ వచ్చును	changed root	might be, or might have been, able to (do) —. doubt as to the ability to (do)—three tenses.	cheppagaligi yundavaēchunu చెప్పగలిగి యుండవచ్చును—might be, or might have been able to tell. ēhoo dagaligi yunda vaēchunu చూడగలిగి యుండవచ్చును—might be, or, might have been, able to see.

ajālakunda va ¹ chchunu అశో కుండ వచ్చును.	changed root	might not be, or might not have been able to (do)—doubt as to the inability to do...three tenses.	konājālakundavachchunu కా ¹ న జాలకుండ వచ్చును—might not be, or, might not have been, able to buy.
avalasi yundunu అ వ ల సి యం దును.	changed root	will have to (do) — duty — future tense	chappavalasiyundunu చెప్పవలసి యుండును. —will have to tell. choodavalasiyundunu చూడవలసియుండును —will have to see.
avalasi yundenu అవలసియుండెను.	changed root	ought to have (done) —a thing which was to be done but was not actually done.	rūvalasiyundenu రావలసియుండెను —ought to have come (but did not come). povalasiyundenu పోవలసియుండెను—ought to have gone (but did not go).
avalasi vachcha. enu అవలసి వచ్చెను	changed root	had to do (do)—com. pulsion—past tense	champavalasiyachchenu చంపవలసివచ్చెను —had to kill.

chunda vachchu ను చంద్రవచ్చును	root	may be, or, might have been, (doing) permisson, or prob. ability-continuous.	vinuchundavachchunu may be, or might have been, hearing.
inchu* ఇంచు	root	causative	cheyinchu చేయించు —to get (it) done (by somebody else). vrayinchu వ్రాయించు—to get (it) written (by somebody else). koyinchu కోయించు—to get (it) cut (by some body else).

* When this termination is added, many roots change their forms materially. As it is not possible to show all those changes here, the student is instructed to observe them while reading Telugu books. Generally, causative forms may be obtained by adding the termination “ajeyu అజేయు” to the “changed root” as already explained in the previous pages.

ahadu అడు	changed root	passive voice *	<p>ēhoodabadu హోదాదు—to be seen</p> <p>vṛāyabadu వ్రాయాదు—to be written</p> <p>mōyabadu మోయాదు—to be carried</p> <p>thinabadenu తినబడెను—was eaten.</p> <p>padāvāyabadiri పడవేయబడిరి—were thrown (down).</p> <p>cheppabadinadi చెప్పబడినది—has been told.</p> <p>chēyabaduchunnadi చేయబడుచున్నది —is being done.</p> <p>lāgabadunu లాగబడును—will be pulled.</p> <p>pōvuchō పోవుచో—if, or, when (I, he, etc)</p> <p>— will go,—</p> <p>thinuchō తినచో—if, or, when (I, he they, etc) will eat....</p>
ēhō హో	root	“if” or “when” — future tense only	

* In Thelugu, passive voice is very rarely used. Therefore, no special treatment has been given to this heading in this book.

ina ఇన;

inaçho ఇనచో

or

inayedala

ఇనయెడల

root

..if" —all tenses,

eni ఏని

future or
past tense
forms of
verbs.

..if" —future or past
tenses.

aniçho అనిచో

or

aniyedala

అనియెడల

changed
root

if.....not

vachchina (çho) వచ్చిన (చో)

or

vachchinayedala వచ్చినయెడల—if (I, they,
etc) come or came.....

pōyina (çho) పోయిన (చో)

or

pōyinaayedala పోయినయెడల—if (I, they,
etc) go or went.

vaththureni వత్తరేని—if (they) come....

vachchireni వచ్చిరేని—if (they) came

naduvaniçho నడువనిచో

or

naduvaniyedala నడువనియెడల—if (you etc)
do not walk.

rāniçho రానిచో or rāniyedala రానియెడల—if
(you etc) do not come

pōniçho పోనిచో or pōniyedala పోనియెడల—if
(you etc) do not go.

iyundaniācho or iyundina yedala ఇయండిన యెడల	root	had (I etc) (done) — unfulfilled con- ditional-affirmative	vachchhiyundinaācho or vachchhiyundina yedala వచ్చియుండిన యెడల —had (they etc) come, (i.e. If they came, something would have happened. They did not come and some- thing did not happen).
iyundaniācho or iyundani yedala ఇయండిన యెడల napudu నపుడు or nappudu నప్పుడు	root	had (you etc) not (done so) — unful- filled condition — negative. when (do) ing	vachchhiyundaniācho వచ్చియుండినచో or vachchhiyundani yedala వచ్చియుండినయెడల —had (you) not come, (something would have happened). (because you came, something did not happen). pōvunapudu పోవునపుడు—when going vācchhunappudu వచ్చునప్పుడు—when coming.
ēmō ఏమో or ō lē dō ఓ లేదో	a verb in any of the three tenses.	whether (or) not).... (or not)	pōyenēmō పోయేనేమో—whether (he) went (or not) vachchhenō ledō వచ్చెదో, లేదో—whether (he) came or not

animmu అనిమ్ము (1) or anindu అనిండు (2)	changed root	let (us, him etc.) (do)	choodanimmu చూచనిమ్ము—or choodanindu చూచనిండు—let (us, him, them, etc) see. (1) is addressed to one person (2) is addressed to two or more persons.
lemmu లెమ్ము (1) or lendu లెండు (2)	a verb in any tense.	(that is alright, don't worry)	povunu lemmu పోవును లెమ్ము—(that is al. right) it will go, (don't worry). (1) is addressed to one person (2) is addressed to two or more persons.
gāka గాక: or gūtha గాత:	root, or a verb in future tense.	may..... (benediction.)	chēyugāka చేయుగాక—may (he etc) do! ichchugūtha ఇచ్చుగాత—may (he etc) give.
a, agā అ, అగ, agāhi అగా.	changed root	for (do) ing; on (do) ing	vina boyenu వినిబోయెను—went for hearing. thinaga తినగ—for hearing. ēhooḍagā చూచగ— for seeing; on seeing.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
	య and to the roots or past participles of other transitive verbs.		(2) vrāṣikonu వ్రాసికొను—to write for one. self. (3) cēhāṣuvukonu చదువుకొను or cēhāḍivikonu చదివికొను—to read for one. self
aḥovu అహోవు. (from the root pōvu హోవు).	“changed root”	(about to do).	(1) thinabōvu తినబోవు—about to eat. (2) cēhōḍabōvu చూడబోవు—about to see. (3) mringabōyenu మ్రింగబోయెను—(He) was about to swallow.
vēyu వేయు	Past participles of transitive verbs.	Expresses force, and completion	(1) Kōsiveyu కోసివేయు—to cut off.
avēyu అవేయు	“changed root” of intransitive verbs.	(like the English preposition “off”	(2) padavēyuvadavēయు—to throw down.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
alēkapōvu అలేకపోవు (from the root povu పోవు.	“changed root”	to be unable to do	(1) c̄hoodalēkapoyihini చూడలేక పోయితిని— (I) was unable to see. (I could not see). (2) ammalēkapōvunu అమ్మలేక పోవును—(He) will not be able to sell. (3) thinalēkapovu తిన్నాదు తినలేక పోవు చేన్నాడు—He is unable to eat.
aniēchhu అనిచ్చు (from the root ichhu ఇచ్చు)	changed root	to allow, to let one do something	(1) c̄hoodanichchu చూడనిచ్చు—to allow one to see. (2) Pōnichchu పోనిచ్చు—to let one go. (3) Pōnimmu—let . . . go,
asāgu or adōdagu అదొడగు	do.	to begin to do something (from the roots sāgu & thodagu)	(1) chēyasāgu చేయసాగు—to begin to do. (2) c̄hoodadōdagu చూడదొడగు—to begin to see
agōru (from the root kōru కోరు)	changed root	to desire to do something	c̄hooda gōru చూడగోరు—to desire to see.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
theeru తీరు	Past Participle	to do something without fail	vachchitheeru వచ్చితీరు—to come with- out fail.
ajēyu అజేయ (from the root chēyu చేయు) (used for cha- nging Intran- sitive verbs intotransitive and transitive verbs in to casuative).	changed root	(1) cause to do; (2) to get it done by others.	(1) parugeththajēyu పరుగెత్తజేయు—to make one run. (2) vinajēyu వినజేయు—to make one hear. (3) grahimpajēyu గ్రహింపజేయు—to make one understand.
ajālu అజాలు or agalugu అగలగు	changed root (from the roots chālu చాలు & kalugu కలగు)	to be able to do	kottajālu కొట్టజాలు } —to be able to or kottagalugu కొట్టగలగు } boat.
yundu యుండు (from the root undu ఉండు)	Past Participle	to have already done.	chadāiviyundu చదివీయుండు—to have already read.

14. ADJECTIVES

Some adjectives which are generally used in daily routine are given in the "vocabulary" section of this book. The following table shows how to use terminations to form adjectives:—

Termination	To be added to	Meaning.	Examples.
ina ఇన	root	Past participle— adjective.	<p>choochina చూచిన—which was, or has been seen.</p> <p>vinina వినిన—which was, or has been heard.</p> <p>nenu thinina pandu నేను తినిన పండు—the fruit eaten by me.</p>
ani అని; anathi అనట్టి	changed root.	negative adjective.	<p>thinani తినిన—not eaten</p> <p>vinani వినిన—not heard</p> <p>choodanatti చూడనట్టి—not seen</p> <p>koranatti కోరనట్టి—not desired</p>

chunna చున్న	root	present participle —adjective.	kaḍaḷuchunna కడలుచున్న—moving vaḥchuchunna sthree వచ్చుచున్న స్త్రీ—com. ming woman. povuchunna manushyudu పోవుచున్న మను ష్యుడు—going man.
edi ఎడి; edu ఎడు	root	adjective present or, future tense	poyedi పోయెడి—who/which will go; or, who/which is going. are vachechedu వచ్చెడు—who/which will come; or, who/which is coming. are ādayala అడగల—able to play pādayala పాడగల—able to sing choodayala చూడగల—able to see.
agala అగల	changed root	able to (do) (adjective)	vināleni విసలేని—unable to hear ralēni రాలేని—unable to come polēni పోలేని—unable to go. chōodālēni చూడలేని—unable to see
alēni అలేని	changed root	unable to do	

arāni అరాని, akoodani అకు దని	changed root	which should not be (done)	thinārani అనరాని or thinakoodani అనకుదని vinārani వినరాని vinakoodani వినకుదని { — which should not be eaten. { which should not be heard.
galā గల	noun	having	illugala ఇల్లుగల—having (a) house
unna ఉన్న	noun	having	illunna ఇల్లుఉన్న—having (a) house
unna ఉన్న	adverb	being	sukhamugā సుఖముగా ఉన్న—(being) happy.
lēni లేని	noun or adverb	not having, or not being.	noru leni నోరులేని—having no voice, i.e. who is unable to bawl out; (innocent) vedigāleni వేడిగా లేని—not hot.
inanthā ఇనంత	root	as much as	chēsīnanthā చేసినంత—as much as is (or was) done. chōochīnanthā చూచినంత—as much as is (or was) seen.
inanni ఇనన్ని	root	as many as.	thinīnanani అననన్ని—as many as are eaten. korīnanani కోరినన్ని—as many as desired.

When a noun or a pronoun is used as a complement to a predicate, *ie* to complete the sense (meaning) of a verb, the following terminations are added to such a noun or pronoun :—

Person	If the noun ends in <i>i</i> ఇ		if the noun ends in a letter other than <i>i</i> ఇ	
	Singular	Plural	Singular	Plural
1st	ni ని	amu అము	anueను	amu అము
2nd	vi వి	(aru అరు)	avu అవు	(aru అరు)
3rd	—	—	—	—

(terminations in brackets may or may not be used).

- e. g. nēnu harini నేను హరిని—I (am) Hari
 neevu rōgivi నీవు రోగివి—you (are) a patient.
 memu kavulamu మేము కవులము—we (are) poets.
 meeru manchivaru or manchivaralu మీరు మంచివారు (మంచి వారలు.)
 nēnu manchivādanu నేను మంచివాడను.

When pronouns are qualified by adjectives, the following affirmative and negative terminations are added :—

Affirmative

Person & sex	Singular	plural
1st. (male)	vādanu వాడను	vāramuవారము
(female)	dānanu దానను	
2nd (male)	vādavu వాడవు	vāru వారు
(female)	dānavu దానవు	
3rd (male)	vādu వారు	vāru వారు (for human beings)
(others)	dī di	
		vi vi (for others)

Negative

1st	gāru నాను	gāmu నాము
2nd	gāvu నావు	gāru నాడు
3rd (male)	gādu నాడు } gādu నాడు }	gāru నాడు (for human (beings)
(others)		gāvu నావు (others).

See the following examples.

nēnu manchi vādanu నేను మంచి వాడను

—I am a good man

nēnu peddāḍānanu నేను పెద్దదానను

—I am an elderly woman.

neevu chedda vādavu gāvu నీవు చెడ్డవాడవు గావు

—you are not a bad man.

neevu chinnaḍānavu gāvu నీవు చిన్నదానవు గావు

—you are not a young woman.

ā koora manchiḍi gādu ఆ కూర మంచిదిగాదు .

—that vegetable is not good.

15. SANDHI

In Telugu, all words and terminations are divided into two main kinds called *drutha prakrithikamulu* ద్రుత ప్రకృతికములు and *kalalu* కళలు, the former ending in *ṣ* (n) and the latter without *ṣ* (n).

The presence or absence of this final (n) *ṣ* in a word affects the form of the last letter of that word and the first letter of the following word.

Therefore, it is necessary to know exactly to which of these two classes each word or termination belongs. The following hints help the student to a great extent in this respect : —

1. The undermentioned groups of words and terminations are *kalalu* కళలు; *ie*, they do not end in *ṣ* n :—

- (a) all nouns and pronouns except *nēnu* నేను and *thānu* తాను, in their original form (that is, in the nominative and vocative cases *) without the addition of any prepositions;
- (b) all adjectives, including numerals;
- (c) the prepositions *kī* కి, *patti* పట్టి, *yokka* యొక్క; *goorchi* గూర్చి, *gurinchi* గురించి, *kosamu* కోసము, *dvāra* ద్వారా, *gundā* గుండా, *viṣu* వైపు, *dī* ది, *vi* వి, *dū* దు, *nundi* నుండి, *mundu* ముందు.

* The words "man, book, he, we, it, ship," etc. are said to be in the Nominative case. The words, "oh man, oh god!" etc. are said to be in the vocative case.

- (d) the adverbs *apudu* అపుడు, *ipudu* ఇపుడు, *epudu* ఎపుడు, *ooraka* ఊరక, *ēla* ఏల, *ēni* ఏని, *kaḍa* కడ, *kaḍā* కదా, *kaka*, కాక, *kāni* కాని.

kāḷatti కాల్టి, *konchemu* (gā) కొంచెము (గా), *mikkili* మిక్కిలి;

- (e) all finite verbs (of the three tenses) not ending in *ni* ని, or, *nu* ను.

e. g., *chēsi thimi* చేసితిమి

vachchiri వచ్చిరి.

thinināvu తినినావు, etc.

- (f) all past participles and their negatives ;

e. g. *chēsi* చేసి

chēyaka చేయక

vini విని

vinaka వినక, etc.

2. All words and terminations not mentioned above are *drutha Prakrithikamulu* ద్రుత ప్రకృతికములు, having *n* in the end.

Note the following points :—

- (1) *n* న్ (*ṇ*) at the end of a word may be changed to *nu* ను and such *nu* ను into *n* (*ṇ*) *n*.

e. g. *vachchen* = *vachchenu*

vachchenu = *vachchen*.

- (2) *n* (*ṇ*) *n*, or *nu* ను coming at the end of a sentence may be omitted.

e. g. రాముడు వచ్చె or వచ్చెను *Rāmudu vachche* or *vachchenu*—*Rāmā* came.

(3) when a vowel comes immediately after న (n), both the letters join together into one letter.

e. g. న + అ = న. ($n + a = na$). న n + ఇ i = ni etc.

(4) when a vowel comes immediately after ను nu, the ఉ u in that ను nu is dropped.

e. g. వచ్చెను + అతడు = వచ్చెనతడు vachchenu + athadu
vachchenathadu = he came (came he)

(5) when a vowel comes immediately after the following terminations, the final vowel and the న n (n) of the terminations, may be omitted.

అందు andun, ఇక ikan, చు chun, కి kin, కు kun కొఱకు korakun ని nin and ను nun.

e. g. అందు andun + ఏమి emi—అందునేమి andunēmi
or అంద and + ఏమి ēmi—అందేమి andēmi.

రామునికి Ramunikin + అపుడు apudu = రామునికినపుడు
Ramunikinapudu or రామునిక్ Ramunik + అపుడు.

apudu = రామునికపుడు Ramunikapudu.

Note that అందు andun = అం + డ + ఉ + న
(an + d + u + n).

According to this rule, the last vowel ఉ u and the last న n may be omitted.

Similarly, by omitting ఇ i and న n in కి kin, కి k only remains.

(6) when coming immediately after న్ (న్),

(a) క ka, or its formations are changed to గ ga or its formation.

చ cha	„	„	జ ja	„
ట ta	„	„	డ da	„
త tha	„	„	ద dā	„
ప pa	„	„	బ ba	„

e. g. వానికి vanikin + కలము kalamu = వానికి గలము
vanikin galamu

నాకు nākun + చదువు chaduvu = నాకు జదువు
nākunjaduvu

కోయ kōyun + పూలు poolu = కోయబూలు
kōyunboolu,

(b) In addition to the above change, that న్ n itself may be changed into c, o m, or ను nu

e. g. వ్రాయు vrāyun + తప్పు thappu = వ్రాయుదప్పు
vrāyundappu

or, —వ్రాయుదప్పు vrāyudāppu

or, —వ్రాయుం దప్పు vrāyumdāppu

or, —వ్రాయును దప్పు vrāyunudāppu.

(7) when న్ (న్) n is immediately followed by words originally beginning with గ ga, జ ja, డ da, ద dā, or బ ba, or their formations, that న్ n may be changed into o m, or ను nu; or may be omitted completely.

- e. g. పోయెఁ + గుఱ్ఱము guṛāramu—పోయెఁ గుఱ్ఱము.
 = pōyen guṛāramu,
 or—పోయెం + గుఱ్ఱము = pōyemguṛāramu,
 or—పోయెను గుఱ్ఱము poyenu guṛāramu
 or—పోయె గుఱ్ఱము pōye guṛāramu.

(8) when న n is immediately followed by words beginning with any consonant other than the ten mentioned in (6.a) above, that న n may be changed into ను nu or omitted completely.

- e. g. కలిగెఁ kaligen + ధనము dhanamu = కలిగెఁధనము.
 kaligendhanamu
 or, కలిగెను ధనము kaligenu dhanamu,
 or, కలిగె ధనము kalige dhanamu.

(9) In the above rules, wherever న n (ఁ) is followed by a consonant, it should be understood that both the letters can be joined into a compound letter as ఁ + గ = న్న nga. When a word or termination beginning with a vowel follows a finite verb ending in any vowel, or a noun ending in ఉ u only, the last vowel of the first word is usually dropped.

- e. g. వచ్చెను + అపుడు = వచ్చెనపుడు vachchenapudu
 న + (ఉ) + అ = న
 వింటిమి + ఆ = వింటిమా vintimā
 మ్ + (ఇ) + ఆ = మా.
 రాముడు + ఇతడే = రాముడితడే Rāmudithadē
 డ్ + (ఉ) + ఇ = డి.

When a finite verb not ending in \bar{n} (ॐ) n , ni , nu , vi , vu , ri , or ru , or any other word not ending in u or \bar{n} (ॐ) n , is followed by a word beginning with a vowel, that vowel is usually replaced by the relative formation of ya .

e. g. వచ్చెనా + ఏమి = వచ్చెనాయేమి *vachchenā yēmi*

నా + ఏ = నాయే

చేసిన + అతడు = చేసిన యతడు *chēsinayathadu*

న + అ = నయ

చూడని + ఓర్పు = చూడనియోర్పు *choodani yōrpu*

ని + ఓని = నియో.

బడి + అందు = బడియందు *badi yandū* డి + అం = డియం

When a noun or pronoun is used as the subject in a sentence (in the nominative case, without the addition of any termination), the first letter of the following word is sometimes changed from

\bar{s} *ka* or its formation to \bar{g} *ga* or its formation,

చ <i>cha</i>	„	స <i>sa</i>	„
ట <i>ta</i>	„	డ <i>da</i>	„
త <i>tha</i>	„	ద <i>dā</i>	„
ప <i>pa</i>	„	వ <i>va</i>	„

e. g. వాడు కొట్టెను—వాడు గొట్టెను (*vādu gottenu*)

బాలుడు కొనెను—బాలడు గొనెను (*bāludu gonenu*)

బాలిక చదివెను—బాలిక నదివెను (*bālika sādīvenu*).

Colloquial Telugu is prevalent in writing as well as in speaking. There are no hard and fast rules to guide the student in this respect, as there are many variations in usage from place to place in the vast Telugu speaking area. However, the following examples may be of some help in finding out the general principles underlying this sort of expression.

చూచుచు—chōochūchū చూస్తూ chōosthoo

,, చున్నాము	chunnāmu	చూస్తున్నాము	,, unnāmu
,, ,, వు	,, vu	,, వు	,, ,, vu
,, ,, రు	,, ru	,, రు	,, ,, ru
,, ,, ను	,, nu	,, ను	,, ,, nu
,, ,, డు	,, du	,, డు	,, ,, du
,, చున్నది	chunnādī	చూస్తున్నది	chōosthunnādī
,, ,, వి	,, vi	,, వి	,, ,, vi
చేసినాడు	chēsinaḍu	చేశాడు	chēsādu
,, ,, వు	,, vu	,, వు	,, ,, vu
,, ,, రు	,, ru	,, రు	,, ,, ru
చేసినాను	chēsinaṇu	చేశాను	chēsānu
,, ,, ము	,, mu	,, ము	,, ,, mu
చేసినది	,, nādī	చేసింది	chēsindī
,, ,, వి	,, vi	చేసినవి	chēsinaṇi
పోయెదను	pōyēdanu	పోతాను	pōthānu
,, ము	,, mu	,, ము	,, ,, mu
,, వు	,, vu	,, వు	,, ,, vu
,, రు	,, ru	,, రు	,, ,, ru
పోవును	pōvunu	,, డు	,, du

పోవును (ప్రీ, నవుం) pōvunu

చూచుట

chōōchuta

చూచుటకు

,, ku

వ్రాయుము

vrāyumu

చేయను

chēyanu

వచ్చినచో

vaehchinachō

రావలెను

rāvalenu

పోతుంది pōthundi

చూడడం chōodadam

చూడడానికి ,, dāniki

వ్రాయి vrāyi

చెయ్యను cheyyanu

వస్తే vasthē

రావాలి rāvālī.

16. VOCABULARY

THE UNIVERSE

Bhagavanthudu భగవంతుడు } —God
dēvudu దేవుడు }

srishti సృష్టి—creation

srishtikartha సృష్టికర్త—creator

visvamu విశ్వము—universe

prapanchamu ప్రపంచము—world

svargamu స్వర్గము—heaven

narakamu నరకము—hell

ōhukka చుక్క } —star
nakshathramu నక్షత్రము }

ākāsamu ఆకాశము—sky

rāsi chakramu రాశి చక్రము—zodiac

The planetary system

Sooryudu సూర్యుడు—Sun

Chandrudu చంద్రుడు—Moon

Kujudu కుజుడు—Mars

Budhudu బుధుడు—Mercury

Guruvu గురువు—Jupiter

Sukrudu శుక్రుడు—Venus

Sani శని—Saturn

thōkachukka తోకచుక్క—comet

ulka ఉల్క—meteor

grahamu గ్రహము—planet
 upagrahamu ఉపగ్రహము—satellite
 grahanāmu గ్రహణము—eclipse
 bhoomi భూమి—the earth

The Earth

nēla నేల—land
 samudramu సముద్రము—sea
 mahā samudramu మహా సముద్రము—ocean
 dhruvamu ధ్రువము—pole
 enda ఎండ—sun (heat & light)
 vennela వెన్నెల—moonlight
 veluthuru వెలుతురు }
 prakāśamu ప్రకాశము } —light
 vēdi (mi) వేడి (మి)—heat
 kiranamu కిరణము—ray
 needa నీడ—shade
 ohhāya ఛాయ—shadow
 manchu మంచు—snow
 manchu gadda మంచు గడ్డ—ice
 vāna వాన }
 varshamu వర్షము } —rain
 konda కొండ—hill
 parvathamu పర్వతము—mountain
 gutta గుట్ట—hillock
 vāthāvaraṇamu వాతావరణము—atmosphere

- sēthōshna sthithi శీతోష్ణస్థితి—climate
 gāli గాలి } —wind, air
 vāyuvu వాయువు }
 gālīvāna గాలివాన } —storm
 thupānu తుపాను }
 bhookampamu భూకంపము—earth quake
 agni parvatham అగ్ని పర్వతము—volcano
 mēghamu మేఘము } —cloud
 mabbu మబ్బు }
 urumu ఉరుము—thunder
 merupu మెరుపు—lightning
 pidugu పిడుగు—thunderbolt.
 vidyuchhchakthi విద్యుచ్ఛక్తి—electricity
 nippu నిప్పు } —fire
 agni అగ్ని }
 neeru నీరు } —water
 namu నామము }
 manchi neeru మంచి నీరు—fresh water
 midānamu మైదానము—plain
 peetthabhoomi పీఠభూమి—plateau
 lōya లోయ—valley
 guha గుహ—cave
 chēruvu చెరువు—tank
 sarassu సరస్సు—lake
 kaluva కాలువ—canal
 nadi నది—river

Minerals

gani గని—	mine	
bangāramu బంగారము—	gold	
vendi వెండి—	silver	
rāgi రాగి—	copper	
iththadi ఇత్తడి—	brass	
kanōhu కంచు—	bronze	
pādēarasamu పాదరసము—	mercury	
inumu ఇనుము—	iron	
ukku ఉక్కు—	steel	
seesamu సీసము—	lead	
thagaramu తగరము—	tin	
thuththunāgamu తుత్తునాగము—	zinc	
khanijamu ఖనిజము—	mineral	
gandhakamu గంధకము—	sulphur	
abhrakamu అభ్రకము	} —mica	
kāki bangāramu కాకి బంగారము		
nēlabōggū నేల బొగ్గు—	coal	
vajramu వజ్రము—	diamond	
kempu కెంపు—	ruby	
paṭhēṭha పచ్చ—	emerald	
pushyarāgamu పుష్కరాగము—	topaz	
neelēmu నీలము—	sapphire	
sphatikamu స్ఫటికము—	crystal	
muthyamu ముత్యము—	pearl	

pagadāmu పగడము—coral

thruppu త్రుప్ప—rust

chilumu చిలము—verdigris

mīlathuththāmu మైలతు త్తము—(blue) vitriol

sindooramu సిందూరము—vermillion

Directions

thoorpu తూర్పు—east

āgnēyāmu అగ్నేయము—south.east

dākshināmu దక్షిణము—south

nirrithi నైర్ఋతి—south.west

padamara పడమర—west

vayuvyāmu వాయువ్యము—north.west

uththāramu ఉత్తరము—north

eeśānyāmu ఈశాన్యము—north.east

dīkku దిక్కు—direction

Time

kālamu కాలము—time

kshānāmu క్షణము—second

nimusāmu నిమిషము }
nimishāmu నిమిషము } —minute

aranimusāmu అరనిమిషము—half a minute

pāvu gantā పావు గంట—quarter of an hour

aragantā అరగంట—half an hour

muppāvugantā ముప్పావుగంట—three quarters of an hour

gantā గంట—hour

trīṣaṁsu śāmu—three hours

pagalu paṅga—day time

rāthri rātri—night

dīnamu dinamu } —a day.
rōju rōṣa }

vārāmu vāraṁmu—week

vāranthamu vāraṁṁṁ—week.end

pakshamu paṁṁṁ—fortnight

sūklapakshamu kuṣṭha paṁṁṁ } —bright fortnight
sūddha ,, kuṣṭha ,, }

krishna pakshamu kṛṣṇa paṁṁṁ } —dark fortnight.
bahula ,, bahula paṁṁṁ }

poornīma pūrṇimā—full.moon

amāvāsya amāvāsya—new.moon

nela nēla—month

rithuvu rithuvu—season (two.monthly)

vēṣavi kālamu vēṣavi kālamu—Summer

varshākālamu varṣā kālamu—Rainy season

śeethakālamu śeetha kālamu } —winter
ōhali ,, ōhali ,, }

vasantha kālamu vasaṁṁṁ kālamu—Spring

ēdu ēdu } —year
samvathasaramu samvathasaramu }

ugādiāḍi—New year.day

thellavārūjāmu thēllavārūjāmu—early hours of the day
(before sunrise).

sooryōdayamu సూర్యోదయము—sun.rise.

sooryāsthamayamu సూర్యాస్తమయము sunset

udayamu ఉదయము }
prodduna ప్రొద్దున } —morning

madhyāhnamu మధ్యాహ్నము—noon, midday

sāyamkēlamu సాయంకాలము—evening

ardharāthri అర్ధరాత్రి—midnight

eenela ఈ నెల—instant (this month)

kadachinanela కడచిననెల—ultimo

rābōvu nela రాబోవునెల—proximo

nēdu నేడు }
ee rōju ఈ రోజు } —today

rēpu రేపు—to.morrow

ellundi ఎల్లండి—day.after tomorrow

ninna నిన్న—yesterday

monna మొన్న—day before yesterday

marunādu మరునాడు—next day

krindati rōju క్రిందటిరోజు—pvious day

ontiganta ఒంటి గంట—one o' clock

rendu gantalu రెండు గంటలు—two o' clock

moodu ,, మూడు ,, —three ,,

pandrendu ,, పందెండు —twelve ,,

Days of the week

ādivāramu }
ఆదివారము } —Sunday

somavāramu సోమవారము—Monday

mangalāvaṛamu మంగళవారము—Tuesday

budhavaramu బుధవారము—Wednesday

gurvāṛamu గురువారము—Thursday

śukravāṛamu శుక్రవారము—Friday

śanivāṛamu శనివారము—Saturday

SOCIETY

lingamu లింగము—sex

manushyudu మనుష్యుడు }
purushudu పురుషుడు } —man

sthree స్త్రీ—woman

sisuvu శిశువు—child, baby, Infant

pasivādu పసివాడు—male child

pasipilla పసిపిల్ల—female child

pillavādu పిల్లవాడు }
bāludu బాలుడు } —boy

pilla పిల్ల
śīdapilla అడ పిల్ల } —girl
bālika బాలిక

yuvakudu యువకుడు—a young man

yuvathi యువతి—a young woman

peddāvādu పెద్దవాడు—an adult male ; elderly man

peddēādī (female) పెద్దది—an adult female ; elderly woman

vriḍḍhudu వృద్ధుడు }
musalivādu ముసలివాడు } —old man

vriḍḍhurālu వృద్ధురాలు }
musalamma ముసలమ్మ } —old woman

thallidāndrulu తల్లి దండ్రులు—parents.

amma అమ్మ } — mother
thalli తల్లి }

thandri తండ్రి } — father
ayya అయ్య }
nāyana నాయన }

thāthā తాత—grand.father

mutththāthā ముత్తతాత—great.grand.father

avva అవ్వ—grand.mother

ammamma అమ్మమ్మ—mother's mother

nāyanamma నాయనమ్మ—father's mother

kumārudu కుమారుడు } —son
puthrudu పుత్రుడు }
koduku కొడుకు }

koothuru కూతురు } —daughter.
kumārthe కుమార్తె }

manumadu మనుమడు—grand.son

manumarālu మనుమరాలు—grand.daughter

munimanumadu మునిమనుమడు—great.grand.son

guruvu గురువు—teacher

śiśhyudu శిష్యుడు—disciple

pempudu koduku పెంపుడు కొడుకు—adopted son

pempudu koothuru పెంపుడు కూతురు—adopted daughter.

śōḍari సోదరి—sister

chellelu చెల్లెలు—younger sister

akka అక్క, appa అప్ప—elder sister

anna అన్న—elder brother

thammudu తమ్ముడు—younger brother

annaḍammulu అన్నదమ్ములు—brothers.

sōdarudu సోదరుడు—brother

peḍāthalli పెదతల్లి—maternal aunt (elder)

pināthalli పినతల్లి—do „ (younger)

peḍāthandri పెదతండ్రి—father's elder brother } (paternal
china thandri చినతండ్రి „ younger brother } uncle)

mēna.māma మేనమామ—mothers brother (maternal
uncle),

mēnalludu మేనల్లుడు— a man's sister's son or a
woman's brother's son.

mēnakōḍalu మేనకోడలు— a man's sister's daughter or
a woman's brother's daughter

mēnaththa మేనత్త—father's sister.

māma (yya) మామ (య్య) —father.in.law

bāva బావ—brother.in.law; paternal aunt's son; mater-
nal uncle's son.

vaḍine వదినె—sister.in.law; paternal aunt's daughter;
maternal uncle's daughter.

marāḍalu మారడలు—younger brother's wife, or, wife's
sister.

aththa (yya) అత్త (య్య) —mother.in.law

alludu అల్లుడు—son.in.law

kōḍalu కోడలు—daughter.in.law

viyyapurālu వియ్యపురాలు—mother of the son.in.law or
daughter.in.law

viyyankudu వియ్యంకుడు—father of the son in law or
daughter in law.

gnāthi జాతి } —kinsman
dēyādi దేయాది }

brahmachāri బ్రహ్మచారి—bachelor

kanya కన్య—virgin

vidhava విధవా—widow

vidhurudu విధురుడు—widower

magadu మగడు } —husband
bhartha భర్త }

bhārya భార్య—wife.

savathi సవతి—co-wife

savathi.thalli సవతి తల్లి—step-mother

kutumbamu కుటుంబము—family

poorveekulu పూర్వీకులు—ancestors

pendli పెండ్లి } —marriage
vivāhamu వివాహము }

pendlikoduku పెండ్లికొడుకు } —bride.groom
varudu వరుడు }

pendli koothuru పెండ్లికూతురు } —bride
vadhuvu వధువు }

pendlivāru పెండ్లివారు—bridal party

katnamu కట్నము—dowry

kānukalu కానుకలు—presents

oorēgimpu ఊరేగింపు—procession

bandhuvu బంధువు } —relative
chuttamu చుట్టము }

chuttāfikamu చుట్టరికము } —relationship
bandhuthvamu బంధుత్వము }

snēhithudu స్నేహితుడు } —friend
mithramu మిత్రము }
mithrudu మిత్రుడు }

virodhi విరోధి } —enemy
satruvu శత్రువు }
pagavādu పగవాడు }

yajamāni యజమాని } —lord,
prabhuvu ప్రభువు }

kouludēaru కౌలుదారు } —tenant
kirayadēaru కిరాయదారు }

gumāsthā గుమస్తా—clerk

poruguvādu పొరుగువాడు—neighbour

bānisa బానిస—slave

svathanthrudu స్వతంత్రుడు—free man

sēvakudu సేవకుడు—servant

panikaththe పనికితై—servant-maid

bhāgyavanthudu భాగ్యవంతుడు } —richman
dhanikudu ధనికుడు }

beedarālu బీదరాలు } —poor woman
pēdarālu పేదరాలు }

beedāvādu బీదవాడు } —poor man
pēdāvādu పేదవాడు }

biḥchagādu బిచ్చగాడు } —beggar
yāchakudu యాచకుడు }

bhāgyamu భాగ్యము } —prosperity
isvāryamu ఐశ్వర్యము } riches

pēdarikamu పేదరికము—poverty

The Human Body

sāreeramu శరీరము } —body
 dēhamu దేహము }

thala తల—head

ventrukalu వెంట్రుకలు—hair

purre పుట్టె—skull

medādu మెదడు—brain

nuḍuru నుదురు—forehead

mukhamu ముఖము—face

kannu కన్ను—eye

kanubomma కనుబొమ్మ—eyebrow

kanureppa కనురెప్ప—eye lid

kantipāpa కంటిపాప—pupil of the eye

chevi చెవి—ear

mukku ముక్కు—nose

mukku randhramulu ముక్కురంధ్రములు—nostrils

nōru నోరు—mouth

nāluka నాలుక—tongue

pandlu పండ్లు—teeth

kondanāluka కొండనాలుక—uvula

pedāvi పెదవి—lip

gonthu గొంతు—throat

dōnda దొడ } —cheek, jaw
 bugga బుగ్గ }

meesamulu మీసములు—mustache

gaddamu గడ్డము—chin, beard

meda మెడ—neck

rommu రొమ్ము—chest

channulu చన్నులు—breasts

bhujamu భుజము—shoulder

chēyi చేయి—hand

mōchēyi మోచేయి—elbow

ārāchēyi అరచేయి—palm

chanka చంక—arm.pit

manīkatu మణికట్టు—wrist

pidikili పిడికిలి—fist

vrēlu వ్రేలు—finger

botanavrēlu బొటనవ్రేలు—thumb

gōru గోరు—nail

kadupu కడుపు }
potta పొట్ట } —stomach

boddu బొడ్డు—navel

prēgulu ప్రేగులు—intestines

oopirithiththulu—lungs

gunde గుండె—heart

nadumu నడుము—waist

rakthamu రక్తము—blood

rakthanālāmu రక్తనాళము—vein or artery

emuka ఎముక—bone

charamu చర్మము }
thōlu తోలు } —skin

māmsamu మాంసము } —flesh
kanda కండ

naramu నరము—nerve

pleehamu ప్లీహము—liver

yakriththu యకృత్తు—spleen

veepu వీపు—back

vennemuka వెన్నెముక—

thoda తొడ—thigh

pikka పిక్క—calf of the leg

odi ఒడి—lap

mōkālu మోకాలు—knee

kālu కాలు—leg

cheelamanda చీలమండ—ankle

pādāmu పాదము—foot

madama మడమ—heel

(kāli) botanavrēlu (కాలి) బొటనవ్రేలు—toe

aṭākālu అఱకాలు—sole (of the foot)

yoni యోని—the female sex organ

lingamu లింగము—the male sex organ

vrishanāmulu వృషణములు—testicles

śisanāmu శిశనము } —anus
muddi ముద్ది

chemata చెమట—sweat

malāmu మలము—"stools"

moothramu మూత్రము—urine

śukramu శుక్రము—sperm

ummi ఉమ్మి } —Saliva
 lālajalamu లాలజలము }
 andāmu అందము—beauty
 andāviheenamu అందవిహీనము—ugliness.

Bodily Functions & Disorders

arōgyamu ఆరోగ్యము—health
 anārōgyamu అనారోగ్యము—ill.health
 rōgamu రోగము }
 jabbu జబ్బు } —sickness, disease
 vyādhi వ్యాధి }
 mandū మందు }
 oushadhāmu ఔషధము } —medicine
 thaththvamu తత్త్వము—constitution
 ēhoopu చూపు—sight
 vinuta వినుట—hearing
 vāsana ēhoōēhuta వాసనచూచుట—smelling
 thākuta తాకుట—touch
 ruchu రుచి—taste
 māṭalu మాటలు—speech
 māta మాట—word
 svāsa శ్వాస }
 oopiri ఊపిరి } —breath
 jeernamu జీర్ణము—digestion
 nadaka నడక—walking
 gruddi గ్రుడ్డి—blind
 kunti కుంటి—lame

- mooga మూగ—dumb
 natthithi నత్తి—stammering
 cheviti చెవిటి—deaf
 aviti అవిటి—cripple
 mellakannu మెల్లకన్ను—squint eye
 ākali ఆకలి—hunger
 dēhamu దాహము } —thirst
 dēappi దప్పి . . }
 śabdamu శబ్దము } —sound
 dhvani ధ్వని }
 suvāsana సువాసన—good smell
 dūrvāsana దుర్వాసన—bad smell
 chēdu చేదు—bitter, bitterness
 pulupu పులుపు—sourness
 theepi తీపి—sweetness
 kāramu కారము—hot, pungent
 uppana ఉప్పున—saltish taste
 ogaru ఒగరు—acrid
 noppi నొప్పి—pain
 thalanoppi తలనొప్పి—head-ache
 manta మంట—burning sensation
 kandlakalaka కండ్లకలక—ophthalmia, sore eyes
 jalubu జలబు, padisemu పడి శెము—coryza, cold
 dēaggu దగ్గు—cough
 vikāramu వికారము—giddiness
 vānthi వాంతి—vomit

- ajeernamu అజీర్ణము—indigestion
 ākalilēkapōvutā ఆకలి లేక పోవుట—dyspepsia
 virēchana badhādhakamu విరేచనబద్ధకము—constipation
 virēchanamulu విరేచనములు—diarrhoea
 raktha ,, రక్త ,, —dysentery
 pichechi పిచ్చి—insanity
 jvaramu జ్వరము—fever
 chemata చెమట—sweat
 moorehha మూర్ఛ—fainting
 bonguru gonthu బొంగురు గొంతు—hoarse voice
 kshaya క్షయ—T. B. (consumption)
 nanju నంజు } —dropsy
 neeru నీరు }
 pakshavāthamu పక్షవాతము—paralysis
 thimmiri తిమ్మిరి—numbness
 balaheenatha బలహీనత—weakness
 bhāramu భారము } —heaviness
 baruvu బరువు }
 beṇūku బెణుకు—sprain
 gāyamu గాయము—wound
 pundu పుండు—ulcer
 dūrādā దురద—itching
 gajji గజ్జి—itch
 thāmara తామర—ringworm
 kushtu కుష్ఠ—leprosy
 māsoochi మశూచి—small pox

- ātalamma అటలమ్మ — chicken-pox
 pongu పొంగు — measles
 vishoochi విషూచి — cholera
 chinnabidda guṇāmu చిన్నబిడ్డగుణము — convulsions
 mahāmāri మహామారి — plague
 sandhi సంది — delirium
 magatha మగత — coma
 cheemu చీము — puss
 kurūpu కుఱుపు — boil
 vāpu వాపు — swelling
 chāvu చావు
 mrithyuvu మృత్యువు } — death
 prāṇāmu ప్రాణము — life
 upaśānti ఉపశాంతి — amelioration
 nādi నాడి — pulse
 nidānamu నిదానము — diagnosis
 chikithsa చికిత్స — treatment
 nayamaḡuta నయమగుట } — cure
 kudūruta కుదురుట }
 thirugabettuta తిరుగబెట్టుట — relapse
 pathhyamu పథ్యము — good diet
 apathyamu అపథ్యము — bad diet
 mandū మందు — medicine
 muttu ముట్టు — menses
 garbhini గర్భిణి — pregnant
 prasoothi ప్రసూతి — delivery

kusuma కుసుమ—lucorrhoea

snānamu స్నానము—bath

sukharōgamu సుఖరోగము—venereal disease.

○ Mind & Soul

manassu మనస్సు—mind

āthma ఆత్మ—soul

ālōchana ఆలోచన—thinking, thought

thripthi తృప్తి—satisfaction

santhōshamu సంతోషము—gladness

vichāramn విచారము } —sorrow
dubkhamu దుఃఖము }

sukhamu సుఖము—happiness

kashtamu కష్టము—trouble

kōpamu కోపము—anger

asooya అసూయ—jealousy

āśa ఆశ—greed, hope

nirāśa నిరాశ—hopelessness

athyāśa అత్యాశ—too much greed

buddhi బుద్ధి—faculty

jñānamu జ్ఞానము—wisdom, knowledge.

ajñāmu అజ్ఞానము—ignorance

uddēśyamū ఉద్దేశ్యము—idea

abhiprāyamū అభిప్రాయము—opinion

lakshyamū లక్ష్యము—aim

yukthi యుక్తి—wit, device

upāyamu ఉపాయము—plan

kāraṇamu కారణము—reason, cause

kāryamu కార్యము, పని—pani, work

chapaḷachiththamu చపలచిత్తము—Indecisiveness

nirṇayamu నిర్ణయము—decision

sathyamu సత్యము }
nijamu నిజము } —truth

abādēhḍhamu అబద్ధము }
asathyamu అసత్యము } —lie, untruth

porabātu పొరబాటు—oversight

thappu తప్పు—error

Sradēhḍha శ్రద్ధ—care, attention

uthsāhamu ఉత్సాహము—zeal

mārāpu మఱపు—forgetfulness

jnapthi జ్ఞప్తి—memory

prēma ప్రేమ—love

snēhamu స్నేహము—friendship

guṇamu గుణము—quality

sugunamu సుగుణము—good quality

dērguṇamu దుర్గుణము—bad quality

bhayamu భయము—fear

hāsyamu హాస్యము—humour

ooḥa ఊహ—opinion, imagination

parichayamu పరిచయము—familiarity

nammakamu నమ్మకము—belief

viśvāsamu విశ్వాసము—faith

- ishtamu ఇష్టము—liking
 asahyamu అసహ్యము—dislike
 kōrika కోరిక—desire
 andēōlana ఆందోళన—anxiety
 āthuratha అతురత—hurry
 siggu సిగ్గు—shame
 maryādā మర్యాద—politeness, courtesy
 amaryādā అమర్యాద—impoliteness
 pavithratha పవిత్రత—purity
 apavithratha అపవిత్రత—impurity
 sēelamu శీలము—chastity
 pāpamu పాపము—sin
 puṇyamu పుణ్యము—result of a good act
 dānamu దానము—charity
 dharmamu ధర్మము—duty
 dāya దయ—pity
 sēnubhoothi సానుభూతి—sympathy
 āthidhyamu ఆతిథ్యము—hospitality
 vidhēyatha విధేయత—obedience
 sēanthamu శాంతము—piety
 ōrpu ఓర్పు—patience
 bhakthi భక్తి—devotion
 paścāthāthāpamu పశ్చాత్తాపము—repentance
 ikamathyamu ఐకమత్యము—unity
 virōdhamu విరోధము—enimity
 anukoolamu అనుకూలము—advantage; for

prathikoolamu ప్రతికూలము—disadvantage; against

gouravamu గౌరవము—honour

agouravamu అగౌరవము—dishonour

krithajñatha కృతజ్ఞత—gratitude

krithaghnatha కృతఘ్నత—ingratitude

amāyikathvamu అమాయకత్వము—innocence

ādambaramu ఆదంబరము—show

nirādambaramu నిరాదంబరము—simplicity

nērpū నేర్పు—skill

anubhavamū అనుభవము—experience

abhyāsamu అభ్యాసము—practice

dhīryamu ధైర్యము—courage

sāhasamu సాహసము—daringness

alavātu అలవాటు—habit

anumānamū అనుమానము—presumption, suspicion

sandēhamū సందేహము—doubt

dōshamu దోషము
aparādhamū అపరాధము } —misdeed

nēramū నేరము—crime

paga పగ—vengeance

egathāli ఎగతాళి
vekkirinta వెక్కిరించు } —mocking

thiraskāramū తిరస్కారము—refusal

vyabhichāramū వ్యభిచారము—debauchery

dōngathanamū దొంగతనము—theft

garvamū గర్వము—pride

vinayamu	విసయము	—	submissiveness
mōsamu	మోసము	—	deceit
ajāgratha	అజాగ్రత	—	negligence
lubdhathvamu	లబ్ధత్వము	—	miserliness
durvyayamu	దుర్వ్యయము	—	prodigality
pakshapāthamu	పక్షపాతము	—	partiality
nishpakshapāthamu	నిష్పక్షపాతము	—	Impartiality
thrāgudu	త్రాగుడు	—	drinking
thrāgubōthu	త్రాగుబోతు	—	drunkard
mōhamu	మోహము	—	love; passion
avamānamu	అవమానము	—	insult
mēlu	మేలు	—	good
keedu	కీడు	—	harm
abhimānamu	అభిమానము	—	attachment
kroorathvamu	క్రూరత్వము	—	cruelty
hathya	హత్య	—	murder
āthmahathya	ఆత్మహత్య	—	suicide
āchāramu	ఆచారము	—	custom, practice
paralōkamu	పరలోకము	—	other world
janma	జన్మ	—	life; birth;
punarjanma	పునర్జన్మ	—	re.birth
māthamu	మతము	—	religion
ākārshana	ఆకర్షణ	—	attraction

Food & Drink

- sākāhāramu ఆహారము—food
 māmsamamu మాంసము—meat
 annamamu అన్నము—boiled rice
 koora కూర—curry
 sākāhāramu శాకాహారము—vegetarian meals
 māmsākāhāramu మాంసాహారము—non.vegetarian meals.
 pālu పాలు—milk
 rotte రొట్టె—bread
 pindi పిండి—flour
 pančhādēara పంచదార }
 chākkera చక్కెర } —sugar
 pāchchadi పచ్చడి—chutney
 oorugāya ఊరుగాయ—pickles
 pandlu పండ్లు—fruit
 kāya కాయ—raw fruit
 dēorakaya దోరకాయ—half.ripe fruit
 pulusu పులుసు—soup
 pappu పప్పు—boiled pulses (dholl)
 nēyi నేయి—clarified butter (ghee)
 majjiga మజ్జిగ }
 challa చల్ల } —butter.milk
 chāru చారు—light soup
 perugu పెరుగు—curds

grudlu గ్రుడ్లు—eggs.

chēpalu చేపలు—fish

sona సొన—yolk

mukka ముక్క—piece .

muddā ముద్ద—morsel

venna వెన్న—butter

meegada మీగడ—cream

junnu జున్ను—cheese

pēlālu పేలాలు—fried paddy or millet

ōhalidī చలిది (annamu అన్నము) } —food kept overnight.

ōhadī చది ,, }

bhōjanamu భోజనము—meal

manchineeru మంచినీరు—fresh water

vaddana వడ్డన—serving food

māru మారు—second course of a meal

phalāhāramu ఫలాహారము—fruit diet (colloquially used for “tiffin”)

upāhāramu ఉపాహారము—tiffin

bādāmu బాదము—almond

jēedipappu జీడివప్పు—cashewnut

batāneelu బటానీలు—peas

atukulu అటుకులు—parboiled and husk d paddy

uppu ఉప్పు—salt

kāramu కారము—chilly powder

chinthapandu చింతపండు—tamarind

- mirepakāyalu మిరెపకాయలు—chillies (dried) (red pepper).
 pesalu పెసలు—green gram
 kandūlu కందులు—red gram
 minumulu మినుములు—black gram
 śānagalu శనగలు—bengal gram
 vēruśānagalu వేరుశనగలు—ground nut
 āvālu అవాలు—mustard
 menthulu మెంతులు—fenugreek
 jeelakarāa జీలకఱ్ఱ—cummin seed
 ullipayalu ఉల్లిపాయలు—onions
 vellulli వెల్లుల్లి—garlic
 inguva ఇంగువ—asafoetida
 dhaniālu ధనియాలు—coriander
 pasupu పసుపు—turmeric
 bellamu బెల్లము—jaggery
 biyyamu బియ్యము—rice
 gōdhumalu గోధుమలు—wheat
 jonnalu జొన్నలు—millet
 mōkkajonnalu మొక్కజొన్నలు—corn
 pappulu పప్పులు—pulses
 saḡgubiyamu సగ్గుబియ్యము—sago
 nuvvulu నువ్వులు—sesame
 miriyālu మిరియాలు—pepper
 allamu అల్లము—ginger
 sōntthi శొంతి—dried ginger

noone నూనె—oil

manchinione మంచినూనె
nuvvula noone నువ్వులనూనె } —gingily oil (sweet oil)

vēruśānganoōne వేరుశనగనూనె—groundnut oil

kobbarinoone కొబ్బరినూనె—cocoanut oil

śimudāmu ఆముదము—castor oil

thamulapaku తమలపాకు—betel leaf

vakkalu వక్కలు }
pōkalu పోకలు } —arecanuts

sunnamu సున్నము—lime

karpooramu కర్పూరము—camphor

kumkumapuvvu కుంకుమపువ్వు—saffron

ēlakulu ఏలకులు—cardamum

lavangamulu లవంగములు—cloves

sugandha dravyamulu సుగంధద్రవ్యములు—spices

dalchina chekka దాల్చినచెక్క }
lavanga pattu లవంగపత్తి } —cinnāmon

jājikāya జాజికాయ—nutmeg

jāpāthri జాపత్రి—mace

sōpu సోపు—anise

pindivanta పిండివంట—atables prepared with flour and
ghee or oil

pākamu పాకము—jelly-like preparation of sugar or
jaggery

patikabellamu పటిక బెల్లము—sugar.candy

pānakamu పానకము—syrup

kallu కల్లు—an intoxicating drink from the palm tree
sārāyi సారాయి—liquor

paneeyamu పానీయము—drink

vinḍu విందు—dinner party

śhivānamu ఆహ్వానము }
pilupu పిలుపు } —invitation

Dress & Relative Materials

vasthramulu వస్త్రములు }
dūsthulu దుస్తులు } —clothes

dēhōvathi దోవతి—*dhotee* (loin.cloth)

uththareeyamu ఉత్తరీయము—upper cloth

chokkā చొక్కా—shirt

lāgu లాగు—pants

jēbu జేబు—pocket

gundee గుండి—button

thalapāḡa తలపాగ—head-dress

cheppulu చెప్పులు }
pādarakshalu పాదరక్షలు } —shoes (chappals)

chēthigudda చేతిగుడ్డ—hand kerchief

tōpee టోపీ—cap

rāvike అవికె—blouse, jacket

cheera చీర—*saaree* (a cloth worn by ladies)

jalathāru జలతారు—gold or silver lace

pattu పట్టు—silk

dōdī దూది }
praththi ప్రత్తి } —cotton

- dēuppati దుప్పటి—bed.cover etc.
 sālūva శాలువ—shawl
 galeebu గలీబు—pillow-cover
 kambālī కంబలీ } —blanket
 gongālī గొంగలీ }
 naga నగ—jewel
 hāramu హారము—necklace
 golusu గొలుసు—chain
 ungaramu ఉంగరము—ring
 kadiamu కడియము—bracelet, or anklet
 chevipōgulu చెవిపోగులు—ear.rings
 dīdīdulu దిద్దులు—ear.stars
 gājūlu గజలు—bangles
 varusa వరుస—row
 kokkemu కొక్కెము—clasp

House & Household articles

- illu ఇల్లు—house, home
 vākili వాకిలి—door way
 thalupu తలుపు—door
 kitikee కిటికీ—window
 gōda గోడ—wall
 punādi పునాది—foundation
 gadapa గడప—threshold
 dōddi దొడ్డి—backyard
 vāsārā వసారా—verandah

- āvaraṇa అవరణ—compound
 padaka gadi పడక గది—bed.room
 vanta illu వంటఇల్లు—kitchen
 bhōjana śāla భోజనశాల—dining room
 śāla శాల—hall
 marugu dōddi మఱుగు దొడ్డి—closet
 poga gottamu పొగగొట్టము—chimney
 poyyi పొయ్యి } —hearth, oven
 proyyi ప్రొయ్యి }
 snānapugaḍi స్నానపుగది — bath.room
 pusthakasāla పుస్తకశాల—library room
 gaḍi గది—room
 rāyi రాయి—stone
 ituka ఇటుక—brick
 penku పెంకు—tile
 kaṛra కఱ్ఱ—timber
 sunnamu సున్నము—lime
 isuka ఇసుక—sand
 neeru నీరు—water
 metlu మెట్లు—stops ; staircase
 anthasthhu అంతస్తు—storey
 dābhā దాబా—terrace
 mēda మేడ—a building with two or more storeys
 hāvi బావి, } —well
 nooyi నూయి }
 stbhambhamu స్తంభము—pillar

- dēolamu దూలము—beam
 (pi) kappu (పై) కప్పు—roof ; ceiling
 pendebaddēa పెండెబెద్ద—lath
 mola మొల }
 mēku మేకు } —nail
 cheela చీల—spike
 gadiya గడియ—bolt
 thālāmu తాళము—lock
 kappathālāmu కప్పతాళము—padlock
 balla బల్ల—bench, table
 kurchee కుర్చీ—chair
 madatha kurchee మడతకుర్చీ—folding chair
 padaka kurchee పడకకుర్చీ—easy chair
 mancēhamu మంచము—cot
 pandīri పందిరి—cover for a cot or an open space
 dōmathera దోమతెర—mosquito curtain
 uyyela ఉయ్యెల—cradle
 parupu పరుపు—bedding
 prakka ప్రక్క—bed
 dēindu దిండు }
 thalagada తలగడ } —pillow
 thalavīpu తలవైపు—head.end
 kāllavīpu కాళ్లవైపు—foot.end
 pette పెట్టె—box
 visanakaṛra విసన కళ్ల—fan
 adēdamu అద్దము—mirror

- duvvena దువ్వెన—comb
 bottu బొట్టు—(vermillion) mark (on the face)
 kunkuma కుంకుమ—a red powder for *bottu*
 suvāsanathilamu సువాసనతైలము—scented oil
 aṭṭhtharu అత్తరు—scent
 panneeru పన్నీరు—rose water
 agaruvaththi అగరువత్తి—scented stick
 dhōopamu ధూపము—scented smoke
 sāmbrāṇi సాంబ్రాణి—Benzoin
 dēepamu దీపము—light
 vaththi వత్తి—wick
 aggipulla అగ్గిపుల్ల—match stick
 aggipette అగ్గిపెట్టె—match box
 paṭamu పటము—picture
 kaṭṭuka కాటుక—collyrium
 gandhamu గంధము
 chandānamu చందనము } —sandalwood paste
 kasthoori కస్తూరి—musk
 punugu పునుగు } —oivet
 javādī జవాదీ }
 lakka లక్క—lac
 chāpa చాప—mat
 thivāchee తివాచీ—carpet
 bontha బొంత—quilt
 beeruvā బీరువా—almirah
 ginne గిన్నె—cup, vessel

- pingānee పింగాణీ—china ware
 garite గరితె—ladle
 chemcha చెంచా—spoon
 sibbi సిబ్బి—metal cover
 visthari విస్తరి—leafy plate for taking food
 kančhamu కంచము—metal plate
 chembu చెంబు—ewer
 peeta పీట—wooden seat
 bindē బిందె—water container (metal)
 kṣagu కాగు—cauldron
 kunda కుండ—pot
 chaṭṭi చట్టి—cooking pot
 munṭha ముంత—small pot, mug
 mookudu మూకుడు—pan
 koojā కూజా—pitcher
 jaadee జాడీ—Jar
 penamu పెనము—Metal pan
 dabba దబ్బా—tin container
 rāthichippa రాతిచిప్ప—stone ware
 pallemu పల్లెము—plate
 rōlu రోలు—mortar
 rōkali రోకలి—pestle
 chēta చేత—winnow
 jalleda జల్లెడ—sieve
 cheepuru చీపురు—broom (stick)

- panimuttu పనిముట్టు—instrument, tool
 kaththipeeta కత్తిపీట—an instrument to chop or cut
 vegetables with
 kaththi కత్తి—knife
 gampa గంప }
 thatta తట్ట } —basket
 butta బుట్ట—small basket
 samchi సంచి—bag
 chēthisamchi చేతి సంచి—hand bag
 vantacheraku వంటచెఱకు }
 kattelu కట్టెలు } —fuel
 boggu బొగ్గు—charcoal
 pidukalu పిడుకలు—dung-cakes
 mootha మూత—lid, cover
 gājusāmānulu గాజు సామాను: —, ass.ware
 seesā సీసా—bottle
 birada బిరడా—cork
 minapuvaththi మైనపువత్తి—candle
 kavvamu కవ్వము—churning stick
 gottamu గొట్టము—tube
 kaththera కత్తెర —scissors
 garaatee గరాటీ—funnel

Vocations & professions

- vyavasāyamu వ్యవసాయము—agriculture
 māgali నాగలి—plough

kādi కాడి—yoke

goddali గొడ్డలి—axe

gaddapara గడ్డపార }
gunapamu గునపము } —crow-bar

kodavali కొడవలి—sickle

thōṭa తోట—garden

thōṭapani తోటపని—gardening

chēnu చేను, }
polamu పొలము } —field, land.

gattu గట్టు—bund

(sari) haḍḍu (సరి) హడ్డు—boundary

merāka మెఱక—high level

merāka chēnu మెఱకచేను—dry land

pallamu పల్లము—low level

pallapu chēnu పల్లపుచేను—wet land

dhānyamu దాన్యము—paddy, grain

kanki కంకి—ear of corn

kalupu కలుపు—weeds

gāḍe గాడె—barn

beedu బీడు—waste land

nēla నేల }
matti మట్టి } —earth

sāramu సారము—fertility

sāgu సాగు—cultivation

kāllamu కల్లము—thrashing floor

pachchika పచ్చిక—grass, pasture

pachchika bayalu పచ్చికబయలు—meadow

- ēruvu ఎరువు—manure
 kunche కంచె—fence
 kuppā కుప్ప—heap, stack
 panta పంట—harvest
 rithu రైతు
 vyavasāyādārudu వ్యవసాయదారుడు } —cultivator, farmer
 Bhooswāmi భూస్వామి—landlord
 koulu కొలు—lease
 kouludārudu కొలుదారుడు—tenant
 bāduga బాడుగ—rent
 vyāpāramu వ్యాపారము—business
 varthakamu వర్తకము—Trade
 varthakudu వర్తకుడు—merchant
 dūkānamu దుకాణము }
 angadi అంగడి } —shop
 angadiveedhi అంగడివీధి—bazar
 thoönika తూనిక—weight
 kolatha కొలత—measure
 kolathabadāda కొలతబద్ద—measure stick
 bātu బాటు—weight
 gajamu గజము—yard
 gajamubadāda గజముబద్ద—yardstick
 sarukuu సరుకు—merchandise, goods
 rokkamu రొక్కము—cash
 appu అప్పు }
 aruvu అరువు } —credit

- theege thrāsu తీగెత్రాసు—spring balance
 thrāsu త్రాసు
 thakkeda తక్కిద } —balance
 mullu ముల్లు—pointer
 dānde దందె—beam of a balance
 niluva నిలువ—balance (of stock etc).
 kāthā కాతా—ledger
 chitthā చితా—journal
 nagadū chitthā నగదు చితా—cash book
 lekkā లెక్క—sum, account
 padū పద్దు—entry
 giddangi గిడ్డంగి—store house
 vasthuvu వస్తువు—article
 gumastha గుమస్తా—clerk
 yajamāni యజమాని—master, owner
 panivādu పనివాడు—workman
 sevākudu సేవకుడు—servant
 bānisa బానిస—slave
 sanchi సంచి—bag
 katta కట్ట—bale, bundle
 varusa వరుస—row
 asalu అసలు—principal
 vaddi వడ్డీ—interest
 bāruvaddi బారువడ్డీ—simple interest
 chakravaddi చక్రవడ్డీ—compound interest
 dhara ధర—rate

vela వెల—price

śēdēyamu అదాయము } —income
rābadi రాబడి

vyayamu వ్యయము—expenditure

lābhamu లాభము—profit

nashtamu నష్టము—loss

krayamu క్రయము—purchase

vikrayamu విక్రయము—sale

mārakamu మారకము—exchange

dēavyamu ద్రవ్యము—money

nāṇemu నాణెము—coin

māḍēiri మాదిరి—sample

egumathi ఎగుమతి—export

digumathi దిగుమతి—import

riṇṇamu ఋణము } —loan
appu అప్పు

rinadāṭha ఋణదాత—creditor

rinasthḥudu ఋణస్థుడు } —debtor
bākeedarudu బాకీదారుడు

bēramu బేరము—bargain

patti పట్టి—invoice

pettubadi పెట్టుబడి—investment, capital

bhāghamu భాగము—part

bhāgasthḥudu భాగస్థుడు—partner

thākattu తాకట్టు—mortgage

pathramu పత్రము—bond

- chellu చెల్లు—re-payment
 jama జమ—credit
 kharchu ఖర్చు—debit
 pechchu పెచ్చు—excess
 thaēchchu తాచ్చు } —deficit
 tharugu తఱగు }
 tōku తోకు—wholesale
 ohillara చిల్లర—retail, small change
 uththaramu ఉత్తరము—letter
 vidudāla విడుదల—release
 āsthi ఆస్తి—asset
 appu అప్పు—liability
 sthhirāsthi స్థిరాస్తి—immovable property
 charāsthi చరాస్తి—moveable property
 prakatana ప్రకటన—advertisement
 bayānā బయానా—advance
 raseedu రశీదు—receipt
 jābithā జాబితా—list
 vriththi వృత్తి—profession
 ādēakamu అద్దకము—dyeing
 āchchu అచ్చు—print
 kammari కమ్మరి—blacksmith
 kanchari కంచరి—brass founder
 kamasali కమసాలి—goldsmith
 thagarapu panivādu తగరపు పనివాడు—tinman

- d̄arjeevādu దర్జీవాడు—tailor
 cēhākali చాకలి—washerman
 mangali మంగలి—barber
 chithrakārudu చిత్రకారుడు—painter
 vidyudu వైద్యుడు—doctor
 nyāyavādi న్యాయవాది—lawyer
 jyothiskudu జ్యోతిష్కుడు—astronomer
 kavi కవి—poet
 vadraṅgi వడ్రంగి—carpenter
 silpi శిల్పి—architect
 thāpee panivādu తాపీపనివాడు—mason
 vantavādu వంటవాడు—cook (male)
 vantalakka వంటలక్క—cook (female)
 kasāyivādu కసాయివాడు—butcher
 pallevādu పల్లెవాడు—fisherman
 thōtamāli తోటమాలి—gardener
 vētakādu వేటకాడు }
 bōyavādu బోయవాడు } —hunter
 gollavādu గొల్లవాడు—shepherd
 pātakādu పాటకాడు—songster
 pātakaththe పాటక తై—songtress
 panikaththe పనిక తై—servant.maid
 ātakādu ఆడకాడు—player
 natakudu నటకుడు—actor
 nati నటి—actress
 thelakavādu తెలకవాడు—oilman

- sālēvādu సాలెవాడు—weaver
 gārādivādu గారదివాడు—juggler
 hāsyagādu హాస్యగాడు—buffoon
 upādhyāyudu ఉపాధ్యాయుడు—teacher
 sutthi సుత్తి—hammer
 dīmma దిమ్మ—anvil
 kolimi కొలిమి—furnace
 padugu పడుగు—warp
 pēka పేక—woof
 thrādu త్రాడు—rope
 maggamu మగ్గము—loom
 nāde నాడె
 kande కండ్లె } —shuttle
 rātamu రాతిము—spinning.wheel.
 vala వల—net
 era ఎర—prey
 kacheree కచేరీ
 kāryālayamu కార్యాలయము } —office
 karmāgāramu కర్మాగారము—workshop
 yanthramu యంత్రము—machine
 yanthrāgāramu యంత్రాగారము—factory
 jeethamu జీతము—salary, wages
 badi బడి
 pathasāla పాఠశాల } —school
 panthulu పంతులు—teacher
 vidyārthhi విద్యార్థి—student (male)

- vidyārthhini విద్యార్థిని—student (female)
 pusthakamu పుస్తకము—book
 kāgithamu కాగితము—paper
 palaka పలక—slate
 balapamu బలపము—slate.pencil
 kalamu కలము—pen
 selavu సెలవు—holiday
 pāttthamu పాఠము—lesson
 adhyāyamu అధ్యాయము—chapter
 puta పుట—page
 pankthi పంక్తి—line
 gadyamu గద్యము—prose
 pādīyamu పద్యము—poetry
 anuvādamu అనువాదము—translation
 vidyarthhi.vēthanamu విద్యార్థి వేతనము—scholarship.
 seemasunnapu mukka సీమసున్నపుముక్క—chalk piece
 moolamu మూలము—text
 arthhamu అర్థము—meaning
 thāthparyamu తాత్పర్యము—summary
 vyākhyānamu వ్యాఖ్యానము—commentary
 nallaballa నల్లబల్ల—black board
 charithra చరిత్ర—history
 bhoogolāsāsthramu భూగోళశాస్త్రము—geography
 khagolāsāsthramu ఖగోళశాస్త్రము—astronomy
 lekkalu లెక్కలు—mathematics
 ankaganīthamu అంకగణితము—arithmetic

- beejagānīthamu దీజగణితము — Algebra
 rekḥagānīthamu రేఖగణితము — geometry
 neethiśāstḥaramu నీతిశాస్త్రము — ethics
 prakrithiśāstḥaramu ప్రకృతిశాస్త్రము — natural science
 vīgnānaśāstḥaramu విజ్ఞానశాస్త్రము — science
 prāthamika vidyā ప్రాథమిక విద్య — elementary education
 unnathavidyā ఉన్నతవిద్య — higher education
 vayoṛjana vidyā వయోజనవిద్య — adult education
 pareekṣha పరీక్ష — examination
 prasnāpatharamu ప్రశ్నపత్రము — question paper
 prasnā ప్రశ్న — question
 samādīhānamu సమాధానము } —answer
 jāvābu జవాబు.
 upōlēghāthamu ఉపోద్ఘాతము — preface
 vishayasoochika విషయసూచిక = index
 thappu తప్పు — error
 oppu ఒప్పు — correctness
 kāla కళ — art
 kālāsāla కళాశాల — college
 pātamu పటము — map, picture
 sāngeethamu సంగీతము — music
 nāṭakamu నాటకము — drama
 rangamu రంగము — scene
 āṅkamu అంకము — act (of a drama)
 ānubandīhamu అనుబంధము — appendix

samkhya సంఖ్య } —number.
anke అంకె

bhāgamu భాగము—part

moththamu మొత్తము—total

koodika కూడిక—addition

theesivētha తీసివేత—subtraction

hechchavētha హెచ్చవేత—multiplication

bhāgahāramu భాగహారము—division

samānamu సమానము—equal

chiththi చిత్తు—rough copy (draft)

sudhāhaprathi శుద్ధప్రతి—fair copy

Beasts, Birds & Reptiles

janthuvu జంతువు } —beast, animal
mrigamu మృగము }

āvu ఆవు—cow

ēddu ఎడ్డు—ox

barre బర్రె } —she.buffalo
gēde గేదె }

dōoda దూడ—calf

dūnnapōthu దున్నపోతు—he.buffalo

gurramu గుర్రము—horse

gādidā గాడిద—ass

kancharagādidā కంచరగాడిద—mule

ēnugu ఏనుగు—elephant

onte ఒంటె—camel

nippu kōdi నిప్పుకోడి—ostrich

kōthi కోతి—monkey

- pilli పిల్లి—cat
 kukka కుక్క—dog
 pandi పంది—pig
 adavi pandi అడవి పంది—wild.boar
 mundla pandi ముండ్ల పంది—porcupine
 elugu banti ఎలుగుబంటి—bear
 puli పులి—tiger
 chiruthapuli చిరుతపులి—leopard
 thodelu తోడేలు—wolf
 simhamu సింహము—lion
 kundelu కుందేలు—hare
 nakka నక్క—jackal
 guntanakka గుంటనక్క—fox
 jinka జింక—deer
 duppi దుప్పి—male.deer
 ledi లేడి—stag
 gorre గొర్రె—sheep
 mēka మేక—goat
 manda మంద—herd
 eluka ఎలుక—rat
 chitteluka చిట్టెలుక—mouse
 thonda తొండ
 oosaravilli ఆసరవల్లి } —chameleon
 udutha ఉరుత—squirrel
 mungisa ముంగిస—mongoose

- thondamu తొండము—trunk
 thōka తోక—tail
 dānthamu దంతము—tusk
 meesamulu మీసములు—whiskers
 gitta గిట్ట—hoof.
 pāmu పాము—snake
 thirāṭhu pāmu త్రాచుపాము—cobra
 vishamu విషము—poison
 thēlu తేలు—scorpion
 balli బల్లి—lizard
 saaleedu సాలీడు—spider
 purugu పురుగు—worm
 cheema చీమ—ant
 nalli నల్ల—bug
 dōma దోమ—mosquito
 eega ఈగ—fly
 kandīreega కందిరీగ—wasp
 thēneteega తేనెటీగ—bee
 gongālī purugu గొంగళి పురుగు—cater pillar
 midutha మిడుత—locust
 chēpa చేప—fish
 mōsali మొసలి—crocodile
 thimingilamu తిమింగిలము—whale
 sorachēpa సొరచేప—shark
 polusu పొలుసు—fin

- jalaga జలగ—leech
 natthha నత్త—snail
 thābēlu తాబేలు—tortoise
 kappa కప్ప—frog
 endrakāya ఎండ్రకాయ } —crab
 peetha పీత }
 gabbilamu గబ్బిలము—bat
 kākī కాకి—crow
 piohchuka పిచ్చుక—sparrow
 pāvuramu పావురము—pigeon
 guvva గువ్వ—dove
 grādā grādā—kite
 dēga దేగ—hawk
 rābandu రాబందు—vulture
 kongā కొంగ—crane
 grudlagooba గ్రుడ్లగూబ—owl
 chhiluka చిలుక—parrot
 kōkila కోకిల—cuckoo
 Hamsa హంస—swan
 nemili నెమిలి—peacock, peahen
 kōdi కోడి—cock, hen
 bāthu బాతు—goose, gander

Conveyances

- bandi బండి—cart
 padava పడవ—boat
 nouka నౌక—ship

vāhanamu వాహనము — carriage, conveyance

vimānamu విమానము — aeroplane

pallaki పల్లకి } — palanquin
mēnā మేనా }

rathamu రథము — chariot

chakramu చక్రము — wheel

jeenu జీను — saddle

kallemu కల్లెము — reins

koradā కొరడా — whip

vanthēna వంతెన — bridge

kāluva కాలువ — canal

thoomu తూము — tunnel

Vegetables

kooragāyalu కూరగాయలు — vegetables

vankāyalu వంకాయలు — brinjals

beerakāyalu బీరకాయలు — angular gourds

chikkudu kāyalu చిక్కుడుకాయలు — beans

gummadikāya గుమ్మడికాయ — pumpkin

rāmamulagakāya రామమలగకాయ — tomato

velagakāya వెలగకాయ — wood-apple

dēsakāya దోసకాయ — cucumber

kākarakāya కాకరకాయ — bitter gourd

potlakāya పొట్లకాయ — snake-gourd

sorakāya సొరకాయ — bottle gourd

bendakāya బెండకాయ — lady's fingers

munagakāya మునగకాయ — drumstick

- kōsupuvvu కోసుపువ్వు — cauliflower
 thammakāya తమ్మకాయ — sword bean
 aratikāya అరటికాయ — plantain
 boodidagummadikāya బూడిదగుమ్మడికాయ — wax gourd
 chēmadumpa చేమదుంప — hayne
 chilagada dūmpa చిలగడదుంప }
 genusugadda గెనుసుగడ్డ } — sweet potato
 mullangi మల్లంగి — radish
 dēabbakāya దబ్బకాయ — citron
 nimmakāya నిమ్మకాయ — lemon
 rēhukkakoora రేక్కూర — rumex
 gōgukoora గోగుకూర — rossell, sorrel
 menthikoora మెంతికూర — fenugreek
 pachchimirepakāyalu పచ్చిమిరెపకాయలు — green chillies
 koththimiri కొత్తిమిరి — spinach
 pandlu, పండ్లు — fruit
 māṁṁḍi pandu మామిడిపండు — mango
 nārinjā pandu నారింజపండు — orange
 panasa pandu పనసపండు — jack fruit
 dēanimma pandu దానిమ్మపండు — pomegrenate
 ānāsa pandu అనాసపండు — pine apple
 jāma pandu జామపండు — guava
 arati pandu అరటిపండు — plantain
 kharjoorapu pandlu ఖర్జూరపుపండ్లు — dates
 kobbarikāya కొబ్బరికాయ — coconut
 baḍāmukāya బాదాముకాయ — almond

- ginja గింజ—seed
 molaka మొలక—seedling
 mokka మొక్క—plant
 chettu చెట్టు—tree
 komma కొమ్మ—branch
 veru వేరు—root
 kāndamu కాండము—trunk
 āku ఆకు—leaf
 poovu పూవు—flower
 kāya కాయ—raw fruit
 thodima తొడిమ—stem
 beradu బెరడు—bark
 rēku రేకు—petal
 rasamu రసము—juice
 mogga మొగ్గ—bud
 guththi గుత్తి—bunch
 puppodi పుప్పొడి—pollen
 kanche కంచె—hedge, fence
 poda పొద—bush
 theege తీగె—creeper
 iguru ఇగురు }
 chiguru చిగురు } —tender leaf
 māṛrichettu మఱ్ఱిచెట్టు—banyan tree
 thummachettu తుమ్మచెట్టు—peepul tree
 chinthachettu చింతచెట్టు—tamarind tree
 vēpachettu వేపచెట్టు—mārgosa tree

māmidichettu మామిడిచెట్టు—mango tree

thātichettu తాటిచెట్టు—palmyra tree

kobbarichettu కొబ్బరిచెట్టు—coconut tree

cheraku చెఱకు—sugar.cane

praththichettu ప్రత్తిచెట్టు—cotton plant

Government

prajalu ప్రజలు }
janulu జనులు } —people

janasankhya జనసంఖ్య—population

grāmeenūlu గ్రామీణులు—village folk

nāgarikulu నాగరికులు—citizens

jāthi జాతి—nation

jātheeyatha జాతీయత—nationality

varṇāmu వర్ణము }
kulāmu కులము } --caste

mathmu మతము—religion

rājyāmu రాజ్యము—kingdom

dēśāmu దేశము—country

khandāmu ఖండము—continent

ella ఎల్ల—boundary

ennikālu ఎన్నికలు—elections

niyāmakāmu నియామకము—appointment

ērpātu ఏర్పాటు—arrangement

rāyābāri రాయబారి—ambassador

vargāmu వర్గము—group ; class

mandalāmu మండలము—district

rājadhāni రాజధాని—presidency, capital (city)

- samamathi సమ్మతి—vote ; agreement.
 pannu పన్ను—tax
 sēisthu శిస్తు—land.tax
 mujarā ముజరా—refund
 vārtha వార్త—news
 vārthapāṭhrika వార్తపత్రిక—newspaper
 ādhyakshudu అధ్యక్షుడు—president; chairman
 upāādhyaakshudu ఉపాధ్యక్షుడు—vice president ; vice chair
 man.
 kāryādarśi కార్యదర్శి—secretary
 sahāya kāryādarśi సహాయకార్యదర్శి—Assistant Secretary
 samyuktha kāryādarśi సంయుక్తకార్యదర్శి—joint secret.
 ary.
 sabhyudu సభ్యుడు—member
 gouravasabhyudu గౌరవసభ్యుడు—honorary member
 sabha సభ—council, assembly, meeting
 sāsana sabha శాసనసభ—parliament, legislative assembly
 rājyāngamu రాజ్యాంగము—constitution
 chātamu చట్టము } —act
 sāsanaamu శాసనము }
 nibandhanalu నిబంధనలు—regulations
 niyamamulu నియమములు—rules
 upanibandhanalu ఉపనిబంధనలు—bye.laws
 theermānamu తీర్మానము—resolution
 āya.vyaya.pattika ఆయవ్యయపట్టిక—budget
 ānchanā అంచనా—estimate

- manthri మంత్రి—minister
 kēndramu కేంద్రము—centre
 sthhanikamu స్థానికము—local
 rāju రాజు—king
 rāni రాణి—queen
 yuvarāju యువరాజు—prince
 rājakumārudu రాజకుమారుడు—king's son, prince
 rājakumārī రాజకుమారి—princess, king's daughter
 chakravarthi చక్రవర్తి—emperor
 simhāsanaṃu సింహాసనము—throne
 pattābhishēkamū పట్టాభిషేకము—coronation
 sāmāntharāju సామంతరాజు— a subordinate king
 goodhaohāri గూఢచారి—spy
 rahasyamu రహస్యము—secret
 paripālana పరిపాలన—governance
 bokkasamu బొక్కసము—treasury
 prabhuvu ప్రభువు—lord
 prabhuthvamū ప్రభుత్వము—government
 jendā జెండా—flag
 kōṭa కోట—fort
 anthahpuramu అంతఃపురము—residence of royal ladies
 rājābhavanamū రాజభవనము—palace
 yudhdhamū యుద్ధము—war
 sēnikdu సైనికుడు—soldier
 sēvikudu సైన్యకుడు—cavalryman

āyudhāmulu ఆయుధములు—arms

āyudhāśēṭṭa ఆయుధశాల—arsenal

sandhi సంధి—treaty; delirium

kappamu కప్పము—tribute

kāvalivādu కావలివాడు—sentry

Numerals.

(a) Cardinals :

1	౧	okaṭi ఒకటి—(one)
2	౨	rendu రెండు—(two)
3	౩	moodu మూడు—(three)
4	౪	nālugu నాలుగు—(four)
5	౫	iḍu ఐదు or ayiḍu అయిదు
6	౬	ṣaru ఆరు
7	౭	eḍu ఏడు
8	౮	enimiḍi ఎనిమిది
9	౯	thommiḍi తొమ్మిది
10	౧౦	paḍi పది
11	౧౧	paḍākondū పదకొండు
12	౧౨	paṇḍrendu పంద్రెండు
13	౧౩	paḍāmoōdu పదమూడు
14	౧౪	paḍēunālugu పదునాలుగు
15	౧౫	paḍēuniḍi పదునైదు
16	౧౬	paḍēunṣaru పదునారు
17	౧౭	paḍēunēḍu పదునేడు
18	౧౮	paḍēunenimiḍi పదునెనిమిది

19	౧౯	pandōmmidi పందొమ్మిది
20	౨౦	iruvādi ఇరువది
21	౨౧	iruvādi okati ఇరువది ఒకటి
22	౨౨	,, rendu ,, రెండు
23	౨౩	,, moodu ,, మూడు
24	౨౪	,, nālugu ,, నాలుగు
25	౨౫	,, idu ,, ఐదు
26	౨౬	,, āru ,, ఆరు
27	౨౭	,, eḍu ,, ఏడు
28	౨౮	,, enimidi ,, ఎనిమిది
29	౨౯	,, thommiḍi ,, తొమ్మిది
30	౩౦	muppaḍi ,, ముప్పది
31	౩౧	muppaḍi okati ముప్పది ఒకటి
32	౩౨	ముప్పదిరెండు muppaḍirendu
40	౪౦	{ నలుబది nalubaḍi నలువది naluvaḍi
50	౫౦	ఏబది ebaḍi
60	౬౦	అరువది aruvaḍi
70	౭౦	దెబ్బది debbāḍi
80	౮౦	ఎనుబది enubaḍi
90	౯౦	తొంబది thombaḍi
100	౧౦౦	{ నూరు nooru వంద vandā
101	౧౦౧	నూటఒకటి noota okati
102	౧౦౨	నూటరెండు nootarendu
110	౧౧౦	నూటపది nootapaḍi

190	౧౯౦	నూటతొంబది nootathombaḍi
199	౧౯౯	నూటతొంబదితొమ్మిది nootathombaḍi [thommiḍi.]
200	౨౦౦	{ రెండువందలు renduvandālu ఇన్నూరు innooru
201	౨౦౧	{ రెండువందలఒకటిrenuvandālaokati ఇన్నూటఒకటి innootaokati
202	౨౦౨	{ రెండువందలరెండు renduvandala [rendu] ఇన్నూటరెండు innoota rendu
300	౩౦౦	{ మూడువందలు modu vandalu మున్నూరు munnooru
301	౩౦౧	{ మూడువందలఒకటి mooduvandāla [okati] మున్నూట ఒకటి munnoota okati
400	౪౦౦	{ నాలుగువందలు nālugu vandālu తన్నూరు nannooru
500	౫౦౦	{ అయిదువందలు ayiḍu vandālu అయిదునూర్లు ayiḍu noorlu
600	౬౦౦	ఆరువందలు (నూర్లు) āru vandālu (noorlu)
700	౭౦౦	ఏడువందలు (నూర్లు) eḍu vandālu (noorlu)
800	౮౦౦	ఎనిబది వందలు (నూర్లు) enimiḍi vandālu (noorlu)
900	౯౦౦	తొమ్మిదివందలు (నూర్లు) thommiḍi vandālu (noorlu)
999	౯౯౯	తొమ్మిది వందల (నూర్లు) తొంబది తొమ్మిది thommiḍi vandāla (noorla) thombaḍi thommiḍi

1,000	౧,౦౦౦	{ వెయ్యి veyyi వేయి vēyi
1,001	౧,౦౦౧	వెయ్యి ఒకటి veyyi okati
1,100	౧,౧౦౦	వెయ్యి ఒక వంద veyyi oka vandā.
2,000	౨,౦౦౦	రెండు వేలు rendu vēlu
3,000	౩,౦౦౦	మూడు వేలు moodu vēlu
4,000	౪,౦౦౦	నాలుగువేలు nālugu vēlu
5,000	౫,౦౦౦	అయిదు వేలు ayidū vēlu
6,000	౬,౦౦౦	ఆరు వేలు āru vēlu
7,000	౭,౦౦౦	ఏడు వేలు eḍu vēlu
8,000	౮,౦౦౦	ఎనిమిది వేలు enimiḍi vēlu
9,000	౯,౦౦౦	తొమ్మిది వేలు thommiḍi vēlu
10,000	౧౦,౦౦౦	పది వేలు paḍi vēlu
20,000	౨౦,౦౦౦	ఇరువది వేలు iruvaḍi vēlu
1,00,000	౧,౦౦,౦౦౦	(ఒక) లక్ష (oka) laksha
2,00,000	౨,౦౦,౦౦౦	రెండు లక్షలు rendu lakshalu
10,00,000	౧౦,౦౦,౦౦౦	పది లక్షలు paḍi lakshalu
1,00,00,000	౧,౦౦,౦౦,౦౦౦	(ఒక) కోటి (oka) kōṭi
2,00,00,000	౨,౦౦,౦౦,౦౦౦	రెండు కోట్లు rendu kōṭlu
10,00,00,000	౧౦,౦౦,౦౦,౦౦౦	పది కోట్లు paḍi kōṭlu
20,00,00,000	౨౦,౦౦,౦౦,౦౦౦	ఇరువది కోట్లు iruvaḍi kōṭlu

The first cardinal ఒకటి okati means number one. But, in the sense of the word "single" (a or an), ఒక oka is used. Thus, when you count one, two, three, etc., the Telugu equivalents would be ఒకటి okati రెండు rendu, మూడు.

modu, etc. But, when you say one book, two books etc., they are to be translated as “ఒక పుస్తకము oka pusthakamu, రెండు పుస్తకములు rendu pusthakamulu,” etc. These cardinals are used for nouns other than personal.

(b) For personal nouns, there are special cardinals upto four.

1. ఒకడు okadu or ఒకరు okaru (a term used respectfully). = one person (both genders)
2. ఇద్దఱు idḍāru = two persons
3. ముగ్గురు mugguru = three persons
4. $\left\{ \begin{array}{l} నలుగురు naluguru \\ నలువురు naluvuru \end{array} \right. = \text{four persons}$

Thereafter, the personal cardinals are formed by adding the termination మంది mandī (or గురు guru) to the ordinary cardinals given above.

5. అయిదు మంది ayidumandī = five persons
6. ఆరు మంది ārumandī = six „
10. పది మంది paḍimandī = ten „
100. $\left\{ \begin{array}{l} నూరు మంది noorumandī \\ వంద మంది vandāmandī \end{array} \right. = \text{hundred persons.}$
1000. వేయి (వెయ్యి) మంది vēyi (veyyi) mandī = thousand persons etc., etc.

The words నలుగురు naluguru and పదిమంది paḍimandī are idiomatically used to denote the people at large.

e. g. నలుగురు (or పదిమంది) నవ్వెదరు naluguru (or padi-mandī) navvedāru = people will laugh (at....)

(c) **Multiplicatives** are formed as follows by adding రెట్లు *retlu* to the cardinals.

(a). $\left\{ \begin{array}{l} \text{రెట్టింపు rettimpu} \\ \text{రెండురెట్లు renduretlu} \end{array} \right. = \text{double, twofold}$
 మూడురెట్లు moodu retlu = triple, three fold
 నాలుగురెట్లు nālagu retlu = quadruple, four fold
 etc., etc.

(d) **Personal multiplicatives** are formed by adding మంది *mandi* to the ordinary multiplicatives given in (c) above. రెట్టింపుమంది rettimpumandī = double the number of persons మూడురెట్లుమంది mooduretla mandī = triple. etc., etc.

(e) **Ordinals** are formed by adding అవ *ava* to the cardinals given in (a) above. However, the first ordinal is ఒకటవ *okatava* or మొదటి *moḷati*.

రెండు + అవ = రెండవ (Art 21) rendava = second

మూడు + అవ = మూడవ moodava = third

నాలుగు + అవ = నాలుగవ nālugava } fourth (నాలవ nālava
 నాల్గు + అవ = నాల్గవ nālgava } also is used).

అయిదు + అవ = అయిదవ ayidava }
 ఐదు + అవ = ఐదవ idava } = fifth

ఆరు + అవ = ఆరవ ārava = sixth

etc.

etc.

These ordinals are used for personal nouns also.

e. g. పదవ కలము padava kalamu = tenth pen

పదవ మనుష్యుడు padāva manushyendu = tenth man.

(f) If the term వంతు *vanthu* is added to the ordinals given in (e) above, it expresses the reciprocals (fractions) thereof.

e. g. ఐదవ వంతు idāva vanthu = one fifth = $\frac{1}{5}$

The fraction $\frac{4}{5}$ is read in Telugu as అయిదింట నాలుగు వంతులు ayidīnta nālugu vanthulu.

“ $\frac{6}{7}$ ” “ ఏడింట ఆరు వంతులు. ēdīnta āru vanthulu.

(g) *Numerical Adverbs* :—

okasāri ఒకసారి — once

okēsāri ఒకేసారి — only once

rendu sārū రెండుసార్లు — twice

rendēsārū రెండేసార్లు — only twice

moodu sārū మూడుసార్లు — thrice

moodē sārū మూడే సార్లు — only thrice

nālūgusārū నాలుగుసార్లు — four times

nālūgē sārū నాలుగే సార్లు — four times only

etc.

etc.

Sounds of Animals Birds, etc.

āvu “āmba” anunu అవు “అంబ” అనును

pilli “myāvu” ,, పిల్లి “మ్యావు” ,,

kukka moragunu కుక్క మొఱగును
 eddū ranke veyunu ఎడ్డు అంకె వేయును
 gādiḍa ōndrapettunu గాడిద ఓండ్రపెట్టును
 gurramu sakilincēhunu గుఱ్ఱము సకిలించును
 kōṭhi kiṭhakiṭhalaḍunu కోతి కిచకిచలాడును
 ēnugu ghe mkarimcēhunu ఏనుగు ఘీంకరించును
 pedḍāpuli gāndrinchunu పెద్దపులి గాండ్రించును
 simhamu garjincēhunu సింహము గర్జించును
 kōḍi “kokkorōkō” anunu కోడి “కోక్కోరోకో” అనును
 pāmu busakottunu పాము బుసకొట్టును
 kokila “koo”ani kooyunu కోకిలి “కూ” అనికూయును

Some useful Adjectives

manchi మంచి—good
 chedu చెడు—bad
 pōṭṭi పొట్టి—short
 podugu పొడుగు—long
 lavaḡu లావగు—opulent
 sannani సన్నని—lean
 ḍālasari దళసరి
 ḍaṭṭamagu దట్టమగు } —thick
 andāmina అందమైన—beautiful
 andāviheenamina అందవిహీనమైన—ugly
 thiyyani తియ్యని—sweet
 pullani పుల్లని—sour
 chēḍina చేడైన—bitter

- uppani ఉప్పని—of a saltish taste
 kārāpu కారపు—of a pungent taste
 suvāsanaḡala సువాసనగల—of a good smell
 dūrvāsanaḡala దుర్వాసనగల—of a bad smell
 dōorāpu దూరపు—distant
 dēaggārī దగ్గఱి—near
 meththani మెత్తని—soft
 garukīna గఱుకైన—rough
 ēhāllani చల్లని—cold
 vēdī వేడి—hot
 sunnithamīna సున్నితమైన—delicate
 ḡatti గట్టి—hard
 ēththīna ఎత్తైన—high
 lōthhugānunna లోతుగానున్న—low
 visālamaḡu విశాలమగు—spacious
 irukāgu ఇరుకగు—congested
 thēlivigala తెలివిగల—clever
 thēlivilēni తెలివిలేని—stupid
 vidēsee విదేశీ—foreign
 swadēsee స్వదేశీ—indigenous
 nindu నిండు—full
 vatti వట్టి—empty
 viluvagala విలువగల—valuable
 velalēni వెలలేని—invaluable
 beedā బీద }
 pēda పేద } —poor

bhāgyamugala భాగ్యముగల—	rich
thellani తెల్లని—	white
nallani నల్లని—	black
erāni ఎఱ్ఱని—	red
pasupu paṭhehani పసుపు పచ్చని—	yellow
āku paṭhehani ఆకు పచ్చని—	green
neeli నీలి—	blue
odā oḍa—	violet
chithravarṇamugala చిత్రవర్ణముగల—	multicoloured
rāthi రాతి—	made of stone
bangārāpuṇḡarapu—	„ gold
vendi వెండి—	„ silver
inupa ఇనుప—	„ iron
iththadi ఇత్తడి—	„ brass
rāgi రాగి—	„ copper
kanchu కంచు—	„ bronze
thagārāpu తగరపు—	„ tin
dānthapu దంతపు—	„ ivory
koyya కొయ్య—	„ wood
kāgithapu కాగితపు—	„ paper
ārthhika ఆర్థిక—	financial
sāmudāyika సామూహిక—	communal
sāmājika సామాజిక—	social
līhika లీహిక—	wordly
pārālōḷika పారలౌకిక—	of the other world

bbouthika భౌతిక—physical

thinnani తిన్నని—straight

yogyamagu యోగ్యమగు
arhathagala అర్హతగల
arhamagu అర్హమగు
thagina తగిన

} —fit, matching

ōhāla చాల
ekkuva ఎక్కువ

} —much

anni అన్ని—all (number) ā ఆ—that, those

antha అంత—all (quantity) ee ఈ—this; these.

kontha కొంత—some (,,)

konni కొన్ని— ,, (number)

inni ఇన్ని—so many

intha ఇంత—so much

entha ఎంత—how much

enni ఎన్ని—how many

sukhamagu సుఖమగు—happy

kashtamagu కష్టమగు—difficult

koladi కొలది

koddi కొద్ది

konchemu కొంచెము

} —a little, a few

Some useful Adverbs etc.

thvaragā త్వంగా

thondaragā తొందరగా

vauigā వడిగా

} —swiftly

mellagā మెల్లగా—gently

dōoramugā దూరముగా—distantly

dēaggārāgāḥ దగ్గఱగా—near(ly)
 meththāgāḥ మెత్తగా—softly
 gattigāḥ గట్టిగా—hard(ly)
 andāmuḡāḥ అందముగా—beautifully
 asahyamugāḥ అసహ్యముగా—ugly
 parasparamu పరస్పరము—mutually
 ekagreevamuḡāḥ ఏకగ్రీవముగా—unanimously
 thiyyagāḥ తియ్యగా—sweetly
 pullagāḥ పుల్లగా—sourly
 chēdēuḡāḥ చేదుగా—bitterly
 cēhallagāḥ చల్లగా—coolly
 vēcēhchagāḥ వెచ్చగా—warmly
 vēdigāḥ వేడిగా—hot
 thēllagāḥ తెల్లగా—white
 nallagāḥ నల్లగా—black
 mundēuḡāḥ ముందుగా—before
 venukagāḥ వెనుకగా—behind
 vādēulugāḥ వదులుగా—loose(ly)
 biguthugāḥ దిగుతుగా—tightly
 thappaka తప్పక—without fail
 ālasyamuḡāḥ ఆలస్యముగా—with delay
 peṇḍalakada పెండలికడ—early
 eppudunu ఎప్పుడును—always
 ventanē వెంటనే—immediately
 prasthuthamu ప్రస్తుతము—for the time being

thappa తప్ప } —except
kāka కాక }

tharāchugā తరచుగా—frequently

arudūgā అరుదుగా—rarely

mikkili మిక్కిలి } —very, greatly
ekkuva ఎక్కువ }

appudē అప్పుడే } —already
idīvarkē ఇది వరకే }

dēdēāpu దాదాపు } —almost
sumāru సుమారు }
ramārami రమారమి }

appudu అప్పుడు—then

ippudu ఇప్పుడు—now

eppudu ఎప్పుడు—when

akkada అక్కడ—there

ikkada ఇక్కడ—here

ekkada ఎక్కడ—where

endūku ఎందుకు—why

etlu ఎట్లు—how

itlu ఇట్లు—in this way

atlu అట్లు—in that way

poorvamu పూర్వము—once upon a time

chālunu చాలును—enough

marala మరల—again

mariyu (nu) మరియు (ను)—and

adīyunugāka అదియును గాక—further; not only that

edēdurugā ఎదురుగా—in front of

**nu* యు, *nu* ను, koodā కూడా—also

tharuvātha తరువాత

anthata అంతట

pimmata పిమ్మట

atu pimmata అటుపిమ్మట

} —after (wards)

iteevala ఇటీవల—recently

mellagā మెల్లగా—slowly

edathēgaka ఎడతెగక

vīduvakunda విడువకుండ

} —incessantly

māti māṭiki మాటి మాటికి—repeatedly

(krama) kramamugā (క్రమ) క్రమముగా—gradually

sarē సరే

manchidī మంచిది

} —well

konchemugā కొంచెముగా

kodḍigā కొద్దిగా

} —slightly

hatthāththugā హఠాత్తుగా

akasmāththugā అకస్మాత్తుగా

} —suddenly

bahusaha బహుశః—perhaps

ē ē, māthramē మాత్రమే—only

(vēru) vērugā (వేరు)వేరుగా—separately

kāniḥō కానిచో—if not

ayithē అయితే

ayināchō అయినచో

} —if

**nu* ను is added to nouns or pronouns ending in *u*.

nu యు is added to nouns or pronouns ending in letters other than *u*.

sukhamugā సుఖముగా—happily

kashtamugā కష్టముగా—with difficulty

krindāta క్రిందట—before, back, ago

sarigā సరిగా—exactly, correctly

ounu ఓను—yes

kādu కాదు—no

ēla ఏల—why

lēdu లేదు—not

ēni ఎని—if

kāni కాని—but

inkanu ఇంకను—still, yet

ayinanu అయినను

ayinappatikini అయినప్పటికిని } —though, even if, never
the less, even then

ooraka ఊరక, or oorakanē ఊరకనే—simply—without
anything particular

ettlayinanu ఎట్లయినను—however

lēka లేక }
kāni కాని } —or

kanuka కనుక }
kābatti కాబట్టి } —but

ēna ఏనా—interrogative termination added to a noun
or pronoun

ayinaēhō అయినచో }
ayinaēdala అయినయెడల }

ēndūkanaḡḡa ఎందుకనగా }
ēlana ఎలన } —because

ēmōyani ఏమోయని—lest

āhā āhā : } —interjections expressing wonder
 ōhō ōhō : }

hā hā }
 hathavidhee హతవిధీ } „ „ sorrow

mēlu mēlu }
 mēlu mēlu mēlu mēlu } „ „ approval, or
 admiration

kāḍā kḍa (gāḍā gḍa) }
 kāḍā kḍa (gāḍā gḍa) } —(confirmatory interjection)
 kāḍā

Some useful (Verbal) Roots

ōhōochu చూచు—see (to*see)

vinu విను—hear

thinu తిను—eat

thrāgu త్రాగు—drink

mringu మ్రింగు—swallow

vāsanaōhōochu వాసనచూచు—smell

ruchi ōhōochu రుచిచూచు—taste

māṭalādu మాటలాడు—talk

vāgu వాగు—chatter

ālōchinōchu ఆలోచించు—think

nischayinōchu నిశ్చయించు—settle, decide

angeekarinochu అంగీకరించు—agree

vichārinōchu విచారించు—feel sorry, enquire

duhkinōchu దుఃఖించు—cry

ēdōchu ఏడ్చు—cry aloud

navvu నవ్వు—laugh

* add “to” before every meaning.

thiraskarinēchu తిరస్కరించు—refuse, oppose

eḍurēchu ఎదుర్చు—oppose

deevinchu దీవించు
aēervadēinēchu ఆశీర్వదించు } —bless

prārthhinēchu ప్రార్థించు—pray

brathimālu బ్రతిమాలు—request, implore

samthripthiparachu సంత్సప్తిపరచు—satisfy

ēdipinēchu ఏడిపించు—to make one cry

thripthipadu తృప్తిపడు—to be satisfied.

gouravinēchu గౌరవించు—honour

sukhapadu సుఖపడు—to be happy

sukhaparacēchu సుఖపరచు—to make one happy

thittu తిట్టు—insult

kottu కొట్టు—beat

poojinēchu పూజించు—worship

vrāyu వ్రాయు—write

chaduvu చదువు—read

vallinēchu వల్లించు—recite

pādu పాడు—sing

ādu అడు—dance, play

choppu చెప్పు—tell

anu అను—say

anukonu అనుకొను—think

peelchu పీల్చు—breathe in

ooprividuchu ఆపిరి విడుచు—breathe out

viduchu విడుచు }
vaḍaḷu వడలు } —release, omit

pattukonu పట్టుకొను—catch

ekku ఎక్కు—climb up

ḍigu దిగు—climb down

koorohundu కూర్చుండు—sit

niluchundu నిలుచుండు—stand

nadaachu నడచు }
naduchu నడుచు } —walk

parugethṭhu పరుగెత్తు—run

padu పడు—fall

padavēyu పడవేయు—to fell

lēchu లేచు—rise up

lēpu లేపు—rouse

pandukonu పండుకొను—lie down

niḍrapōvu నిద్రపోవు }
niḍrinēhu నిద్రించు } —to sleep

guṛakapettu గుఱకపెట్టు—snore

kaḍaḷu కడలు—move

kaḍlakundu కడలకుండు—to be steady

vangu వంగు—stoop, bend (intransitive)

vanchu వంచు—to bend (transitive)

mōyu మోయు—carry

dinēchu దించు—bring down

eththukonu ఎత్తుకొను—take up, lift

biginchu బిగించు—tighten

vaḍuluchēyu వడలుచేయు—loosen

dānchu దంచు } —to pound (rice etc.)
nooru నూరు }

thrippu త్రిప్ప—to turn (something)

thirugu తిరుగు—wander, turn round;

prayānamuchēyu ప్రయాణముచేయు—travel

vaḍēhechu వచ్చు—come

pōvu పోవు—go

thirigivāchēchu తిరిగివచ్చు—to return (to come back)

thirigi iḥēchu తిరిగి ఇచ్చు—to return (something)

iḥēchu ఇచ్చు—give

theesikonu తీసికొను—take

appiḥēchu అప్పించు—lend

appu theerēchu అప్పుతీర్చు—repay a loan

konu కొను—buy

ammu అమ్ము—sell

piluēchu పిలుచు—call

kōpapadu కోపపడు—chide

bedirirēchu బెదిరించు—threaten

kshaminēchu క్షమించు—forgive

ōḍārēchu ఓడార్చు—console

kōru కోరు—wish, desire

ponḍu పొందు—obtain

theṛēhehu తెచ్చు—get

theesikonivaṛēhehu తీసికొని వచ్చు—bring

pāḍuchēyu పాడుచేయు—spoil

bhāguchēyu భాగుచేయు—repair

mōsaginṛēhu మోసగించు—deceive

nammu నమ్ము—believe

namminṛēhu నమ్మించు—make one believe

(pra)ṇyathninṛēhu (ప్ర) యత్నించు—try

sādhinṛēhu సాధించు—achieve

geluṛēhu గెలుచు—win

ōḍu ఓడు—be defeated

odinṛēhu ఓడించు—defeat

kalupu కలుపు—mix, join, add,

vidaḍēeyu విడదీయు—separate

visuru విసురు—grind

bhāginṛēhu భాగించు—divide

kōḍu కూడు—add

theesivēyu తీసివేయు—subtract

heṛēhchavēyu హెచ్చవేయు—multiply

naṣimpajēyu నశింపజేయు—destroy

puttinṛēhu పుట్టించు—create

penṛēhu పెంచు—grow

poṣhinṛēhu పోషించు—maintain, tend,

lekkinchu లెక్కించు—count

vedaku వెదకు—search

kanugonu కనుగొను—find

theliskonu తెలిసికొను—know

vivarinēhu వివరించు—explain.

thelupu తెలుపు

theliyabaraēhu తెలియబరచు } —to let one know

kattu కట్టు—bind, tie, build

mudivēyu మడివేయు—tie

vippu విప్పు—loosen

thōlu తోలు—drive

mēpu మేపు—graze (causative)

mēyu మేయు—graze

meēchekukonu మెచ్చుకొను—admire

adugu అడుగు

prasninēhu ప్రశ్నించు } —ask

yāchinēhu యాచించు—beg

sahāyapadu సహాయపడు—help

kañachu కాచు—bite

pagulagottu పగులగొట్టు—break

mandu మండు—burn

vandu వండు—cook

udikinēhu ఉడికించు—to boil

eguru ఎగురు—fly, jump

kōyu కోయ } —cut
tharugu తఱుగు }

āgu అగు—stop

modālupettu మొదలుపెట్టు } —begin
prārambhinōhu ప్రారంభించు }

poorthichēyu పూర్తిచేయు—finish

angeekarīnōhu అంగీకరించు } —agree
oppukōnu ఒప్పుకొను }

nirākārīnōhu నిరాకరించు—deny

bayaludēru బయలుదేరు—start

chēru చేరు—reach

vrēladu వ్రేలాడు—hang

visigīnchu విసిగించు—vex

panlēchēyu పనిచేయు—work, serve

siḍḍhāhamuchēyu సిద్ధముచేయు—prepare

ērpātuchēyu ఏర్పాటుచేయు—arrange

svārīchēyu స్వారిచేయు—ride

prakāśīnōhu ప్రకాశించు—shine

udāyīnōhu ఉదయించు—rise (as the sun)

asthāmīnōhu అస్తమించు—set

rakshīnōhu రక్షించు } —save
kṣipādu క్షిపాదు }

pōgottukōnu పోగొట్టుకొను—lose

ērkiōnu ఏరికొను—select, pick up

thongiēhōōchu తొంగిచూచు—peep

- ñhuttañhuttu చుట్టచుట్టు—roll
 kuttu కుట్టు—sew, sting
 oohinēhu ఊహించు—imagine
 gorugu గొరుగు—shave
 gruēhchu గ్రుచ్చు—prick
 pettu పెట్టు—put
 koluēhu కొలుచు—measure
 thooēhu తూచు—weigh
 jāru జారు—slip
 pāthū పాతు—bury
 thravvu త్రవ్వు—dig
 geeyu గీయు—draw
 mooyu మూయు—cover
 māru మారు—change (intransitive)
 mārehu మార్చు—change (transitive)
 mānchu మాన్పు—cure
 ālasyamucheyu అలస్యమచేయు—delay
 pāru పారు
 pravahinēhu ప్రవహించు } —flow
 brathuku బ్రతుకు—live
 ñhañhchu చచ్చు—die
 pogadu పొగడు—praise
 prāminchu ప్రేమించు—love
 nāku నాకు—lick

mudēdu pettukonu ముద్దు పెట్టుకొను—kiss
 kougalinchu కౌగలించు—embrace
 chēyu చేయు—do, make
 nērpū నేర్పు—teach
 nērēhukonu నేర్చుకొను—learn
 dēumuku దుమకు—leap
 ganthuluvēyu గంతులు వేయు—jump
 aṛēhuvēyu అచ్చే వేయు } — print
 mudrinēchu ముద్రించు }
 muttukonu ముట్టుకొను—touch
 oopu ఊపు—swing
 aṇāchu అణచు—suppress
 dāgu దాగు—hide (oneself)
 dēāṛēhu దాచు—hide (a thing)
 snānamuchēyu స్నానము చేయు—bathe
 eēdu ఈడు—swim
 āgu అగు—become
 undu ఉండు—be, stay
 pāravēyu పారవేయు—throw
 prōguchēyu ప్రోగుచేయు—gather
 dēātu దాటు—cross
 choopu చూపు—show
 lāgu లాగు—pull
 thrōyu త్రోయు—push

17. SHORT STORIES

cheema—pāvuramu

చీమ — పావురము

The Ant and the Pigeon

oka chettu meedā oka pāvuramu nivasinchuchundenu

ఒక చెట్టు మీద ఒక పావురము నివసిండుచుండెను

—A pigeon was living on a tree.

ā chettukrindā unna puttālō oka cheema nivasinchu

ఆ చెట్టుక్రింద ఉన్న పుట్టలో ఒక చీమ నివసిండు

chundenu

చుండెను

—An ant was living in an ant.hill which was under the tree.

avi rendunu mikkili snēhamu kaligi yundenu

అవి రెండును మిక్కిలి స్నేహము కలిగియుండెను.

—They both were friendly (with each other).

okanādu ā cheema chettu prakkana unna cheruvulō

ఒకనాడు ఆ చీమ చెట్టు ప్రక్కన ఉన్న చెఱువులో

padenu.

పడెను.

—one day the ant fell into the tank beside the tree.

ādī pāvuramu chōochenu.

అది పావురము చూచెను.

—the pigeon saw it.

adi ventanē oka ākunu neetilo cheema dāggaraṅga.

అది వెంటనే ఒక అకును నీటిలో చీమ దగ్గరగా

padavēṣenu.

పడవేసెను.

—it threw a leaf immediately into the water near the ant.

cheema ā ākunu pattukoni dāni meediki ekkenu.

చీమ ఆ అకును పట్టుకొని దాని మీదికి ఎక్కెను.

—the ant caught hold of the leaf and climbed upon it.

ā āku gālīki nemmaḍiḡā odduku chērenu.

ఆ అకు గాలికి నెమ్మదిగా ఒడ్డుకు చేరెను.

—the leaf gently reached the shore by the wind.

cheema prāṇamu rakshimpabadenu.

చీమ ప్రాణము రక్షింపబడెను.

mari yokanādu oka vētakādu pāvuramunu guri chōochi

మరి యొకనాడు ఒక వేటకాడు పావురమును గురి చూచి

kottanundenu.

కొట్టనుండెను.

—another day, a hunter was about to shoot the pigeon.

cheema ādi chōochenu

చీమ అది చూచెను — the ant saw it.

ventane ādi vāni kālu kārachenu.

వెంటనే అది వాని కాలు కఱచెను.

—immediately, it bit his leg.

andūvalana vētakāni guri thappi pōyenu.

అందువలన వేటకాని గురి తప్పి పోయెను.

—thereby, the hunter missed his aim.

pāvuramu egiri pōyenu.

పావురము ఎగిరి పోయెను—the pigeon flew away.

dēni prāṇamu rakshimpa badenu.

దాని ప్రాణము రక్షింప బడెను.

—its life was saved.

itlu cheema, pāvuramu thama snēhithamuchē

ఇట్లు చీమ, పావురము తమ స్నేహితముచే

okadēni prāṇamu mariyokati kāpāda galiginavi.

ఒకదాని ప్రాణము మరియొకటి కాపాడ గలిగినవి.

—thus, the ant and the pigeon were able to save each other's life by their friendship.

siksha

శిక్ష

The punishment

okanādu oka rājū thana sabhikulanu itlu adigenu :

ఒకనాడు ఒక రాజు తన సభికులను ఇట్లు అడిగెను :

“rājūnu thannina kālunu ēmi chēyavalenu ?

“రాజును తన్నిన కాలను ఏమి చేయవలెను ?”

—One day, a king asked his courtiers thus: “what is to be done to the leg which kicks the king ?”

ee prāṇaku sabhikulu kālavālapadiri

ఈ ప్రాణకు సభికులు కళవళపడిరి

—The courtiers were perplexed at this query.

rājunu thannina vāniki urisiksha vēyavalenani kon-
రాజును తన్నిన వానికి ఉరిశిక్ష వేయవలెనని కొం

దార్లు చెప్పిరి

దలు చెప్పిరి.

—Some told that the person who kicked the king
should be hanged.

marikondāru ā kālunu nārkiyevalēnani cheppiri
మరికొండలు ఆ కాలను నటికి వేయవలెనని చెప్పిరి.

—Some others told that that leg should be cut off.

chivaraku okadu lēchi itlu cheppenu

చివరకు ఒకడు లేచి ఇట్లు చెప్పెను.

“Mahārājā, rājunu thannina kāliki bangāru kadi.

మహారాజా, రాజును తన్నిన కాలికి బంగారు కడి

yamu vēyavalenu.”

యము వేయవలెను”.

—“O king, a gold anklet should be put on the leg
which kicked the king”.

idīyē thagina siksha

ఇదియే తగిన శిక్ష.

—This is the suitable punishment.

sabbhikulu idī vini thellabōyiri

సభికులు ఇది విని తెల్లబోయిరి.

—Hearing this, the courtiers grew pale (with fear).

anthata rājagāru kārānamu adugagā ē sabhyudu
అంతట రాజగారు కారణము అడుగగా, ఆ సభ్యుడు
itlu cheppenu
ఇట్లు చెప్పెను.

—Then, on being asked by the king for the reason
(to say so), the courtier said thus :

“rājūnu thannagala vāru āyana chinna kumārudu

“రాజును తన్నగల వారు ఆయన చిన్న కుమారుడు
thappa inka evaru unduru ?”
తప్ప ఇంక ఎవరు ఉండురు ?”

—“Who else except his little son is capable of kicking
the king?”

“anduchē rājākumārūni kālīki bangāru kadiyamu
“అందుచే రాజకుమారుని కాలికి బంగారు కడియము
vēyavalenani cheppinānu”. ēe māṭaluvini rājūnu, sabhyu
వేయవలెనని చెప్పినాను”. ఈ మాటలువిని రాజును, సభ్యు
lunu enthō santhōshinchiri.
అను “ ఎంతో సంతోషించిరి.

Kashtārjithamu

కష్టార్జితము

Hard - earned money

oka bhāgyavanthunaku oka kumārudu undenu

ఒక భాగ్యవంతునకు ఒక కుమారుడు ఉండెను

—A rich man had a son.

ā pillavādu dhanamunu anavasaramugā vyayamuchēyu.

ఆ పిల్లవాడు ధనమును అనవసరముగా వ్యయముచేయు

ehundenu.

చుండెను.

—That boy was spending money unnecessarily.

pillavāni manassunu mārchavalenani thandri enthō
పిల్లవాని మనస్సును మార్చవలెనని తండ్రి ఎంతో
prayathninchenū.

ప్రయత్నించెను.

—The father tried much to change his son's mind.

kāni athani prayathnamanthayu vridhā ayyenu.

కాని అతని ప్రయత్నమంతయు వృథా అయ్యెను.

—But all his efforts were in vain.

chivaraku athaniki oka upāyamu thattenu.

చివరకు అతనికి ఒక ఉపాయము తట్టెను.

He hit upon a plan at last.

athadu thana kumārūni pilichi itlu cheppenu.

అతడు తన కుమారుని పిలిచి ఇట్లు చెప్పెను.

—He called his son and told him thus.

nāyanā, neevu etlinanu nālugu ānālu sampādinchi

“నాయనా, నీవు ఎట్లైనను నాలుగు అణలు సంపాదించి

thecholina ohō, nēnu neeku nā āsthni anthayu ichchi

తెచ్చిన చో, నేను నీకు నా ఆస్తి అంతయు ఇచ్చి

vāsedānu.

వేసెదను.”

—“my dear son, if you will however earn and get
four annas, I will give you all my property”.

kumārudu “sare” ani oorilōnīki pōyi nālugu ānālu

కుమారుడు “సరే” అని ఊరిలోనికి పోయి నాలుగు అణలు

sampādinchutakī enthō prayathinchenu.

సంపాదించుటకై ఎంతో ప్రయత్నించెను.

—The son agreed, went into the village and tried to earn four annas.

ōhāla kashtamu meedā athadu oka kammari vāni
చేం కష్టము మీద ఆతడు ఒక కమ్మరి వాని
vaddā rōju anthayu kooli chēsi nālugu aṇṇālu sampādimpā
వద్ద రోజు అంతయు కూలి చేసి నాలుగు అణలు సంపాదించ
galigenu.

గలిగెను.

—With great difficulty, he could earn four annas by
toiling for the whole day under a Blacksmith.

appudu athaniki dhanamu sampādinchuta entha
అప్పుడు అతనికి ధనము సంపాదించుట ఎంత
kashtamō thelisenu.

కష్టమే తెలిసెను.

—Then he understood how difficult it is to earn money.

ventanē athadu thana thandrivaddāku pōyi āyana
వెంటనే అతడు తన తండ్రివద్దకు పోయి ఆయన
kālāpī padi, jarigina sangathi cheppi, kshaminpumu ani
కాళ్లపై పడి, జరిగిన సంగతి చెప్పి, క్షమింపుము అని
prārthhinchenu.

ప్రార్థించెను.

—Immediately he went to his father, fell on his feet,
and having told him what had happened, he
requested him to forgive him.

thana kumārūni manassu mārinandūku thandri inigula

తన కుమారుని మనస్సు మారినందుకు తండ్రి మిగుల

సంతోషించెను.

సంతోషించెను.

—The father was very glad that his son's mind took a favorable turn.

anubhavamunu minchina guruvu lēdu

అనుభవమును మించిన గురువు లేడు.

—There is no better teacher than experience.

Akbaru yokka ākali

అక్బరు యొక్క అకలి

Akbar's Hunger

Akbaru yokka sabhikulalō Veerabaludu okadu .

అక్బరు యొక్క సభికులలో వీరబలుడు ఒకడు.

—Veerabal was one of Akbar's courtiers.

athadu tēhāla yukthi parudu .

అతడు చాల యక్తి పరుడు.

—He was a very witty man.

okanādu vāru idēdārunu māmidi pandlu thinuōhundiri

ఒకనాడు వారు ఇద్దఱును మామిడి పండ్లు తినుచుండిరి.

—One day both of them were eating mango fruit.

Akbaru thānu thinina (thinna) pandlalōni tenkalānu

అక్బరు తాను తినిన (తిన్న) పండ్లలోని పెంకలను

veerabaluni mundu padavyuṇḍundenu

వీరబలుని ముందు పడవేయించెను.

—Akbar was throwing the seeds of the (mango) fruit eaten by him, before Veerabal.

pandlu thinuta ayina tharuvātha akbaru veerabalu-

పండ్లు తినుట అయిన తరువాత ఆకబరు వీరబలు

nitho, “mithramā, neeku chāla ākali ayinatlu unnaḍi.

నితో “మిత్రమా, నీకు చాల ఆకలి అయినట్లు ఉన్నది.

enni pandlu thinnāṇō, neemundū enni tenkalu unnaṇō

ఎన్ని పండ్లు తిన్నావో, నీముందు ఎన్ని తెంకలు ఉన్నవో

choodumu,” anenu.

చూడుము అనెను.

after the eating of fruit was over, Akbar said to Veerabal, “friend, it appears you are very hungry. See how many fruit you have eaten, and how many seeds have you got before you.”

Veerabaludu itlu samādhānamu cheppenu :

వీరబలుడు ఇట్లు సమాధానము చెప్పెను :

—Veerabal replied thus :—

“prabhoo, nēnu ākalithō unduta nijamē, kani thāmu

ప్రభూ, నేను ఆకలితో ఉండుట నిజమే, కాని, తాము

unākante ekkuva ākalithō unnāru. nēnu tenkalīnanu pāra-

నాకంటె ఎక్కువ ఆకలితో ఉన్నాము. నేను తెంకలైనను పార

vēsinānu. thāmu avikooda thini vēsināru kadā!

వేసినాను. తాము అవికూడ తిని వేసినారు కదా!”

—“ my lord, it is true that I was hungry. But you are more hungry than myself. I have at least thrown off the seeds. But you have eaten them also.”

Veerabaluni yukthiki Akbaru cēhāla meechukonenu.
వీరబలని యుక్తికి అక్బరు చాల మెచ్చుకొనెను.

—Akbar very much admired Veerabal's wit.

kothi—pillulu

కోతి—పిల్లులు

The Monkey and the Cats.

okanādu rendu pillulaku oka rottemukka dōrakenu.
ఒకనాడు రెండు పిల్లులకు ఒక రొట్టెముక్క దొరకెను.

—One day two cats found a piece of bread.

avi ā rottemukkanu thamalō thāmupanchukonalēka.
అవి ఆ రొట్టెముక్కను తమతో తాము పంచుకొనలేక

pōyinavi.

పోయినవి.

—They could not divide that piece of bread between them.

andūchē avi rendunu oka dēanithō okati pōradukona.
అందుచే అవి రెండును ఒకదానితో ఒకటి పోరాడుకొన

sāḡḡenu.

సాగెను.

—They, therefore, began to quarrell with each other.

appudu oka kōthi akkadaku vachchi pillulanu.
 అప్పుడు ఒక కోతి అక్కడకు వచ్చి పిల్లలను
 "sangathi emi" ani adigenu.
 సంగతి ఏమి" అని అడిగెను.

—Then, a monkey came there and asked the cats
 what the matter was.

ā pillulu kōthiki jarigina sangathini cheppi thamaku.
 ఆ పిల్లలు కోతికి జరిగిన సంగతిని చెప్పి తమకు
 nyāyamu kalugajēyavalenu ani dēninini kōrinavi.
 న్యాయము కలుగజేయవలెను అని. దానిని కోరినవి.

—The cats told the monkey what had happened and
 requested it to do justice to them.

anthata ā kōthi ā rottemukkanu theesikoni rendugā
 అంతట ఆ కోతి ఆ రొట్టెముక్కను తీసుకొని రెండుగా
 virichi, oka thrāsulō ā rendu mukkalanu vēsi thoochenu.
 విడిచి, ఒక త్రాసులో ఆ రెండు ముక్కలను వేసి తూచెను.

—Then, the monkey took that piece of bread and
 breaking it into two pieces, weighed them in a
 balance.

oka mukka rendava mukkakante konchemu baruvugā
 ఒక ముక్క రెండవ ముక్కకంటె కొంచెము బరువుగా
 undenu.
 ఉండెను.

—one piece was a little heavier than the other.

kābatti, kōthi baruvugā unna mukkanu thrāsu nundi
 కాబట్టి, కోతి బరువుగా ఉన్న ముక్కను త్రాసు నుండి

theesi konchemu kōriki, marala thrāslulō petti thoochenū.

తీసి కొంచెము కొటికి, మరల త్రాసులో పెట్టి తూచెను.

—therefore, the monkey took out the heavier piece from the balance and biting off a little bit from it, replaced it in the balance.

ippudu rendava mukka konchemu baruvugā unnaḍi.
ఇప్పుడు రెండవ ముక్క కొంచెము బరువుగా ఉన్నది.

—now, the second piece is a little heavier (than the first.)

kōthi ā rendava mukkanu theesi konchemu kōriki
కోతి ఆ రెండవ ముక్కను తీసి కొంచెము కొటికి

thrāslulō pettenū

త్రాసులో పెట్టెను.

—The monkey took the second piece and replaced it in the balance after biting a bit off it.

itlu ā kōthi ā rendu mukkalānu samānamānavigā cheyu
ఇట్లు ఆ కోతి ఆ రెండు ముక్కలను సమానమైనవిగా చేయు

taki kōriki kōriki chinnavigā chēssenu.

ఒకై కొటికి కొటికి చిన్నవిగా చేసెను.

pillulu thāmu chēsina paniki paschēthēthāpapaḍi ā
పిల్లలు తాము చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపపడి ఆ

migilina mukkalānu thamaku ichohivēyavalēnani kōthini
మిగిలిన ముక్కలను తమకు ఇచ్చివేయవలెనని కోతిని

kōrenū.

కోరెను.

—The cats repented for their action and requested the monkey to give back the remaining pieces to them.

ā kōthi, "nenu meekoṛaku enthō śrama padinānu
 అ కోతి, "నేను మీకోరికలు ఎంతో శ్రమ పడినాను
 kābatti ee migilina mukkalu nēnē theesikondūnu" ani
 కాబట్టి ఈ మిగిలిన ముక్కలు నేనే తీసికొందును," అని
 cheppi, vānini thinuchu pōyenu.
 చెప్పి, వానిని తినుచు పోయెను.

—The monkey said, "I have taken so much trouble
 for you. Therefore, I will take these remaining
 pieces (of bread) for myself," and it went away
 eating them.

neethi :—cheddavarini chēraḍēeyarāḍu

నీతి :—చెడ్డవారిని చేరఱియరాదు.

—Bad people should be kept afar.

LETTER - WRITING

Application for a clerk's post

Sree Dhanam & Company Manajerugāriki

శ్రీ ధనం అండ్ కంపెనీ మేనేజరుగారికి—

Sikindrabādhū.

సికింద్రాబాదు

Date 5.8.1951.

P. Sivachandrayya vrārusukonna arjee

పి. శివచంద్రయ్య వ్రాసుకొన్న అర్జీ—

ayyā,

అయ్యా,

thama kampeneelō konni gumāsthā pādāyulu khaleegā.

తమ కంపెనీలో కొన్ని గుమాస్తా పదవులు ఖాళీగా

unnayani thelisi, vānilō oka dēaniki nēnu ee arjeeni pampu.

ఉన్నవని తెలిసి, వానిలో ఒక దానికై నేను ఈ అర్జీని పంపు

konu chunnānu

కొను చున్నాను.

nēnu matriculation varakunu chādūvu konnānu Urdu,

నేను మెట్రిక్యులేషను పరకును చదువు కొన్నాను. ఉర్దూ,

Thelugu, English, bhāshalālō bhāṣugā vrāyagalānu, māta.

తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషలలో బాగుగా వ్రాయగలను మాత్రం

ladagalānu Hindēelō kooda kontha pravēsamu kalādū.

లాదగలను. హిందీలో కూడా కొంత వ్రావేళము కలదు.

lōgāda nēnu mā grāmamāgu annampoodilōni Sree Pisā
 లోగద నేను మా గ్రామమగు అన్నంపూడిలోని శ్రీ పైసా
 .ఓ Oō lō gumasthāgā moodu samvat̥hsaramulu panichēsi
 అండ్ కో., లో గుమాస్తాగా మూడు సంవత్సరములు పనిచేసి
 yuntini andūchē nāku varthaka vyavahāramulalō manēhi
 యుంటిని. అందుచే నాకు వర్తక వ్యవహారములలో మంచి
 parichayamu kalaḍu vāru ichchina yōgyathā pathramun
 పరిచయము కలదు. వారు ఇచ్చిన యోగ్యతా పత్రమును
 .dēeniventa pampukonuṭchunnānu. nā vayassu iruvadi yēndlu.
 దీనివెంట పంపుకొనుచున్నాను. నా వయస్సు ఇరువది యేండ్లు.

nāku thama kampeneelō gumasthā pani dāyachēyinchī
 నాకు తమ కంపెనీలో గుమాస్తా పని దయచేయించి
 nachō thriptikaramugā panicheyagalanu
 నచో తృప్తికరముగా పనిచేయగలను.

chiththagimpavalenu,
 చిత్తగింపవలెను.

thama vidhēyudu,
 తమ విధేయుడు,

nā chirunāmā
 నా చిరునామా:—

P. Sivachandrayya.
 పి. శివచంద్రయ్య.

C/o. J. Gaṇāpathi,
 C/o. జె. గణపతి,
 Bhāskara Villa
 భాస్కర విల్లా
 sikiṇḍrābādū.
 సికింద్రాబాదు.

(Summary of the body of the letter)

Having come to understand that there are some vacancies of clerical posts in your company, I am applying for one of them.

I have studied upto matriculation and I can read and write well in Urdu, Telugu and English languages. I know Hindi also to some extent.

I worked for three years as a clerk in M/s. Pisa & Co. at my native place, Annampoodi. I enclose the testimonial given by them to me.

I can work satisfactorily if you be pleased to favour me with a clerk's post in your company.

Leave Application

Sree Dhanam & Co. Manager gārīki.

Sikindrabadu

శ్రీ ధనం అండ్ కో మేనేజరు గారికి—

సికింద్రాబాదు.

అయ్య,

D. 5.9.1952.

అయ్యా,

rēpu nā kumārūni vivāhamu erpātu chēyabadinan.

రేపు నా కుమారుని వివాహము ఏర్పాటు చేయబడినది.
 dēnuu, dēyachēsi nāku nēdu, rēpu, selavu ippinēcha gōru.
 దను, దయచేసి నాకు నేడు. రేపు, నెలపు ఇప్పించే గోరు
 rēhunnānu.

చున్నాను.

chiththagimpavalenu,

చిత్తగింపవలెను.

J. Venkōbā Rao, gumāsthā.

జె. వెంకోబారావు, గుమాస్తా.

Summary

As my son's marriage is fixed up for tomorrow, I request you to be kind enough to grant me leave for today and tomorrow.

A Father's Letter to His Son

Chi. Rāmulukū—āśeervachanamulu

Rāmavaram

చి. రాములుకు ఆశీర్వాచనములు.

రామవరం

D. 8.9.1952.

ikkada mēmu andāramunu kshēmamugā unnāmu.

ఇక్కడ మేము అందఱమును క్షేమముగా ఉన్నాము.

—we are all safe here.

neevu alkkada kshēmamugā unnāvani thalathunu.

నీవు అక్కడ క్షేమముగా ఉన్నావని తలచును.

—I hope you are doing well there.

neevadēdā nundī uttharamu vachchi nela dēātinaādi.

నీ వద్ద నుండి ఉత్తరము వచ్చి నెల చాటినది.

—It is past one month since (the last) letter is received from you.

kaneesamu nelaku okasāri ayinanu neevu thappaka

కనీసము నెలకు ఒకసారి అయినను నీవు తప్పక

jābulu vrāyucēhundavalenu.

జాబులు వ్రాయుచుండవలెను.

—you should be writing letters at least once in a month.

lēnichō māku nēthurathagā undunu
లేనిచో మాకు నేతురతగా ఉండును.

—If not we feel anxiety.

nēnu pampina dabbu byāṅkulō vēsukonnaṇṇā
నేను పంపిన డబ్బు బ్యాంకులో వేసుకొన్నావా?

—Have you deposited the money sent by me in the
Bank?

rokkamu avasaramayina dēṇikante ekkuva dāggara
రొక్కము అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువ దగ్గర

unchukonṇa manchiḍi kādē.

ఉంచుకొనుట మంచిది కాదు.

—It is not good to keep money with you in excess of
(your) requirements.

atlu unēchukonnaṇṇō, snēhithulu appu aḍugudēuru
అట్లు ఉంచుకొన్నచో, స్నేహితులు అప్పు అడుగుదురు;

marala mana avasaramunaku eeyaru; dōngilimpabādutaku
మరల మన అవసరమునకు ఈయరు; దొంగిలింపబడుటకు

avakāṣamu undunu; vyayamu kooda ekkuva kāgalaḍē.

అవకాశము ఉండును; వ్యయము కూడ ఎక్కువ కాగలదు.

—If it is so kept, friends may ask you for loans and
they do not repay them when you are in need of money;
There is room for its being stolen; further, expenditure
itself may increase.

neevu śradhēdhagā ṇhādēyuvukonuṇṇunṇāṇi nammū

నేవు శ్రద్ధగా ణహదేయవుకుంఁచునాని నమ్ము

ṇhunnānu.

చున్నాను.

—I believe you are carrying on your studies with zeal.

pareekshalō modāti tharagathilō vaōhchutaku prayas
పరీక్షలో మొదటి తరగతిలో వచ్చుటకు ప్రయత్నము
thnamu ohēyumu.

శ్రమ చేయుము.

—Try to come in the first class in the examinations.

pāpa ēhakkagā ādukonūēhunnaādi.

పాప చేక్కగా అడుకొనుచున్నది.

—pāpa is playing well.

nee jābuku ēduru ēhooēhu

నీ జాబుకు ఎదురు చూచు

nee priyamina thandri

నీ ప్రിയమైన తండ్రి,

Syama Rao

శ్యామరావు.

A son's Letter to his Father

Sreeyutha Syāma Rao nāyanagariki

శ్రీ. యుత శ్యామరావు నాయనగారికి—

“vidyanilayam”

“విద్యానిలయం”

Date 11-9-1952.

mee kumārudu rāmulu anēka namaskāramulu

మీ కుమారుడు రాములు అనేక నమస్కారములు—

meeru vrāsina utththaramu chērinaādi. nenu sarigā

మీరు వ్రాసిన ఉత్తరము చేరినది. నేను సరిగా

nāḷugu rōḷula krindāta meeku oka jābu vrasiyuntini, adī
 నాఁగు రోజుల క్రిందట మీకు ఒక జాబు వ్రాసేయుంటిని, అది
 ippatiki meeku chēriyundunu meeru cheppināṭlu nēla dātaka
 ఇప్పటికి మీకు చేరియుండును, మీరు చెప్పినట్లు నెల దాటక
 mundē meeku uttharamu vrāyavalenani thalachithini kēni
 ముందే మీకు ఉత్తరము వ్రాయవలెనని తలచితిని. కాని
 mēmu thalavani thalampugā ellorā ajanthā guhalanu
 మేము తలవని తలంపుగా ఎల్లోరా అజంతా గుహలను
 ṭhōodabōvuta valana kontha ālasyaminadi.
 చూడబోవుట వలన కొంత ఆలస్యమైనది.

nēnu arōḡyamuganē unnānu. śradhādhaga ṭhādēvukonu
 నేను ఆరోగ్యముగానే ఉన్నాను. శ్రద్ధగా చేదువుకొను
 ṭhunṇānu. tharagathilō rendava vādugā vachchinānu.
 చున్నాను తరగతిలో రెండవ వాడుగా వచ్చినాను.
 modāṭi vādugā rāvalenani gāṭṭi prayathnamu chēyūṭhun.
 మొదటి వాడుగా రావలెనని గట్టి ప్రయత్నము చేయుచున్నా
 nānu. dābbu byāṅkulō vēsinaṇnu. viśeṣhamulu ēmiyu lēvu,
 ను, డబ్బు బ్యాంకులో వేసినాను. విశేషములు ఏమియు లేవు,
 ohi. chelloliki nā mudēḍulu thēlupavalenu. ammaaku nā
 ఓ. చెల్లెలి నా ముద్దులు తేలుపవలెను. అమ్మకు నా
 namaskāramulu.
 నమస్కారములు.

chiththaginchavalenu,

చిత్తగించవలెను,

Ramulu

రాములు.

(Summary)

I have received your letter. I wrote to you a letter exactly four days back and you might have received it by now. I thought of writing to you before the expiry of a month as you have directed me to do, but as we went unexpectedly on a visit to the Ellora and Ajanta caves, there was some delay. Please excuse me.

I am doing well and I have been studying earnestly. I have stood second in the class. I am trying hard to come out as the first. I have put the money in the Bank.

There is nothing particular to report. Please convey my kind regards to my sister, and my *namaskarms* to my mother.

APPENDIX I—DECLENSION MODELS

ROOT “ANU” అను—to say

PRESENT TENSE—Affirmative

Person	Singular	Plural
1st	<i>anuēhunnānu</i> అనుచున్నాను —i am saying	<i>anāēhunnāmu</i> అనుచున్నాము —we are saying
2nd	<i>anuēhunnāvu</i> అనుచున్నావు —thou art saying	<i>anuchunnāru</i> అనుచున్నారు —you are saying
3rd	<i>anuēhunnādi</i> అనుచున్నాడు —he is saying <i>anuēhunnādu</i> అనుచున్నది she/it is saying	<i>anuēhunnāru</i> అనుచున్నారు —they (persons) are saying <i>anuēhunnāvi</i> అనుచున్నవి they (other than persons) are saying.

Negative

anulāōēdu అనుటలేదు—am/is/are not saying. (common for all persons and numbers).

Past Tense—Affirmative

Person	Singular	Plural
1st	<i>antini</i> అంటిని <i>anināmu</i> అనినాము	<i>antimi</i> అంటిమి <i>anināmu</i> అనినాము
2nd	<i>antivi</i> అంటివి <i>anināvu</i> అనినావు	<i>antiri</i> అంటిరి <i>aninaru</i> అనినారు
3rd	<i>anenu</i> అనేను <i>aninādu</i> అనినాడు	<i>aniri</i> అనిరి <i>anināru</i> అనినారు

—I said —you said —he said —they (persons) said

anumu అనుము—say—(Imperative.)

anu అను—say (colloquial imperative—changed root.)

anavadēdu అనవదేదు—do not say (negative imperative.)

ani అని—(1) having said; (2) that (subordinative conjunction.)

e. g. (1) వాడు ఆ మాట అని పోయెను *vādu ā māta ani pōyenu*
—having said that word, he went away.

(2) వాడు వత్తునని చెప్పెను *vādu vaththunani cheppenu*—he
told **that** he would come. (*vaththunu + ani—*
vaththunani)

anina (ఁబొ)అనిన (చో)—(1) if (he, she, etc.,) says,...

(2) follows a word which is the object of a feeling
such as liking, anger, etc.

e. g., నాకు పండ్లు అనిన ఇష్టము *nāku pandlu anina ishtamu*
—I like fruits.

వానికి పిల్లలు అనిన కోపము *vāniki pillalu anina kōpamu*—
he is angry at (—dislikes) children.

Many other forms can be obtained by intelligently
applying the principles taught in the lessons of this book.

APPENDIX II

SYNTAX

In Telugu sentences, generally the subject (a noun or
its equivalent) comes first and the predicate (verb) comes
last, the object, if any, being placed in between these two.

Adjectives are usually placed before the nouns and adverbs before the verbs.

e.g. మంచి పిల్లవాడు పాఠములు చక్కగా చదువును. manchi pillavādu pātthamulu chakkagā chaduvunu—(A) good boy reads (his) lessons well.

- (1) manchi—adjective
- (2) pillavādu—subject (noun)
- (3) pātthamulu—object
- (4) chakkagā—adverb
- (5) chaduvunu—predicate (verb)

APPENDIX III

A Few Phrases, Idioms & proverbs

chēthilōni pani chēthō'pāni— within one's power.

chēthilō ledu chēthō'ledu— not within one's power.

veyēla vēyēla—no further explanation is necessary

mukhamu vippāru mukhamu vipparu—to show a change from dissatisfaction to satisfaction

moothimuduchūkōnu māthi muduchūkōnu—to do dissatisfied

bodidālō pōsina panneeru badidālō pōsina panni— a good thing wasted.

thēlinādī thēnadi—it was found out.

potta posikōnu pōtta pōsikōnu—to earn a livelihood.

paniki vaōhohu పనికివచ్చు—to be useful.

nōru jāru నోరు జారు—to comit a slip of the tongue.

chevi kōsikonu చెవి కోసెకొను—to like a thing very much.—

sunna chuttu sunna ¹chutu—to avoid giving something.

odālu manta ఒడలు మంట—great anger

Thakkani thukka చక్కని చుక్క—*a beautiful girl.*

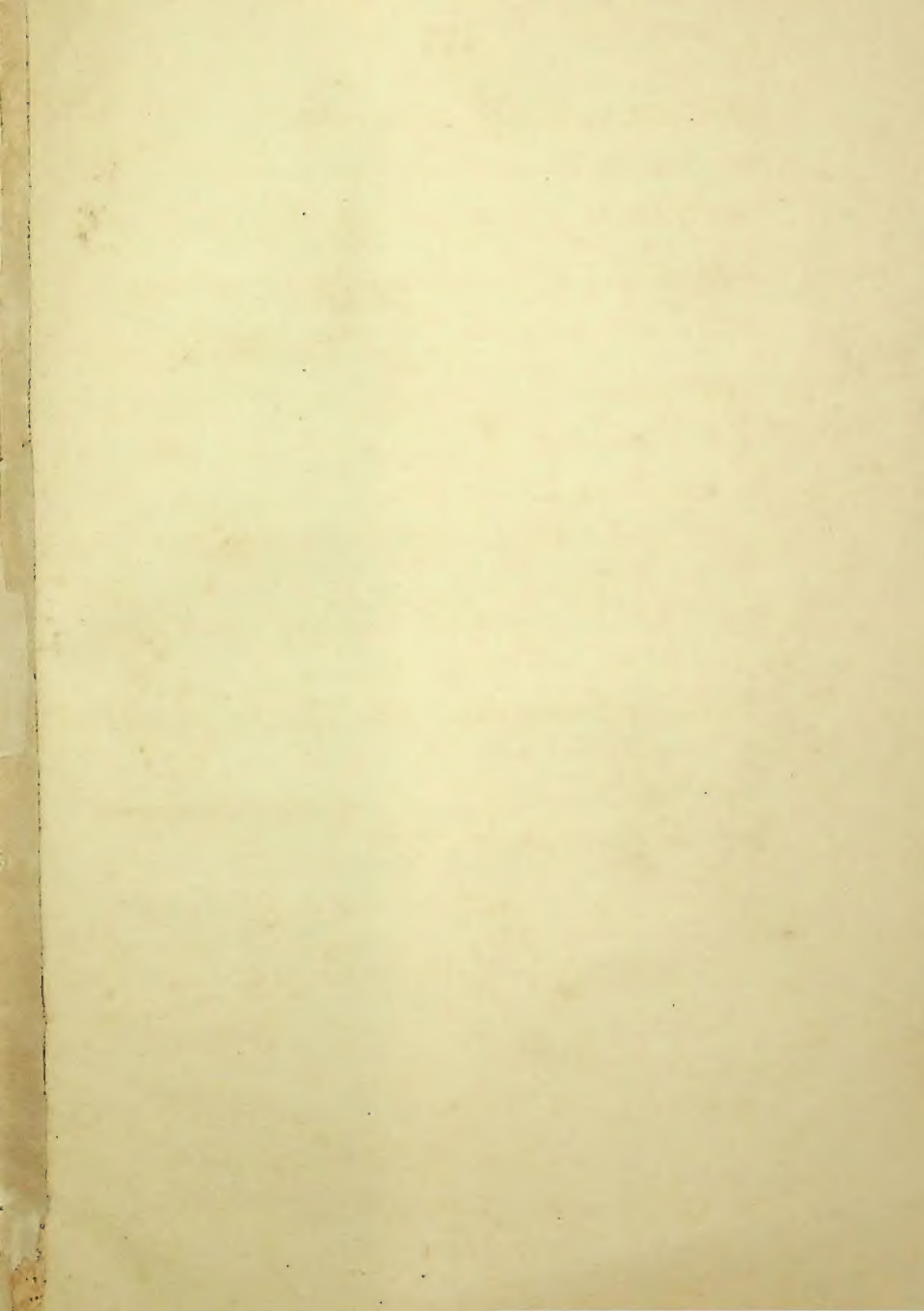
palleththumāṭa పల్లెత్తుమాట—not even a single word.

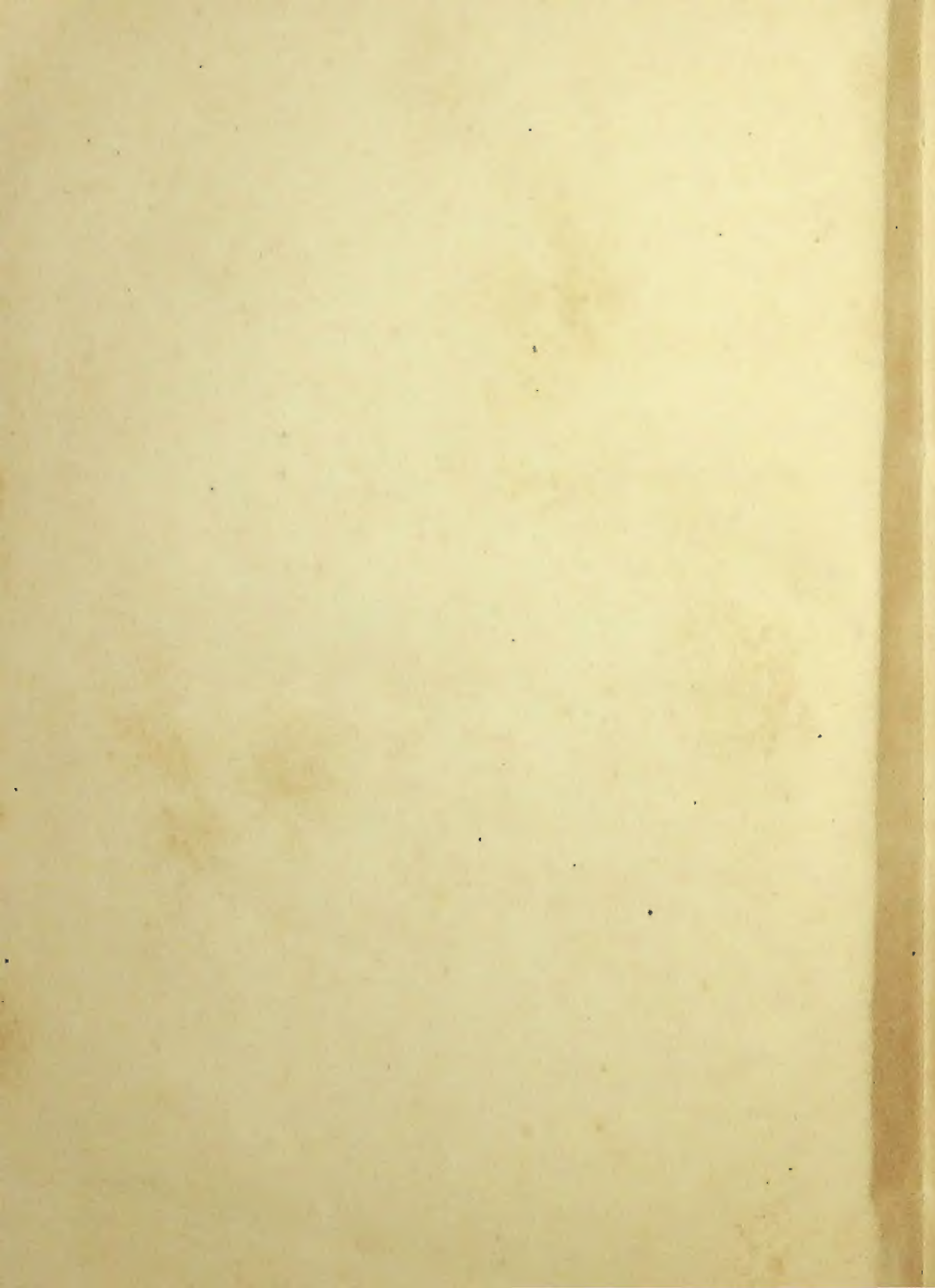
kashtasukhamulu kāvadi kundalu కష్టసుఖములు కావడి
 కుండలు—happiness and unhappiness are not
 constant.

dūrāśa dūhkaṃ uchētu durāśa duḥkham chētu—greed begets troubles.

puli kadupuna mēka puttunē పులికడుపున మేక పట్టునా?—
heredity will never fail.

mounamu ardhāṅgeekāramu మౌనము అర్ధాంగీకారము—silence is half "consent"

SREE RĀMĀ BOOK DEPOT

Market Street :: Secunderabad (Dn.)